

ศึกษาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป
สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารนิพนธ์
ของ
อุบลรัตน์ คมจิตร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา

สิงหาคม 2558

ศึกษาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป
สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สารนิพนธ์
ของ
อุบลรัตน์ คมจิตร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา

สิงหาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศึกษาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป
สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา

สิงหาคม 2558

อุบลรัตน์ คมจิตร. (2557). *ศึกษาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป* สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารและการจัดการการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 350 คน และผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมได้แก่อาจารย์ผู้สอนรายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า 5 ระดับ (rating scales) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าที (t-test) และความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way-ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนนิสิตที่มีเจตคติต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตที่มีเจตคติด้านบวกมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอนมากกว่านิสิตที่มีเจตคติด้านลบ

3. การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับปัญหาด้านหลักสูตร พบว่า รายวิชาที่มีจำนวนน้อยนิสิตไม่สามารถเลือกเรียนได้อย่างอิสระ และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จำนวนนิสิตมากเกินไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.00 รองลงมาคือด้านสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ที่ใช้ไม่สมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 24.00 ส่วนข้อเสนอแนะ พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรลดจำนวนนิสิตต่อห้อง ให้มีจำนวนน้อยลง และด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ควรมีการวัดประเมินผลให้หลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 24.00 รองลงมาคือ ด้านหลักสูตร ควรสนับสนุนให้มีการบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ ด้าน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรจัดกลุ่มเรียนให้มีขนาดเล็กกลง และด้านสื่อการเรียนการสอน ควรเพิ่มสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 20.00

THE STUDY OF MANAGEMENT OF LEARNING INNOVATION OF GENERAL
EDUCATION PROGRAMME UNDER SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY'S
INNOVATIVE LEARNING CENTRE

AN ABSTRACT
BY
UBOLRATK KOMJIT

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree In Educational Administration

At Srinakharinwirot University

August 2015

Ubolrat Komjit. (2015). The Study of Management of Learning Innovation of General Education Programme under Srinakharinwirot University's Innovative Learning Centre. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate school. Srinakharinwirot University. Project Advisor: Asst. Prof. Dr. Puongrat Kesonpat.

The purpose of this research were to study and to compare the management of learning innovation of general education programme at Innovative Learning Centre, Srinakharinwirot University, in five aspects; 1) curriculum, 2) teaching and learning management, 3) teaching and learning activity management, 4) teaching and learning materials, and 5) assessment and evaluation. The samples of the research were 350 third – year undergraduates during the second semester of 2014 academic year. The research instrument was a questionnaire with five – level rating scale.

The results of this research revealed that:

1. The management of learning innovation of General Education Programme under Srinakharinwirot University's Innovative Learning Centre as a whole was at the high level. When considered all five aspects of the management of learning innovation, they were at the high level.

2. The comparison of the management of learning innovation of general education programme under Srinakharinwirot University's Innovative Learning Centre of the undergraduates classified by areas of study found no statistical difference as a whole and in all five aspects. The undergraduates classified by attitudes had opinions towards the management of learning innovation of general education programme under Srinakharinwirot University's Innovative Learning Centre, as a whole and in all five aspects with a significant difference at .05 level.

3. The problems and suggestions of the instructors towards the management of learning innovation of general education programme under Srinakharinwirot University's Innovative Learning Centre in five aspects showed that: there are not various courses that match students' interests, hence there should be more various courses available in each semester. Moreover, there should be the proper numbers of students with the various learning materials in class. Finally, the assessment and evaluation should not only be conducted by instructors. There should be other ways of alternative assessment and evaluation provided.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ท่านได้เสียสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา แนะนำ ในการจัดทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ทุกขั้นตอน ทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำงานวิจัย และรู้ถึงคุณค่าของงานวิจัย อีกทั้งท่านยังเป็นแบบฉบับของอาจารย์ที่ให้ความเมตตาและทุ่มเทให้กับศิษย์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง นอกจากนี้ใคร่ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้พร้อมทั้งให้ความเมตตาแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ และอาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. สมชาย เทพแสง อาจารย์ร.อ. ดร. อภิธีร์ ทรงบัณฑิตย์ อาจารย์ ดร. สมบูรณ์ บุรศิริรักษ์ คณะกรรมการสอบเค้าโครงสารนิพนธ์ที่ได้ให้แนวทางและ คำแนะนำในการปรับปรุงพัฒนาการทำสารนิพนธ์ในครั้งนี้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สมใจ ศิริโชค ผู้อำนวยการสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้อนุญาตให้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้ และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ธนากร ทองประยูร หัวหน้าศูนย์ภาษา (สาขาภาษานานาชาติ) อาจารย์ ดร. ศุภณิจ กุลศิริ อาจารย์อุรุวัฒน์ เขাজারี อาจารย์กริช ราชประสิทธิ์ อาจารย์เสาวลักษณ์ น่วมสำราญ คณาจารย์และเจ้าหน้าที่ศูนย์ภาษา (สาขาภาษานานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน ทุกท่านที่ได้ให้คำปรึกษาและให้กำลังใจอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณท่านคณบดีและบุคลากรทุกคณะ บุคลากรสำนักหอสมุดกลาง บุคลากรบัณฑิตวิทยาลัย และบุคลากรสำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ประสานงาน การเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยและการดำเนินการด้านเอกสารสารต่าง ๆ

ขอกราบขอบพระคุณ มารดา บิดา ที่ได้เลี้ยงดูอบรมสั่งสอนและให้กำลังใจอย่างดียิ่งในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ ตลอดจนรุ่นพี่ปริญญาโทสาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คุณวรินทร์พร สุขเฟื่องฟู และคุณอุดมพร สวัสดิ์สงคราม ที่คอยเป็นกำลังใจและให้คำแนะนำช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา รวมทั้งเพื่อน ๆ ปริญญาโท บริหารการศึกษา รุ่นที่ 23 ทุกคน

อุบลรัตน์ คมจิตร

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
สมมติฐานการวิจัย.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป.....	13
การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน.....	26
เจตคติ.....	55
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	68
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	77
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	77
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	79
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	81
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	102
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	102
ขอบเขตของการวิจัย.....	102
สมมติฐานการวิจัย.....	103
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	103
สรุปผลการวิจัย.....	104
อภิปรายผล.....	106
ข้อเสนอแนะ.....	112
บรรณานุกรม.....	114
ภาคผนวก.....	125
ภาคผนวก ก.....	126
ภาคผนวก ข.....	128
ภาคผนวก ค.....	136
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	157

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 รายละเอียดกลุ่มตัวอย่าง.....	78
2 จำนวนร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	86
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน.....	87
4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา.....	88
5 เปรียบเทียบค่าความแปรปรวนของการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน..	89
6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน จำแนกตามเจตคติของนิสิต.....	90
7 ความถี่และร้อยละของปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตร.....	91
8 ความถี่และร้อยละของปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดการเรียนการสอน.....	92
9 ความถี่และร้อยละของปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	93
10 ความถี่และร้อยละของปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านสื่อการเรียนการสอน.....	94
11 ความถี่และร้อยละของปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน.....	95
12 ความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะการบริหารจัดการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการด้านหลักสูตร.....	96
13 ความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะการบริหารจัดการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดการเรียนการสอน.....	97

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
14 ความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะการบริหารจัดการเรียนการสอน หลักสูตร หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	98
15 ความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะการบริหารจัดการเรียนการสอน หลักสูตร หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านสื่อการเรียนการสอน.....	99
16 ความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะการบริหารจัดการเรียนการสอน หลักสูตร หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน.....	100
17 จำนวนร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ เจตคติและ สาขาวิชา.....	137
18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียน การสอนโดยรวมและรายด้าน.....	137
19 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการนวัตกรรม การเรียนการสอนจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา.....	138
20 เปรียบเทียบค่าความแปรปรวนของการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียน การสอนจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา.....	139
21 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอนจำแนกตาม เจตคติของนิสิต.....	140
22 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร โดยรวมและรายข้อ.....	141
23 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ.....	142
24 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ.....	143
25 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ.....	144
26 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน โดยรวมและรายข้อ.....	145

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
27 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เจตคติของนิสิตต่อรายวิชาในหลักสูตรหมวด ศึกษาศาสตร์ทั่วไป โดยรวมและรายข้อ.....	146
28 ความถี่และร้อยละของปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชา ศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตร.....	147
29 ความถี่และร้อยละของปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอน หลักสูตร หมวดวิชา ศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดการเรียนการสอน.....	148
30 ความถี่และร้อยละของปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอน หลักสูตร หมวดวิชา ศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	149
31 ความถี่และร้อยละของปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอน หลักสูตร หมวดวิชา ศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านสื่อการเรียนการสอน.....	150
32 ความถี่และร้อยละของปัญหาการบริหารจัดการเรียนการสอน หลักสูตร หมวดวิชา ศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน.....	151
33 ความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะการบริหารจัดการเรียนการสอน หลักสูตร หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตร.....	152
34 ความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะการบริหารจัดการเรียนการสอน หลักสูตร หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดการเรียนการสอน.....	153
35 ความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะการบริหารจัดการเรียนการสอน หลักสูตร หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน.....	154
36 ความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะการบริหารจัดการเรียนการสอน หลักสูตร หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านสื่อการเรียนการสอน.....	155

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
37 ความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะการบริหารจัดการเรียนการสอน หลักสูตรหมวด วิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒด้าน การวัดและประเมินผลการเรียน.....	156

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	11
-----------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการสร้างกำลังคนซึ่งถือเป็นกำลังสำคัญของประเทศที่จะเป็นผู้นำพาประเทศให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามมุ่งหวัง เพราะฉะนั้นสิ่งที่จะทำให้กำลังคนมีประสิทธิภาพก็คือการศึกษาซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพของคนว่ามีมากน้อยเพียงใด (สุนีย์ ภูพันธ์: 2546: 3) องค์ประกอบที่สำคัญในการศึกษาได้แก่ หลักสูตร ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่ให้ความรู้ทักษะทางวิชาชีพ เป็นสิ่งที่สามารถถ่ายทอดวัฒนธรรม ปณิธานเจตคติ ค่านิยม และเสริมสร้างความเจริญให้แก่ผู้เรียน อุดมศึกษาเป็นการศึกษาอีกระดับหนึ่งที่ทำหน้าที่สำคัญในการผลิตกำลังคนระดับกลางและระดับสูง สร้างและพัฒนาองค์ความรู้ ค้นคว้าวิจัย บริการวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม การศึกษาระดับอุดมศึกษานอกจากจะใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาประเทศที่มีการกำหนดนโยบายและแรงผลักดันทางเศรษฐกิจและสังคมแล้วยังเป็นถือเป็นปัจจัยที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมที่พึงปรารถนาด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544: 2)

สำหรับการจัดการระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาตรี สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2549: 14-15) ได้กำหนดโครงสร้างหลักสูตรให้ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งหมายถึงวิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติตนเองผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารได้ดี มีคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทยและประชาคมนานาชาติได้เป็นอย่างดี ส่วนหมวดวิชาเฉพาะ หมายถึงวิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานวิชาชีพและวิชาชีพที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและให้สามารถปฏิบัติงานได้ และหมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง เป็นวิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจตนเองหรือสิ่งที่ตนเองสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใด ๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งกำหนด ซึ่งการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาของไทยในอดีต มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ในสาขาวิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่งโดยเฉพาะ ทำให้ผู้เรียนขาดความรอบรู้ จึงได้มีการกำหนดให้เรียนรายวิชาศึกษาทั่วไปขึ้น ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2517 ของทบวงมหาวิทยาลัย โดยกำหนดให้เรียนรายวิชาศึกษาทั่วไปไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2525: 79) โดยจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไปไว้ คือการได้รับความรู้พื้นฐานสำหรับการเรียนในสาขาวิชาอื่น ๆ มีความรอบรู้ในสาขาวิชาชีพอื่น ๆ ได้เรียนรู้วิธีการศึกษาหาความรู้สาขาวิชาอื่น ๆ มีโลกทัศน์กว้างขวางขึ้น ได้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมโลกและนานาชาติ เข้าใจปัญหาและเรื่องราวของสังคมไทย เข้าใจตนเอง ผู้อื่น และสังคม ได้รับความรู้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

มีความรู้และตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ได้รับการปลูกฝังด้านคุณธรรมจริยธรรม รู้จักคิด วิเคราะห์ วิจัย มีความสามารถในการปรับตัวและตัดสินใจแก้ปัญหา มีความใฝ่รู้และแสวงหาความรู้อยู่เสมอ มีทักษะและความสามารถในการสื่อสาร (ไพฑูรย์ สินลารัตน์. 2550: 57-61)

หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เป็นหลักสูตรที่ประกอบด้วยรายวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับ นิสิตระดับปริญญาตรีที่จะสำเร็จตามหลักสูตรได้นั้นจะต้องผ่านรายวิชาในหลักสูตรไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต ตามข้อกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และด้วยรายวิชาดังกล่าว มีจำนวนนิสิตที่เรียนพร้อมกันเป็นจำนวนมากอีกทั้งในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนในยุค ศตวรรษที่ 21 นวัตกรรมการเรียนรู้ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้เหมาะสมกับความรู้ ความสนใจของนิสิตในปัจจุบันที่มีความสามารถทางด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี รวมถึงความ สนใจที่หลากหลายของนิสิตไม่ว่าจะเป็นด้านหลักสูตรที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องของการ เปลี่ยนแปลงของสังคม ประเทศ และโลกอยู่ตลอดเวลา การจัดการเรียนการสอนที่จะต้อง หลากหลายเพื่อให้ตรงกับภาระการเรียนรู้เป็นสำคัญซึ่งจะต้องสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียน การสอนที่จัดขึ้น ให้เหมาะสมและเป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อเป็นการสนับสนุนการจัดการเรียน การสอน อีกทั้ง สื่อการเรียนการสอนที่นำมาใช้จะต้องทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและหลากหลายเพื่อให้ ตรงกับความสามารถของผู้เรียนที่หลากหลายที่จะสามารถทำให้การวัดและประเมินผลการเรียนตรง กับความสามารถของผู้เรียนที่หลากหลายและแตกต่างกัน ซึ่งวิชาศึกษาทั่วไป หรืออาจเรียกว่าวิชา พื้นฐาน เป็นกลุ่มรายวิชาที่นิสิตจะต้องผ่านตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งการกำหนดการเรียนนั้น ทุกมหาวิทยาลัยจะกำหนดจำนวนหน่วยกิตที่เท่ากัน และนิสิตระดับปริญญาตรีจะต้องผ่านการเรียน ตามที่หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปกำหนดจึงจะสำเร็จการศึกษาได้

สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นหน่วยงานที่ได้รับผิดชอบ การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 โดยต้องรับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนภายใต้ข้อจำกัดเรื่องทรัพยากร ภายใต้การดำเนินงาน ให้สอดคล้องกับพันธกิจที่ได้รับมอบหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งภารกิจในการบริหารจัดการเรียน การสอนวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 30 หน่วยกิต ซึ่งในแต่ละปีการศึกษามีนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-3 ลงทะเบียนเรียนประมาณ 12,000 คน ซึ่งตามมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนควรมีอาจารย์ 112 คน แต่ในความเป็นจริงมีอาจารย์เพียง 15 คน และอาจารย์ประจำสังกัดศูนย์ภาษา (สาขาภาษา นานาชาติ) จำนวน 18 คน รวม 33 คน ในขณะที่สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ ต้องรับผิดชอบการ จัดการเรียนการสอนนิสิตจำนวนมากต่อปีการศึกษา และเป็นนิสิตที่มีความแตกต่างทางด้านกลุ่ม สาขาวิชา และความแตกต่างทางด้านคณะที่ศึกษา แต่การจัดการเรียนการสอนจะต้องมีรูปแบบ เหมือนกัน ภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา อย่างไรก็ตามสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ได้มี การบริหารจัดการเพื่อให้เกิดนวัตกรรมการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึง สภาพการดำเนินการจัดการเรียน การสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยการนำความคิดใหม่ วิธีการสอนใหม่หรือการพัฒนาหรือนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ (Technological innovation) มาใช้ในการ เรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน รวมถึงแก้ไขปัญหาของ

ความแตกต่างและหลากหลายของนิสิตให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการศึกษาซึ่งจะต้องมีความทันสมัยทันเหตุการณ์และทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในวงการศึกษาโลกปัจจุบัน ดังนั้นสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จึงได้จัดให้มีการบริหารจัดการการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนิสิตท่ามกลางความแตกต่าง คือการนำวิธีการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอนใน 5 ด้าน มาใช้ ได้แก่ 1) ด้านหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 4) ด้านสื่อการเรียนการสอน 5) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน กล่าวคือการนำนวัตกรรมมาใช้ใน ด้านหลักสูตรเพื่อเป็นการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นและตอบสนองความต้องการสอนบุคคลให้มากขึ้น เนื่องจากหลักสูตรจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการทางด้านเทคโนโลยีเศรษฐกิจและสังคมของประเทศของโลก นอกจากนี้การพัฒนาหลักสูตรยังมีความจำเป็นที่จะต้องอยู่บนฐานของแนวคิดทฤษฎี ปรัชญา แนวคิดและวิธีการใหม่ ๆ ที่เป็นนวัตกรรมการศึกษาเข้ามาช่วยบริหารจัดการให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ ซึ่งนวัตกรรมด้านหลักสูตร ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร บูรณาการ หลักสูตรรายบุคคลและหลักสูตรท้องถิ่น ด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นการนำวิธีการสอน ที่หลากหลายและเหมาะสมมาใช้ในการดำเนินการเรียนการสอนในแต่ละเรื่องเพราะ การจัดการเรียนการสอนนั้นจะมีจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนเสมอ

ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาของแต่ละรายวิชาที่หลากหลายเพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจของผู้เรียนและเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่นิสิตหลายๆ ด้านที่นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนตามปกติรวมทั้งเป็นการสร้างแรงจูงใจ ฝึกความรับผิดชอบ ฝึกประสบการณ์ตรงและเป็นการฝึกทักษะให้กับผู้เรียนเพื่อให้เป็นพื้นฐานในการนำไปประยุกต์ใช้ในอนาคตได้อย่างยั่งยืน สำหรับด้านสื่อการเรียนการสอน ถือเป็นสิ่งสำคัญอีกประการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสื่อการเรียนการสอนในปัจจุบันนั้นยังสามารถทำให้ผู้เรียนได้พบหรือศึกษาในสิ่งและเรื่องที่เสมือนจริงด้วยเป็นการดำเนินการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับรายวิชาและเนื้อหาที่หลากหลาย เป็นการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ทศนะคติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการสอนอย่างน่าสนใจและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะต้องเป็นสื่อที่มีประโยชน์ ทันสมัย อำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน และเหมาะสมเพื่อให้เกิดคุณค่าและประโยชน์ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพลดข้อจำกัดทางด้านการเรียนลง เช่น การเปลี่ยนรูปแบบการเรียนที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมทั้งยังลดความซับซ้อน มีความน่าสนใจ มีการเคลื่อนไหวเสมือนจริงได้ และเช่นเดียวกันกับด้านการวัดและประเมินผล การเรียน ซึ่งเป็นการแจ้งผลการประเมินให้นิสิตทราบซึ่งการวัดการประเมินผลการเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่สุดต่อผู้เรียนเพราะจะได้ทราบถึงผลการเรียนและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนหลังเรียนว่ามีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีหรือไม่ดี หากดีแล้วต้องมีการพัฒนาต่อไปและหากไม่ดีต้องหาทางแก้ไขและปรับปรุง ซึ่งการวัดประเมินผล

การเรียนนั้น จะเป็นผลสะท้อนให้เห็นถึงทั้งผู้สอนและผู้เรียนด้วย ทั้งนี้เมื่อได้ผลการเรียนแล้วจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาตามผลการประเมินที่ได้จึงจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้มีส่วนได้เสียทั้งในระดับบุคคล ระดับสถาบันการศึกษาและระดับชาติ

จากการที่สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ ได้นำนวัตกรรมการเรียนการสอนมา ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน ด้านสื่อการเรียน การสอน และด้านการวัดประเมินผลการเรียน มาใช้และได้เกิดการบริหารจัดการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 ภายใต้ข้อจำกัดทางด้านทรัพยากร ความแตกต่างของผู้เรียนที่มาจากหลากหลายสาขาวิชา และท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก ปัจจุบัน ดังนั้นผู้วิจัยได้เห็นว่าการศึกษาถึงการดำเนินงานการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียน การสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นสิ่งสำคัญเพื่อจะได้นำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปกำหนดนโยบายและวางแผนการพัฒนาการบริหารนวัตกรรมการเรียน การสอนและการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสังคมโลกในปัจจุบันต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา และเจตคติของนิสิต
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถเป็นข้อมูลสารสนเทศในการกำหนดนโยบาย มาตรการและวางแผนการพัฒนาการบริหารนวัตกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน รวมถึงสามารถเป็นข้อมูลในการประเมินปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของนิสิตที่หลากหลายและเปิดโอกาสให้นิสิตเลือกเรียนได้ตามความสนใจ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตร หมวดวิชา ศึกษาทั่วไปสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านหลักสูตร
2. ด้านการจัดการเรียนการสอน
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. ด้านสื่อการเรียนการสอน
5. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 จาก กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สุขภาพ จำนวน 890 คน กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี จำนวน 861 คน และจากกลุ่ม สาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จำนวน 2,148 คน รวมทั้งสิ้น 3,899 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สุขภาพ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้ทำการเปิดตารางของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) ได้กลุ่ม ตัวอย่างจำนวน 350 คน แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยแล้วนำมาเทียบอัตราส่วนแต่ละ กลุ่มสาขาวิชาทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sample) จากภาควิชาที่สังกัดในคณะ ของกลุ่มสาขาวิชา

ผู้ให้ข้อมูล

อาจารย์ผู้สอนรายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จากสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ และจากศูนย์ภาษา (สาขาภาษานานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ จำนวน 25 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่คุณลักษณะของนิสิต

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 1.1 กลุ่มสาขาวิชาที่ศึกษา 3 กลุ่มสาขาวิชา ได้แก่
 - 1.1.1 กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

- 1.1.2 กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 1.1.3 กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
- 1.2 เจตคติของนิสิต จำแนกเป็น
 - 1.2.1 เจตคติด้านลบ
 - 1.2.2 เจตคติด้านบวก

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน ได้แก่

- 2.1 ด้านหลักสูตร
- 2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 2.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 2.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน
- 2.5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หมายถึง สภาพการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ของสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยการนำความคิดใหม่ วิธีการสอนใหม่ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ และการพัฒนาหรือนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ (Technological innovation) มาใช้ในการเรียนการสอนหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ใน 5 ด้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตร หมายถึง การจัดหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับชีวิตประจำวันและความต้องการของผู้เรียน และวัตถุประสงค์ของเนื้อหาหลักสูตรมีความทันสมัยต่อสถานการณ์และเหตุการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบัน รวมถึงเนื้อหารายวิชาในหลักสูตรจะต้องมีความสัมพันธ์กับศาสตร์แต่ละสาขาวิชาชีพ มีการจัดหลักสูตรเนื้อหาการเรียนแบบบูรณาการ และมีส่วนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ที่กว้างไกลรวมถึงการกำหนดจำนวนหน่วยกิตในแต่ละรายวิชา จำนวนหน่วยกิตโดยรวม และการจัดสัดส่วนของชั่วโมงทฤษฎีกับชั่วโมงการปฏิบัติการชี้แจงรายละเอียดของหลักสูตรและแผนการเรียนรู้แต่ละรายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินการเรียนการสอนรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ของสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และเจตคติจากหลักสูตรไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ โดยวิธีการต่าง ๆ ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ รวมถึงการเลือกใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและลักษณะวิชาโดยการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์สู่ผู้เรียนที่หลากหลาย ทั้งวิธีการบรรยาย การอภิปราย การแทรกประสบการณ์จริง การสอนโดยใช้กรณีศึกษา การสอนแบบสถานการณ์สมมุติ การวิเคราะห์วิจารณ์ การสอนแบบโครงการ/โครงงาน การสอนแบบฝึกการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา

การสอนโดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสอนแบบสาธิต การสอนแบบใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและคอมพิวเตอร์ช่วยสอน การสอนแบบให้ทำกิจกรรมเดี่ยว/กลุ่ม การระดมสมอง การใช้ปัญหาเป็นฐาน การซักถาม/ถามตอบ การฝึกประสบการณ์ การฝึกปฏิบัติ

1.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินการจัดกิจกรรมที่

หลากหลายในการเรียนการสอนที่เป็นการเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจของผู้เรียนที่นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่บัณฑิตหลาย ๆ ด้าน โดยการทำกิจกรรมเดี่ยว/กลุ่ม การนำเสนอผลงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดประสบการณ์โดยการมอบหมายโครงการ/โครงงานทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย การจัดงานเปิดบ้านนวัตกรรมการเรียนรู้ (Open House) โดยให้นักศึกษาแสดงผลงานต่าง ๆ ระหว่างภาคเรียน และเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน การทำใบงานและทำรายงาน การจัดนิทรรศการ การแสดงดนตรี การชมสารคดีและภาพยนตร์เพื่อเป็นการกระตุ้นแรงจูงใจ การปฏิบัติภาคสนาม รวมถึงการเชิญวิทยากรมาบรรยายในรายวิชา

1.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินงานการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ประกอบ

การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับรายวิชาและเนื้อหาที่หลากหลาย โดยมีการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ การใช้เครื่องฉาย หนังสือ/เอกสารประกอบการเรียนการสอน การใช้วีดิทัศน์ การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปช่วยสอน การใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ การใช้การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ (A Tutor) การใช้รูปภาพ การใช้นวนิยาย เรื่องสั้น สารคดี/ ภาพยนตร์ เว็บไซต์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ทศนคติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการสอนอย่างน่าสนใจและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะต้องเป็นสื่อที่มีประโยชน์ ทันสมัย อำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน และเหมาะสม

1.5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน หมายถึง การดำเนินการวัดและประเมินผลการ

เรียนที่มีความชัดเจนและเหมาะสมทั้ง การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลในการเรียนแต่ละรายวิชา การชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับเกณฑ์การวัดและประเมินผลก่อนเริ่มการเรียนการสอน ลักษณะของข้อสอบ และวิธีการต่าง ๆ ที่ผู้สอนดำเนินการเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอนที่หลากหลาย โดยใช้วิธีการสังเกตการณ์มีส่วนร่วม การประเมินผลกิจกรรมรายบุคคล/กลุ่ม การสังเกตพฤติกรรม การประเมินผลจากงานที่มอบหมาย ประเมินผลจากการนำเสนองาน การประเมินผลจากใบงานและแบบฝึก รวมถึงการประเมินที่ให้นักศึกษาประเมินเพื่อนด้วยกัน ซึ่งการประเมินเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึง จุดอ่อน จุดแข็งของการเรียนการสอนและจะต้องมีการแจ้งผลการประเมินให้นักศึกษาทราบ

2. นิสิต หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับปริญญาตรี

ชั้นปีที่ 3 ที่กำลังเรียนรายวิชาในหลักสูตรหมวดวิทยาศาสตร์ศึกษาทั่วไป ปีการศึกษา 2557 ประกอบด้วยกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์

3. กลุ่มสาขาวิชา หมายถึง คุณสมบัติของผู้เรียนที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาที่จัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ตามเกณฑ์ของกองแผนงานมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ดังนี้

3.1 กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หมายถึง ผู้เรียนที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาที่มาจาก 3 คณะ ได้แก่ คณะวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วยภาควิชาคณิตศาสตร์ ภาควิชาเคมี ภาควิชาชีววิทยา ภาควิชาฟิสิกส์ และภาควิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไป คณะวิศวกรรมศาสตร์ ประกอบด้วยภาควิชาวิศวกรรมเคมี ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า ภาควิชาวิศวกรรมโยธา และภาควิชาวิศวกรรมอุตสาหการ คณะเทคโนโลยีและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์การเกษตร

3.2 กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ หมายถึง ผู้เรียนที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาที่มาจาก 6 คณะ ได้แก่ คณะพลศึกษา ประกอบด้วย ภาควิชาพลศึกษา ภาควิชาสุขศึกษา ภาควิชาสหนันทนาการ ภาควิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา คณะพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ ประกอบด้วย ภาควิชากายวิภาคศาสตร์ ภาควิชาจุลชีววิทยา ภาควิชาชีวเคมี ภาควิชาพยาธิวิทยา ภาควิชาเภสัชวิทยา ภาควิชาสรีรวิทยา ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ ภาควิชาจักษุ โสต คอ นาสิก ลาริงซ์วิทยา ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ ภาควิชารังสีวิทยา ภาควิชาสัตวแพทยวิทยา ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม ภาควิชาศัลยศาสตร์ ภาควิชาสูติศาสตร์ – นรีเวชวิทยา ภาควิชาอายุรศาสตร์ ภาควิชาออร์โธปิดิกส์ ภาควิชาเวชศาสตร์ฟื้นฟู ภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ ประกอบด้วย ภาควิชาทันตกรรมทั่วไป ภาควิชาทันตกรรมสำหรับเด็กและทันตกรรมป้องกัน ภาควิชาทันตกรรมอนุรักษและทันตกรรมประดิษฐ์ ภาควิชาศัลยศาสตร์และเวชศาสตร์ช่องปาก ภาควิชาโอบุสวิทยา คณะเภสัชศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์

3.3 กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ หมายถึง ผู้เรียนที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาที่มาจาก 7 คณะ ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์ ประกอบด้วย ภาควิชาจิตวิทยา ภาควิชาปรัชญาและศาสนา ภาควิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ภาควิชาภาษาตะวันตก ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย ภาควิชาสังคมวิทยา ภาควิชาบริหารธุรกิจ ภาควิชาประวัติศาสตร์ ภาควิชาภูมิศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ ประกอบด้วย ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ ภาควิชาการศึกษาพิเศษ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาพื้นฐานของการศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาวัดผลและวิจัยการศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย สำนักวิชาเศรษฐกิจศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

4. เจตคติของนิสิต หมายถึง ความคิด ความรู้สึก ความเชื่อหรือความโน้มเอียงของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่สนองตอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้าซึ่งอาจเป็นทั้งด้านบวกและด้านลบที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อรายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งจะส่งผลต่อการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แบ่งเป็น เจตคติด้านลบ และเจตคติด้านบวก

4.1 เจตคติด้านลบ หมายถึง พฤติกรรมหรือการแสดงออก การแสดงความรู้สึก หรือความคิดของนิสิตที่ไม่ชอบรายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ วัตกรรมการเรียนการสอนใน 5 ด้าน โดยแบ่งจากกลุ่มที่น้อยค่าเฉลี่ย

4.2 เจตคติด้านบวก หมายถึง พฤติกรรมหรือการแสดงออก การแสดงความรู้สึก หรือความคิดของนิสิตที่ชอบรายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ วัตกรรมการเรียนการสอนใน 5 ด้าน โดยแบ่งจากกลุ่มตั้งแต่ค่าเฉลี่ยขึ้นไป

5. สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ หมายถึง หน่วยงานในกำกับของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งรับผิดชอบหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดการดำเนินงานการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียน การสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน จากเอกสาร สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้. (2553: 3-4) ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัด และประเมินผลการเรียน โดย ด้านหลักสูตรเป็นการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และตอบสนองความต้องการของบุคคลให้มากขึ้น เนื่องจากหลักสูตรจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีเศรษฐกิจและสังคมของประเทศของโลก นอกจากนี้การพัฒนาหลักสูตรยังมีความจำเป็นที่จะต้องอยู่บนฐานของแนวคิดทฤษฎี ปรัชญา แนวคิดและวิธีการใหม่ ๆ ที่เป็นนวัตกรรมการศึกษาเข้ามาช่วยเหลือจัดการให้เป็นไปในทิศทางที่ ต้องการ ซึ่งนวัตกรรมการด้านหลักสูตร ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ หลักสูตรรายบุคคลและ หลักสูตรท้องถิ่น ด้านการจัดการเรียนการสอน เป็นการนำวิธีการสอน ที่หลากหลายและเหมาะสม มาใช้ในการดำเนินการเรียนการสอนในแต่ละเรื่องเพราะการจัดการเรียนการสอนนั้นจะมีจุดมุ่งหมาย ของการจัดการเรียนการสอนเสมอ ส่วนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการดำเนินงานที่ สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนที่เหมาะสมเนื้อหาของแต่ละรายวิชาที่หลากหลาย ที่เป็นการเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจของผู้เรียนทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ นิสิต หลากๆ ด้าน ที่นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนตามปกติรวมทั้งเป็นการสร้างแรงจูงใจ ฝึก ความรับผิดชอบ ฝึกประสบการณ์ตรงและเป็นการฝึกทักษะให้กับผู้เรียนเพื่อให้เป็นพื้นฐานในการ นำไปประยุกต์ใช้ในอนาคตได้อย่างยั่งยืน และด้านสื่อการเรียนการสอน ที่สามารถทำให้ผู้เรียนได้ พบหรือศึกษาในสิ่งและเรื่องที่เสมือนจริงด้วยเป็นการดำเนินการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียน การสอนที่เหมาะสมกับรายวิชาและเนื้อหาที่หลากหลาย เป็นการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ทัศนคติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการสอนอย่างน่าสนใจและมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะต้องเป็นสื่อที่มีประโยชน์ ทันสมัย อำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน และมีความ เหมาะสมเพื่อให้เกิดคุณค่าและประโยชน์ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ลด

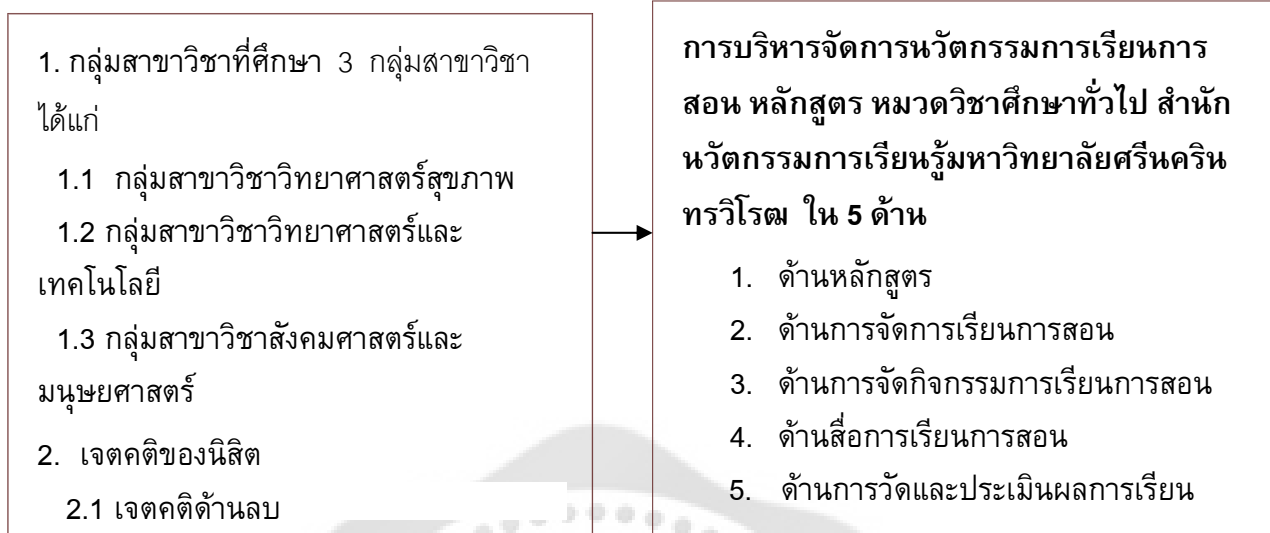
ข้อจำกัดทางด้านการเรียนลง และด้านการวัดและประเมินผลการเรียน เป็นการวัดประเมินผู้เรียนว่าได้รับความรู้และเข้าใจในสิ่งที่เรียนมากมายน้อยแค่ไหน ซึ่งรวมถึงเป็นการสะท้อนการสอน กิจกรรมการสอน และสื่อการเรียนการสอนด้วย เพื่อใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงและพัฒนา การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอนต่อไป โดยจะต้องมีการประเมินที่หลากหลายตามความถนัดและความสามารถของนิสิต

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน เกี่ยวกับกลุ่มสาขาวิชาและเจตคติ สามารถสรุปได้ดังนี้

เกี่ยวกับกลุ่มสาขาวิชา ผู้วิจัยได้ศึกษาจากงานวิจัยของ จันทิพร ยะบุญวัน (2554: 55) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และนักศึกษาในกลุ่มวิชาที่แตกต่างกันมีความเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดลโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนการศึกษาเกี่ยวกับเจตคติ มีผู้วิจัยได้ทำการศึกษาไว้ ได้แก่ เสาวภา กาญจนะ (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบเจตคติและความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนพูดสองภาษาที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้นิทานพื้นบ้านกับบทอ่านทั่วไปในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแฉ่ง จังหวัดนราธิวาส ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้นิทานพื้นบ้านกับนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้บทอ่านทั่วไปมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้นิทานพื้นบ้านมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้บทอ่านทั่วไป นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้นิทานพื้นบ้านกับนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้บทอ่านทั่วไปมีเจตคติการอ่านภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้นิทานพื้นบ้านมีเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้บทอ่านทั่วไป และเตือนใจ ทองดี (2549: 83) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์ (e-Learning) กับการเรียนรู้แบบปกติ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า คะแนนเจตคติต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคะแนนเจตคติต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้ตามภาพประกอบ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาต่าง ๆ มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอนต่างกัน

2. การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต จำแนกตามเจตคติของนิสิตที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอนต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ของสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน โดยนำเสนอเนื้อหา ดังนี้

1. หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

1.1 ความหมายหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

1.2 จุดมุ่งหมายหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

1.3 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2552 ของสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.4 โครงสร้างหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2552 ของสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน

2.1 ความหมายของนวัตกรรมและนวัตกรรมการเรียนการสอน

2.2 เกณฑ์การพิจารณาสิ่งที่เป็นนวัตกรรม

2.3 ประเภทของนวัตกรรม

2.4 หลักในการนำนวัตกรรมไปใช้

2.5 ด้านหลักสูตร

2.6 ด้านการจัดการเรียนการสอน

2.7 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.8 ด้านสื่อการเรียนการสอน

2.9 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

3. เจตคติ

3.1 ความหมายของเจตคติ

3.2 ลักษณะของเจตคติ

3.3 องค์ประกอบของเจตคติ

3.4 การเกิดเจตคติ

3.5 การวัดเจตคติ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เป็นรายวิชาที่นิสิตระดับปริญญาตรีจะต้องผ่านการเรียนไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต เพื่อเป็นพื้นฐานการอยู่ในสังคม และเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนวิชาเอกต่อไป มีรายละเอียดและความสำคัญดังนี้

1.1 ความหมาย วิชาศึกษาทั่วไป หรืออาจเรียกว่าวิชาพื้นฐาน เป็นกลุ่มรายวิชาที่นิสิตจะต้องผ่านตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งการกำหนดการเรียนนั้นทุกมหาวิทยาลัยจะกำหนดจำนวนหน่วยกิตที่เท่ากัน และนิสิตระดับปริญญาตรีจะต้องผ่านการเรียนตามที่หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปกำหนดจึงจะสำเร็จการศึกษาได้ ซึ่งมีนักวิชาการศึกษาได้ให้ความหมายวิชาศึกษาทั่วไปและการใช้คำเกี่ยวกับวิชาดังกล่าวไว้ดังนี้

เบล (วรรณพร จิตรทอง. 2546: 11; อ้างอิงจาก Bell. 1970: 347) ได้ให้ความหมายที่แตกต่างว่า วิชาศึกษาทั่วไปมีหน้าที่เตรียมเยาวชนให้พร้อมที่จะเผชิญกับปัญหาของสังคมโดยส่วนรวม ซึ่งมีความแตกต่างกันในอาชีพและการทำงาน ได้แก่ ปัญหาชุมชน ปัญหาการเมืองหรือความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ตลอดจนทั้งปัญหาทางปรัชญา ความคิดความเชื่อของบุคคลซึ่งมีผลกระทบต่อส่วนรวม และเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกันหลายสาขานับตั้งแต่ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมนิยมประเพณี และเป็นวิชาที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาหรือเนื้อหาวิชาที่เชื่อมโยงหลายสาขาวิชาเข้าด้วยกัน

วิจิตร ศรีสอ้าน (2518: 79) กล่าวว่าหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ใช้ 3 คำประกอบกัน ประกอบด้วย คำว่าวิชาศึกษาทั่วไป (General Education) ซึ่งใช้กันอยู่ทั่วไป ส่วนอีกคำว่าวิชาพื้นฐานทั่วไป (Foundation Education) ซึ่งใช้ในความหมายเดียวกัน เนื้อหาที่มีลักษณะเดียวกัน เป็นวิชาที่เป็นพื้นฐานของชีวิต เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับหลักวิธีการดำเนินชีวิต ส่วนคำสุดท้ายคือ วิชาการศึกษาเสรี (Liberal Education) ใช้ตั้งแต่สมัยกรีกและโรมัน หมายถึง การศึกษาประเภทมนุษยธรรม เป็นการศึกษาที่ให้แก่นักเรียนชั้นปริญญาตรีเพื่อนำไปสู่ปริญญาตรีที่สมบูรณ์ โดยเน้นการพัฒนาทางด้านสติปัญญาและจิตใจ

กิตติ จรรย์ยานนท์ (2526: 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วิชาศึกษาทั่วไปเป็นการศึกษาในแนวกว้างเป็นการให้ความรู้ทั่วไป ปกติเป็นกลุ่มวิชาที่กำหนดให้นักศึกษาทั้งมหาวิทยาลัยเรียนเพื่อสร้างประสบการณ์อย่างเดียวกันให้กับทุกคน และเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นคนที่สมบูรณ์ เข้าใจปัญหาและความสัมพันธ์ของปัญหา รู้จักวิเคราะห์วิจารณ์และมีเหตุผล

ทบวงมหาวิทยาลัย (2532: 10-12) ได้ประกาศเรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2532 ได้เปลี่ยนชื่อจากหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และได้ให้คำนิยามไว้ว่า หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่นและสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้สามารถคิดอย่างมีเหตุผลสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีคุณธรรมตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้

ในชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับนิยามที่ใช้ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ปัจจุบัน

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2550: 6) กล่าวว่า วิชาศึกษาทั่วไปของอุดมศึกษาไทย มีค่านิยมที่เป็นทางการตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษามีการพัฒนาเป็นลำดับ โดยเกณฑ์มาตรฐานว่าด้วยหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2517 ใช้คำว่าวิชาพื้นฐานทั่วไป

จากการให้ความหมายของนักการศึกษาพอสรุปได้ว่า วิชาศึกษาทั่วไปเป็นวิชาที่มีหน้าที่ในการเตรียมความพร้อมให้แก่เยาวชนให้มีความพร้อมในการใช้ชีวิตภายใต้สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาวิชาชีพในศาสตร์ต่าง ๆ เนื่องจากวิชาศึกษาทั่วไปเป็นวิชาที่มีความเกี่ยวข้องกับหลายสาขา เป็นวิชาที่มีการศึกษาในแนวกว้างสร้างประสบการณ์ในแบบเดียวกันให้กับทุกคน ทั้งนี้เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่นและสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทยและของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดีซึ่งเป็นเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่นิสิตทุกคนจะต้องผ่านการเรียนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้มี

1.2 จุดมุ่งหมาย การกำหนดจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไปมักจะสอดคล้องกับความหมายของวิชาศึกษาทั่วไปและการจัดการเรียนการสอน จุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดแนวทางในการประเมินหลักสูตร มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไป ดังนี้

สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์ (2540: 4) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเป็น การศึกษาในลักษณะกว้าง ไม่เจาะลึกในเนื้อหาโดยตรง เป็นการศึกษาเพื่อการปรับตัวให้เข้ากับการเรียนในมหาวิทยาลัย เพื่อให้มีโลกทัศน์และวิสัยที่กว้างไกลออกไปมากกว่าในสาขาแก่ผู้เรียนเพื่อให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2550: 57-61) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไปไว้ ดังนี้

- 1) ได้รับความรู้พื้นฐานสำหรับการเรียนในสาขาวิชาอื่น ๆ
- 2) มีความรอบรู้ในสาขาวิชาชีพอื่น ๆ
- 3) ได้เรียนรู้วิธีการศึกษาหาความรู้สาขาวิชาอื่น ๆ
- 4) มีโลกทัศน์กว้างขวางขึ้น
- 5) ได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมโลกและนานาชาติ
- 6) เข้าใจปัญหาและเรื่องราวของสังคมไทย
- 7) เข้าใจตนเอง ผู้อื่น และสังคม

- 8) ได้รับความรู้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้
- 9) มีความรู้และตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม
- 10) ได้รับการปลูกฝังด้านคุณธรรมจริยธรรม
- 11) รู้จักคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์
- 12) มีความสามารถในการปรับตัวและตัดสินใจแก้ปัญหา
- 13) มีความใฝ่รู้และแสวงหาความรู้อยู่เสมอ
- 14) มีทักษะและความสามารถในการสื่อสาร

สมาคมสถาบันอุดมศึกษา (ประทีป เมธาคูณวุฒิ. 2545: 4; อ้างอิงจากสมาคมสถาบันอุดมศึกษา. 2540) ได้กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังนี้

- 1) มีความรู้กว้างขวางในสาขาวิชาต่าง ๆ มองเห็นความสัมพันธ์และความเกี่ยวเนื่องประสานกันของสาขาวิชาต่าง ๆ
- 2) มีความรู้และความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดีและใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร
- 3) มีปัญญารู้จักคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ มีความคิดริเริ่ม รักความก้าวหน้ามองเห็นการณ์ไกลอย่างมีโลกทัศน์และเป็นตัวของตัวเอง
- 4) รู้จักตนเอง เข้าใจสังคม มองเห็นปัญหาในสังคมพร้อมที่จะรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาของตนเองและผู้อื่นได้เหมาะสม และสามารถดำรงตนให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
- 5) เห็นคุณค่าและมีสุนทรีย์ในศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทย
- 6) ความเป็นไทย มีคุณธรรมและจริยธรรมสูง

จากที่นักการศึกษาได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปไว้พอสรุปได้ว่า วิชาศึกษาทั่วไปเป็นวิชาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้นิสิตได้ปรับตัวเข้าหากัน มีโลกทัศน์ที่กว้างไกลและเพื่อปรับตัวเข้ากับการเรียนการสอนในระดับมหาวิทยาลัยโดยให้เป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนในสาขาวิชาอื่นๆ รวมถึงให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างสมบูรณ์อย่างมีคุณธรรมจริยธรรมเป็นบุคคลที่มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายจิตใจอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.3 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2552 ของสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ รับผิดชอบโดยสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งได้ทำการปรับปรุงหลักสูตร พ.ศ. 2552 โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

- 1.3.1 ให้ผู้เรียนได้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล มีทักษะสื่อสาร มีความ

สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทย และนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี

1.3.2 ให้ผู้เรียนได้มีอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีปัญญา และความสามารถที่จะสร้างสรรค์ความรู้ มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่น เป็นผู้เฝ้าหาความรู้ความจริง และสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ

1.3.3 ให้ผู้เรียนรู้เท่าทันที่มาของความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ รวมทั้งการเข้าถึงความรู้ที่มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติ คน และสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และสุนทรียะในการดำรงชีวิต

1.4 โครงสร้างหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2552 ของสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้สถานะของหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของสถาบันอุดมศึกษา ไว้เป็น 3 หมวดใหญ่ ๆ ดังนี้

1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	30	หน่วยกิต
2) หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า	84	หน่วยกิต
3) หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	6	หน่วยกิต

รวมหน่วยกิตระดับปริญญาตรี (4 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 150 หน่วยกิต

1.4.1 รายละเอียดของโครงสร้างหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป

กลุ่มวิชาภาษา

กำหนดให้เรียนไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต ดังนี้

ภาษาไทย กำหนดให้เลือกเรียน ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต

มศว 111	ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร	3(2-2)
SWU 111	Thai for Communication	
มศว 112	วรรณกรรมไทยปริทรรศน์	3(2-2)
SWU 112	Thai Literary Review	

ภาษาต่างประเทศ กำหนดให้เลือกเรียนไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

จากรายวิชาต่อไปนี้

มศว 121	ภาษาอังกฤษเพื่อประสิทธิภาพการสื่อสาร 1	3(2-2)
SWU 121	English for Effective Communication I	
มศว 122	ภาษาอังกฤษเพื่อประสิทธิภาพการสื่อสาร 2	3(2-2)
SWU 122	English for Effective Communication II	
มศว 123	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนานาชาติ 1	3(2-2)
SWU 123	English for International Communication I	

มศว 124	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนานาชาติ 2	3(2-2)
SWU 124	English for International Communication II	
มศว 131	ภาษาฝรั่งเศสเพื่อการสื่อสาร 1	3(2-2)
SWU 131	French for Communication I	
มศว 132	ภาษาฝรั่งเศสเพื่อการสื่อสาร 2	3(2-2)
SWU 132	French for Communication II	
มศว 133	ภาษาเยอรมันเพื่อการสื่อสาร 1	3(2-2)
SWU 133	German for Communication I	
มศว 134	ภาษาเยอรมันเพื่อการสื่อสาร 2	3(2-2)
SWU 134	German for Communication II	

กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี

กำหนดให้เลือกเรียน ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต จากรายวิชาต่อไปนี้

มศว 141	ทักษะการรู้สารสนเทศ	3(2-2)
SWU 141	Information Literacy Skills	
มศว 142	วิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม	3(2-2)
SWU 142	Science for Life Quality Development and Environment	
มศว 143	พลังงานทางเลือก	3(2-2)
SWU 143	Alternative Energy	
มศว 144	คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	3(2-2)
SWU 144	Mathematics in Daily Life	
มศว 145	สุขภาวะและวิถีชีวิตเชิงสร้างสรรค์	3(2-2)
SWU 145	Wellness and Healthy Lifestyle	
มศว 341	วิทยาศาสตร์ฟิสิกส์ กฎของธรรมชาติ พลังงาน และจิต	3(2-2)
SWU 341	Physical Science, Laws of Nature, Energy and Spirit	

กลุ่มวิชาศิลปศาสตร์

กำหนดให้เรียนไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต ดังนี้

วิชาบังคับ กำหนดให้เรียน 9 หน่วยกิต ดังนี้

มศว 151	การศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์	3(2-2)
SWU 151	General Education for Human Development	
มศว 251	มนุษย์กับสังคม	3(2-2)

จากรายวิชาต่อไปนี้	SWU 251	Man and Society	
	มศว 252	สุนทรียศาสตร์เพื่อชีวิต	3(2-2)
	SWU 252	Aesthetics for Life	
	วิชาเลือก กำหนดให้เลือกเรียน ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต		
	มศว 351	การพัฒนาบุคลิกภาพ	3(2-2)
	SWU 351	Personality Development	
	มศว 352	ปรัชญาและกระบวนการคิด	3(2-2)
	SWU 352	Philosophy and Thinking Process	
	มศว 353	มนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม	3(2-2)
	SWU 353	Man, Reasoning and Ethics	
	มศว 354	มนุษย์กับสันติภาพ	3(2-2)
	SWU 354	Man and Peace	
	มศว 355	พุทธธรรม	3(2-2)
	SWU 355	Buddhism	
	มศว 356	วรรณกรรมและพลังทางปัญญา	3(2-2)
	SWU 356	Literature for Intellectual Powers	
	มศว 357	ศิลปะและความคิดสร้างสรรค์	3(2-2)
	SWU 357	Art and Creativity	
	มศว 358	ดนตรีและจิตวิญญาณมนุษย์	3(2-2)
	SWU 358	Music and Human Spirit	
	มศว 361	ประวัติศาสตร์และพลังขับเคลื่อนสังคม	3(2-2)
	SWU 361	History and Effects on Society	
	มศว 362	มนุษย์กับอารยธรรม	3(2-2)
	SWU 362	Man and Civilization	
	มศว 363	มนุษย์กับการเมือง การปกครอง และกฎหมาย	3(2-2)
	SWU 363	Man and Politics, Government and Law	
	มศว 364	เศรษฐกิจในกระแสโลกาภิวัตน์	3(2-2)
	SWU 364	Economy in Globalization	
	มศว 365	หลักการจัดการสมัยใหม่	3(2-2)
	SWU 365	Principles of Modern Management	
	มศว 366	จิตวิทยาสังคม	3(2-2)
	SWU 366	Social Psychology	

มศว 367	กฎหมายทั่วไป	3(2-2)
SWU 367	Legal Studies	
มศว 371	ความคิดสร้างสรรค์กับนวัตกรรม และเทคโนโลยี	3(2-2)
SWU 371	Creativity, Innovation and Technology	
มศว 372	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	3(2-2)
SWU 372	Local Wisdom	
มศว 373	ภูมิลักษณะชุมชน	3(2-2)
SWU 373	Man and Community	
มศว 374	สัมมาชีพเพื่อชุมชน	3(2-2)
SWU 374	Ethical Careers for Community	
มศว 375	ธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการชุมชน	3(2-2)
SWU 375	Good Governance in Community Management	

1.4.2 คำอธิบายรายวิชาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

กลุ่มวิชาภาษา

มศว 111	ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร	3(2-2)
SWU 111	Thai for Communication	

ศึกษาองค์ประกอบการสื่อสารและกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเขียนพรรณนาความ สรุปความ ย่อความ ขยายความ และการสังเคราะห์ความคิดเพื่อการสื่อสาร ฝึกปฏิบัติการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย

มศว 112	วรรณกรรมไทยปริทรรศน์	3(2-2)
SWU 112	Thai Literary Review	

ศึกษากระบวนการคิด การถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญา คุณค่าของภาษาและความเป็นไทยในงานวรรณกรรม ทั้งนี้โดยเลือกศึกษาจากวรรณกรรมในอดีต ร่วมสมัย ร้อยแก้ว หรือร้อยกรอง ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย

มศว 121	ภาษาอังกฤษเพื่อประสิทธิภาพการสื่อสาร 1	3(2-2)
SWU 121	English for Effective Communication I	

พัฒนาทักษะทางด้านภาษาเพื่อการสื่อสารในยุคโลกาภิวัตน์ โดยเรียนรู้ เข้าใจ และฝึกทักษะภาษาด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน และคำศัพท์ในชีวิตประจำวัน ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียน ส่งเสริมการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง นำภาษาอังกฤษไปใช้ในการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ และเป็นพื้นฐานในการพัฒนาการเรียนรู้ภาษาต่อไป

มศว 122	ภาษาอังกฤษเพื่อประสิทธิภาพการสื่อสาร 2	3(2-2)
SWU 122	English for Effective Communication II	

พัฒนาทักษะด้านภาษาและกระบวนการเรียนรู้เพื่อการสื่อสารในยุคโลกาภิวัตน์ โดยฝึกทักษะภาษาด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน ด้วยสื่อกระบวนการเรียนรู้ และเทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลาย ส่งเสริมการเรียนรู้แบบพึ่งพาตนเอง สนับสนุนให้นำภาษาอังกฤษไปใช้ในการสร้างความร่วมมือในการเรียนรู้และเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

มศว 123 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนานาชาติ 1 3(2-2)

SWU 123 English for International Communication I

พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน และด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรียนรู้ภาษาอังกฤษในฐานะที่เป็นภาษานานาชาติ เพื่อพัฒนาความสามารถทางด้านภาษาผ่านสื่อและกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียน เรียนรู้วิธีการนำความรู้และกระบวนการเรียนรู้ภาษาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและในการศึกษา เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเพื่อพัฒนาตนให้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยและสังคมโลก

มศว 124 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนานาชาติ 2 3(2-2)

SWU 124 English for International Communication II

พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน และด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์การสื่อสารภาษาอังกฤษในฐานะที่เป็นภาษานานาชาติ พัฒนาการนำเสนอข้อมูลและความคิด ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านสื่อและกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียน นำความสามารถทางภาษาและการจัดการกระบวนการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้สำหรับการพัฒนาตนให้เป็นผู้เรียนภาษาแบบยั่งยืน

มศว 131 ภาษาฝรั่งเศสเพื่อการสื่อสาร 1 3(2-2)

SWU 131 French for Communication I

อ่าน และเขียน เพื่อสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ด้วยสื่อและกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนภาษาฝรั่งเศสอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

มศว 132 ภาษาฝรั่งเศสเพื่อการสื่อสาร 2 3(2-2)

SWU 132 French for Communication II

บูรพวิชา : มศว 131

ศึกษาภาษาฝรั่งเศสเพื่อการสื่อสารเบื้องต้น ต่อจากวิชาภาษาฝรั่งเศสเพื่อการสื่อสาร 1 เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน ในชีวิตประจำวัน ในสถานการณ์ที่หลากหลายยิ่งขึ้น ด้วยสื่อและกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนภาษาฝรั่งเศสในระดับที่สูงขึ้น

มศว 133 ภาษาเยอรมันเพื่อการสื่อสาร 1 3(2-2)

SWU 133 German for Communication I

ศึกษาภาษาเยอรมันเบื้องต้นเพื่อการสื่อสาร โดยเรียนรู้และฝึกฝนทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน เพื่อสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ด้วยสื่อและกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนภาษาเยอรมันอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

มศว 134 ภาษาเยอรมันเพื่อการสื่อสาร 2 3(2-2)

SWU 134 German for Communication II

บุรพวิชา : มศว 133

ศึกษาภาษาเยอรมันเบื้องต้นเพื่อการสื่อสาร ต่อจากวิชาภาษาเยอรมันเพื่อการสื่อสาร 1 เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน ในชีวิตประจำวัน ในสถานการณ์ที่หลากหลายยิ่งขึ้น ด้วยสื่อและกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนภาษาเยอรมันในระดับที่สูงขึ้น

1.4.2.2 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี

มศว 141 ทักษะการรู้สารสนเทศ 3(2-2)

SWU 141 Information Literacy Skills

ศึกษาความสำคัญของระบบและกระบวนการสื่อสาร พัฒนาทักษะในการสืบค้นและอ้างอิงข้อมูล การใช้ซอฟต์แวร์ต่าง ๆ และการจัดการความรู้จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตลอดจนฝึกทักษะการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศ โดยตระหนักในจรรยาบรรณ ผลกระทบที่มีต่อบุคคลและสังคม รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มศว 142 วิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม 3(2-2)

SWU 142 Science for Life Quality Development and Environment

ศึกษากระบวนการคิดทางวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ และเทคโนโลยี ศึกษากระบวนการนิเวศวิทยาเพื่อให้เข้าใจถึงความสำคัญของการอยู่ร่วมกันอย่างสมดุล รวมทั้งศึกษาผลกระทบของความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ เพื่อปลูกฝังให้ตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและสันติสุขอย่างยั่งยืน

มศว 143 พลังงานทางเลือก 3(2-2)

SWU 143 Alternative Energy

ศึกษาผลกระทบจากการใช้พลังงานกระแสหลักที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์โลกร้อน ภาวะเรือนกระจก และความไม่ยั่งยืนทางเศรษฐกิจ ความหมายและความสำคัญของการใช้พลังงานทางเลือก การปรับระบบคิดหรือกระบวนการทัศน์ที่มีต่อการจัดการพลังงานให้มีความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความยั่งยืนของชุมชนมากกว่าเป้าหมายทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว การสร้างภูมิคุ้มกันให้เกิดขึ้นในระบบพลังงาน การสร้างภูมิปัญญาและเทคโนโลยีในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อส่งผลต่อการดำเนินชีวิตที่สันติสุขและยั่งยืน

มศว 144 คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน 3(2-2)

SWU 144 Mathematics in Daily Life

ศึกษาคณิตศาสตร์กับการใช้เหตุผล ความรู้ทางสถิติ คณิตศาสตร์สำหรับผู้บริโภค คณิตศาสตร์กับศิลปะ คณิตศาสตร์กับการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และเป็นฐานความคิด ในเชิง ตรรกะและเหตุผล การเรียนรู้และการดำรงชีวิตในสังคม

มศว 145 สุขภาวะและวิถีชีวิตเชิงสร้างสรรค์ 3(2-2)

SWU 145 Wellness and Healthy Lifestyle

ศึกษาหลักการและแนวคิดของสุขภาวะแบบองค์รวม การบูรณาการแนวคิด ดังกล่าวเข้ากับวิถีชีวิต โดยเน้นการสร้างเสริมศักยภาพส่วนบุคคลของนิสิต ให้สามารถพัฒนา สมรรถภาพทางกายและคุณภาพชีวิตของตนเอง ตลอดจนเลือกใช้ชีวิตในเชิงสร้างสรรค์ได้ อย่างเหมาะสมกับบริบททางสังคม

มศว 341 วิทยาศาสตร์ฟิสิกส์ กฎของธรรมชาติ พลังงาน และจิต

3(2-2)

SWU 341 Physical Science, Laws of Nature, Energy and Spirit

ศึกษาความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ฟิสิกส์ที่เป็นความจริงของธรรมชาติ เช่น ทฤษฎีของ กาลิเลโอ กฎของนิวตัน ทฤษฎีของไอน์สไตน์ ทฤษฎีสสาร-พลังงาน ทฤษฎีสัมพันธภาพ ทฤษฎี ฟิสิกส์ควอนตัม ทฤษฎีเทอร์โมไดนามิกส์ นำไปสู่ความเข้าใจเรื่องของกฎของธรรมชาติ พลังงาน และความจริงแท้ของจิต

กลุ่มวิชาศิลปศาสตร์

มศว 151 การศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ 3(2-2)

SWU 151 General Education for Human Development

ศึกษาความหมาย ความสำคัญ และคุณค่าของวิชาศึกษาทั่วไป ทั้งทางด้าน มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ศาสตร์และศิลป์ โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพการรับรู้ และการสื่อสาร การแสวงหาความรู้ การพัฒนาจิตใจ การพัฒนาเชาวน์ปัญญา ให้สามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อให้ผู้เรียนเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ

มศว 251 มนุษย์กับสังคม 3(2-2)

SWU 251 Man and Society

ศึกษาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับมนุษย์และสังคม ทั้งสังคมไทยและสังคมโลก โดยมุ่ง ให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในพฤติกรรมของมนุษย์ และนำความรู้มาพัฒนาตนเองให้รู้เท่าทันสังคม มีความรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีคุณธรรมจริยธรรม ช่างสังเกตในวัฒนธรรม ศิลปะ และอารยธรรมของมนุษย์ มีจิตสำนึกในการอยู่ร่วมกันในสังคมและชาติสิ่งแวดล้อมอย่างสันติ ตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบและบทบาทที่พึงมีในฐานะพลเมืองและสมาชิกของสังคม

มศว 252 สุนทรียศาสตร์เพื่อชีวิต 3(2-2)

SWU 252 Aesthetics for Life

ศึกษาแนวคิดทางด้านสุนทรียศาสตร์ แสวงหาประสบการณ์และคุณค่าของสุนทรียะที่มีต่อการดำรงชีวิต ศึกษาสุนทรียศาสตร์ในเชิงบูรณาการ ทั้งที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ ศิลปะ การแสดง ดนตรี วรรณกรรม สุนทรียะที่ผสมผสานสัมพันธ์กับบริบทสังคม วัฒนธรรม ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ สื่อและประสบการณ์ที่หลากหลาย

มศว 351 การพัฒนาบุคลิกภาพ 3(2-2)

SWU 351 Personality Development

ศึกษาและพัฒนาบุคลิกภาพทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เพื่อการดำเนินชีวิตที่ดีงาม มีวินัย รู้กาลเทศะ ทั้งในโลกส่วนตัว ครอบครัว ชุมชนและสังคม ท่ามกลางขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมความเป็นไทยท่ามกลางกระแสสังคมโลก ด้วยสื่อและกระบวนการเรียนรู้ และประสบการณ์ที่หลากหลาย

มศว 352 ปรัชญาและกระบวนการคิด 3(2-2)

SWU 352 Philosophy and Thinking Process

ศึกษาแนวคิดและปรัชญา ปรัชญาในเชิงบูรณาการ ทั้งกระแสตะวันออกและตะวันตก พัฒนาการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ปรัชญาที่เป็นกระบวนการคิดที่สัมพันธ์กับชีวิต สังคม ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำเนินชีวิตที่ดีงาม มีเหตุผล มีอุดมการณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม

มศว 353 มนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม 3(2-2)

SWU 353 Man, Reasoning and Ethics

ศึกษาการใช้เหตุผลและจริยธรรม สร้างเสริมให้เป็นผู้ใฝ่รู้ความจริงและคิดอย่างมีเหตุผล ตลอดจนเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม เหตุผลจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ผู้อื่น และบริบทที่เกี่ยวข้อง ด้วยสื่อและกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย

มศว 354 มนุษย์กับสันติภาพ 3(2-2)

SWU 354 Man and Peace

ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสันติภาพและการจัดการความขัดแย้งในชีวิตครอบครัว ชุมชน สังคม ศึกษาหลักสันติธรรมจากศาสนา ปรัชญา ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม รวมถึงแนวคิดและการปฏิบัติของผู้ที่มีอุดมการณ์ ที่เกี่ยวกับสันติภาพ และสันติสุขของมวลมนุษยชาติ

มศว 355 พุทธธรรม 3(2-2)

SWU 355 Buddhism

ศึกษาภูมิปัญญาและกระบวนการคิดจากพุทธธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต การพัฒนาคุณภาพชีวิตบนฐานพุทธธรรม ทั้งในเชิงวิทยาศาสตร์ ปรัชญา และศาสนา เพื่อเป็นแนวทางไปสู่การดำเนินชีวิตที่มีศีลธรรมจรรยา มีระเบียบวินัยและสันติสุข

มศว 356 วรรณกรรมและพลังทางปัญญา 3(2-2)

SWU 356 Literature for Intellectual Powers

ศึกษาแนวคิด คุณค่า และสุนทรียะจากวรรณกรรมหลากหลายรูปแบบโดยเน้นการศึกษาในเชิงคิด วิเคราะห์ที่ก่อให้เกิดพลังปัญญา พลังจินตนาการ และพลังในการดำเนินชีวิต อันจะช่วยพัฒนาการดำเนินชีวิตที่ดีงาม มีระเบียบวินัยและอุดมการณ์

มศว 357 ศิลปะและความคิดสร้างสรรค์ 3(2-2)

SWU 357 Art and Creativity

ศึกษา ค้นคว้าเกี่ยวกับพลังความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการที่ก่อให้เกิดความงาม และสุนทรียะในงานศิลปะนานาประเภท ในบริบทวัฒนธรรมที่หลากหลาย อันจะนำไปสู่การสร้างสรรคในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้และสื่อที่หลากหลาย

มศว 358 ดนตรีและจิตวิญญาณมนุษย์ 3(2-2)

SWU 358 Music and Human Spirit

ศึกษาและแสวงหาประสบการณ์ทางด้านดนตรีที่กว้างและหลากหลาย ดนตรีจากอดีตและร่วมสมัยดนตรีตะวันออกและตะวันตก ดนตรีไทย ดนตรีพื้นบ้าน ดนตรีที่พัฒนาจากอดีตกาล ดนตรีในบริบทของวัฒนธรรม ด้วยสื่อและกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย

มศว 361 ประวัติศาสตร์และพลังขับเคลื่อนสังคม 3(2-2)

SWU 361 History and Effects on Society

ศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ไทยและประวัติศาสตร์สากล ที่พัฒนาจากกระบวนการคิดของมนุษย์ ประวัติศาสตร์ที่เป็นพลังขับเคลื่อนสังคม ประวัติศาสตร์การเมือง สังคม เศรษฐกิจ ศิลปวัฒนธรรม

มศว 362 มนุษย์กับอารยธรรม 3(2-2)

SWU 362 Man and Civilization

ศึกษาและเปรียบเทียบวิวัฒนาการอารยธรรมตะวันตกและตะวันออก ตั้งแต่ยุคโบราณถึงปัจจุบัน ตลอดจนการแพร่ขยายและการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนอารยธรรมในดินแดนต่าง ๆ ซึ่งมีผลต่อสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของโลกปัจจุบัน รวมทั้งการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับอารยธรรมไทย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอารยธรรมโลก

มศว 363 มนุษย์กับการเมือง 3(2-2)

SWU 363 Man and Politics

ศึกษาธรรมชาติของสังคมมนุษย์และสังคมการเมือง การจัดระเบียบทางการเมือง องค์กรที่ใช้อำนาจการปกครอง การรวมกลุ่มทางการเมือง กระบวนการทางการเมือง พฤติกรรม และพลวัตทางการเมือง การบริหารงานของรัฐ โดยเน้นระบบการเมือง การปกครอง และกฎหมาย ที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ มนุษย์ที่มีคุณธรรมจริยธรรม

มศว 364 เศรษฐกิจในกระแสโลกาภิวัตน์ 3(2-2)

SWU 364 Economy in Globalization

ศึกษาพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สภาพเศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคตที่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต ตลอดจนบทบาทและความสัมพันธ์ขององค์กรธุรกิจที่มีผลต่อการดำรงชีวิตประจำวัน

มศว 365 หลักการจัดการสมัยใหม่ 3(2-2)

SWU 365 Principles of Modern Management

ศึกษาแนวคิดและหลักการจัดการ ทฤษฎีการจัดการสมัยใหม่ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการองค์กร การจัดการทรัพยากรขององค์กร ประเด็นต่างๆที่น่าสนใจเกี่ยวกับแนวโน้มในการจัดการสมัยใหม่ การจัดการที่เกี่ยวข้องกับคน ภาวะผู้นำ การพัฒนาองค์กร และการพัฒนาสังคมที่ก้าวหน้าและสันติสุข

มศว 366 จิตวิทยาสังคม 3(2-2)

SWU 366 Social Psychology

ศึกษาจิตวิทยาพื้นฐานทางชีววิทยาของพฤติกรรมของมนุษย์ พฤติกรรมสังคม ตัวแปรต่างๆทางสังคมที่ทำให้เกิดพฤติกรรมและสภาวะทางจิตของมนุษย์ โครงสร้างทางสังคม กระบวนการต่างๆทางสังคม เจตคติ การรับรู้ทางสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความก้าวร้าว พฤติกรรมและบทบาททางเพศ และการสื่อสาร การโฆษณาชวนเชื่อ และแนวทางการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางสังคม

มศว 367 กฎหมายทั่วไป 3(2-2)

SWU 367 Legal Studies

ศึกษาวิวัฒนาการของกฎหมาย ลักษณะของกฎหมาย ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายกับศีลธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี ประเภท ลำดับชั้น และหมวดหมู่ของกฎหมาย กฎหมายสำคัญที่จำเป็นต้องรู้ในการดำเนินชีวิต โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ และสื่อที่หลากหลาย

มศว 371 ความคิดสร้างสรรค์กับนวัตกรรมและเทคโนโลยี 3(2-2)

SWU 371 Creativity, Innovation and Technology

ศึกษาค้นคว้าและฝึกปฏิบัติกระบวนการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้วยกระบวนการต่างๆ การจัดการภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การพัฒนา นวัตกรรมและเทคโนโลยีชุมชน เกี่ยวกับเกษตรกรรม วิศวกรรม ศิลปหัตถกรรม ธุรกิจชุมชน ความสัมพันธ์กับชุมชนและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้และ สื่อที่หลากหลาย

มศว 372 ภูมิปัญญาท้องถิ่น 3(2-2)

SWU 372 Local Wisdom

ศึกษาและค้นคว้าภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาชุมชน ภูมิปัญญาที่เกิดจากกระบวนการคิดการเรียนรู้ การพัฒนาด้วยการกระทำและปฏิสัมพันธ์ในชุมชน ภูมิปัญญาในการดำรงชีวิต

ร่วมกับผู้อื่น ภูมิปัญญาในการอยู่ร่วมกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญาในการแสวงหาคุณค่าและตัวตนในความเป็นมนุษย์ โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้และสื่อที่หลากหลาย

มศว 373 ภูมิลักษณะชุมชน 3(2-2)

SWU 373 Man and Community

ศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาภูมิลักษณะชุมชนภูมิลักษณะที่แสดงความเป็นท้องถิ่น ลักษณะเฉพาะและความผสมผสานสัมพันธ์ในชุมชนในบริบทของพื้นที่ทางภูมิศาสตร์พื้นที่ทางวัฒนธรรม และพื้นที่ทางชาติพันธุ์ บณฐานของคุณธรรม จริยธรรม และความดีงาม โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้และสื่อที่หลากหลาย

มศว 374 สัมมาชีพชุมชน 3(2-2)

SWU 374 Ethical Careers for Community

ศึกษาค้นคว้าและพัฒนาสัมมาชีพในชุมชนเพื่อสร้างสัมมาชีพที่เข้มแข็งปลูกฝัง สร้างสำนึกและสร้างความตระหนักในศักดิ์ศรีชุมชนสัมมาชีพที่ผูกพันและเคารพในธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมสันติสุข คุณความดี ศิลปวัฒนธรรม และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้และสื่อที่หลากหลาย

มศว 375 ธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการชุมชน 3(2-2)

SWU 375 Good Governance in Community Management

ศึกษาค้นคว้า ปลูกฝังแนวคิด และการปฏิบัติธรรมาภิบาลการบริหารจัดการชุมชน บริหารจัดการบนความถูกต้องและนิติธรรม ความโปร่งใสเชื่อถือได้ การอธิบายตรวจสอบได้ การมีส่วนร่วม การรับผิดชอบต่อบทบาทและหน้าที่เพื่อกำหนดพัฒนาตนเอง ครอบครัว และชุมชน ให้เข้มแข็งและยั่งยืน โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้และสื่อที่หลากหลาย

2. การบริหารวัตกรรมการเรียนการสอน

การบริหารเป็นการใช้ศาสตร์และศิลปะนำทรัพยากรมาประกอบการตามกระบวนการให้ บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งการดำเนินงานของการจัดการเรียนการสอนก็ จำเป็นจะต้องนำหลักของการบริหารมาใช้ โดยสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้เป็นหน่วยงานที่ดูแล รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนรายวิชาหมวดวิชาชีพศึกษาทั่วไป หลักสูตรวิชาชีพศึกษาทั่วไปของ นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จึงได้มีการนำนวัตกรรมการเรียนการสอนมา ใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อนิสิตและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นวัตกรรมการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการศึกษาในยุค ปัจจุบัน เนื่องจากสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงทุกด้านอยู่ตลอดเวลา ซึ่งนวัตกรรมการเรียนการสอน มีความสำคัญและรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ความหมายของนวัตกรรมการเรียนการสอน นวัตกรรมและนวัตกรรมการเรียนการสอน (Educational Innovation) หมายถึง แนวความคิดหรือวิธีการหรือเครื่องมือ ที่เป็นสิ่งแปลกใหม่ยังไม่เคยนำมาใช้ในวงการศึกษามาก่อน แต่ถูกนำมาทดลองใช้เพื่อดูว่ามีผลดีเพียงใด ถ้าได้ผลดีก็จะได้รับการยอมรับและนำมาเผยแพร่ให้รู้จักแล้วนำไปใช้กันอย่างกว้างขวางต่อไป ซึ่งคำว่า นวัตกรรม เป็นคำนิยมในปัจจุบัน ซึ่งได้มีผู้ให้ความสนใจความหมายของคำว่านวัตกรรมมากในปัจจุบัน รวมถึงเมื่อมีการให้ความหมายและทราบความหมายแล้วก็มีผู้นำคำว่านวัตกรรมมาใช้อย่างกว้างขวางทั้งทางภาครัฐกิจและภาคการศึกษา ซึ่งได้มีนักการศึกษาให้ความหมายคำว่านวัตกรรมได้หลากหลาย

สคุณธ์ สินธพานนท์ (2553: 7) กล่าวว่า นวัตกรรมทางการเรียนการสอน (Educational Innovation) หมายถึง สิ่งใหม่ ๆ ที่สร้างขึ้นมาเพื่อช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน หรือพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ แนวคิด รูปแบบ วิธีการ กระบวนการ สื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2556: 312) กล่าวว่า นวัตกรรมทางการศึกษา (Educational Innovation) หมายถึง แนวความคิดหรือวิธีการหรือเครื่องมือ ที่เป็นสิ่งแปลกใหม่ยังไม่เคยนำมาใช้ในวงการศึกษามาก่อน แต่ถูกนำมาทดลองใช้เพื่อดูว่ามีผลดีเพียงใด ถ้าได้ผลดีก็จะได้รับการยอมรับและนำมาเผยแพร่ให้รู้จักแล้วนำไปใช้กันอย่างกว้างขวางต่อไป และนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ (Instructional Innovation) หมายถึง แนวคิดกระบวนการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ที่นำมาใช้แก้ปัญหาการเรียน หรือพัฒนาการเรียนรู้อหรือพัฒนาการเรียนรู้อให้มีประสิทธิภาพและพัฒนาผู้เรียนมีคุณภาพตามที่ต้องการ

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555: 62) ได้ให้ความหมายนวัตกรรม คือ นวัตกรรมเป็นสิ่งที่ใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อน หรือเป็นสิ่งที่เคยทำมาแล้วในอดีตแต่นำมาใช้ใหม่ หรือการนำนวัตกรรมเดิมที่มีอยู่แล้วมาพัฒนาดัดแปลงให้ดีขึ้นแล้วนำมาใช้ใหม่ และที่สำคัญนวัตกรรมจะต้องช่วยให้การจัดการเรียนรู้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงกว่าเดิมช่วยประหยัดเวลาและแรงงานด้วย

โรเจอร์ส. (Rogers. 1971: 53) ให้ความหมายของนวัตกรรมว่า หมายถึง การกระทำความคิด หรือสิ่งของที่บุคคลเป็นว่าเป็นของใหม่ โดยใช้ความเห็นและการตัดสินใจของตนเอง ถ้าเห็นว่าเป็นสิ่งใหม่สำหรับเขา คำว่า “ใหม่” อาจจะไม่ใช่ใหม่ครั้งแรก แต่เป็นการรับรู้เรื่องเดิมมากขึ้น หรืออาจเป็นแนวความคิดใหม่ในเรื่องเจตคติของแต่ละบุคคล หรือเกี่ยวกับการตัดสินใจในการที่จะใช้นวัตกรรมนั้น

จากการให้ความหมายของนวัตกรรมจัดการเรียนการสอนหรือนวัตกรรมการเรียนรู้อของนักการศึกษาพอสรุปได้ว่า นวัตกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การนำความคิดใหม่ วิธีการสอนใหม่หรือการพัฒนาหรือนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ (Technological innovation) มาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาของให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดโดยเฉพาะเกี่ยวกับ

การศึกษาซึ่งจะต้องมีความทันสมัยทันเหตุการณ์และทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ในวงการศึกษาลงในปัจจุบัน

2.2 เกณฑ์การพิจารณาสิ่งที่เป็นนวัตกรรม การพิจารณาว่าสิ่งใดเป็นนวัตกรรมนั้น จะต้องมียสิ่งประกอบหลายอย่างซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงหลักเกณฑ์การพิจารณาว่าควรพิจารณาจากสิ่งใดบ้าง

บุญเกื้อ คอระหาเวช (2543: 16) กล่าวว่า หลักเกณฑ์ประกอบการพิจารณาว่าสิ่งใดเป็นนวัตกรรมหรือไม่ คือ

- 1) ต้องเป็นสิ่งใหม่ทั้งหมดหรือบางส่วน
- 2) มีการนำวิธีการจัดระบบ (System Approach) มาเป็นองค์ประกอบทั้งส่วนข้อมูลที่ใช้เข้าไปในกระบวนการและผลลัพธ์ที่เหมาะสมก่อนที่จะทำการเปลี่ยนแปลง
- 3) มีการพิสูจน์ด้วยการวิจัยหรืออยู่ระหว่างการวิจัยว่าจะสามารถช่วยให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น
- 4) ยังไม่เป็นส่วนหนึ่งในระบบงานปัจจุบัน

ศุภชัย ตันศิริ และคณะ (2553: 7-8) กล่าวว่า การพิจารณาว่าสิ่งใดเป็นนวัตกรรม การศึกษาหรือไม่นั้น มีหลักอยู่ 3 ประการ คือ 1) สิ่งนั้นได้รับการคิดค้นหรือประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมาใหม่ หรือมีการปรับปรุงของเก่ามาใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ทางการศึกษาในปัจจุบันเพื่อให้ระบบ การศึกษามีประสิทธิภาพ 2) สิ่งนั้นได้ผ่านการวิจัย การทดลอง มีการปรับปรุงพัฒนา (development) จนกลายเป็นที่ยอมรับทั่วไป 3) มีการนำมาปฏิบัติจริงในวงการการศึกษา

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2555: 63; อ้างอิงจาก ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2553) ให้เกณฑ์การพิจารณาว่าสิ่งใดเป็นนวัตกรรมไว้ 4 ประการ ดังนี้

- 1) จะต้องเป็นสิ่งใหม่ทั้งหมด หรืออาจเป็นของเดิมบางส่วนแต่ใช้ไม่ได้ผลในอดีตแล้วมีการนำมาปรับปรุงใหม่หรือเป็นของปัจจุบันที่เรานำมาปรับปรุงให้ดีขึ้น
- 2) นำวิธีการจัดระบบมาใช้ โดยพิจารณาองค์ประกอบทั้งส่วนข้อมูลที่น่าเข้าไปในกระบวนการและผลลัพธ์ โดยจะต้องมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการให้เหมาะสมก่อนที่จะทำการเปลี่ยนแปลง
- 3) มีการพิสูจน์ด้วยการวิจัยหรืออยู่ระหว่างการวิจัยว่า “สิ่งใหม่” ที่จะทำให้ขึ้นหรือนำมาใช้จะช่วยแก้ปัญหาและการดำเนินการบางอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้นกว่าเดิม
- 4) ยังไม่เป็นส่วนหนึ่งของระบบงานในปัจจุบัน เพราะหาก “สิ่งใหม่” จะทำให้ขึ้นหรือนำมาใช้ นั้น ได้รับการเผยแพร่และยอมรับจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของระบบงานที่ดำเนินอยู่ในขณะนั้นไม่ถือว่าสิ่งใหม่นั้นเป็นนวัตกรรม

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2556: 312-313) กล่าวว่า สิ่งที่จะเป็นนวัตกรรมนั้นจะต้องเป็นการคิด หรือการกระทำนั้นใหม่ในที่หนึ่งแต่อาจเก่ามาจากที่อื่น หรืออาจเป็นสิ่งใหม่ทั้งหมดหรือบางส่วน หรืออาจเป็นเพียงการนำเอาวิธีการซึ่งปฏิบัติมาแต่เดิมมาปรับปรุงบางส่วนให้มีประสิทธิภาพมาก

ยั้งขึ้นความคิดหรือการกระทำนั้นยังไม่เป็นส่วนหนึ่งของระบบงานปัจจุบันแต่ยังอยู่ในระยะของการทดลองพัฒนาไปทดลองใช้กับคนบางกลุ่ม ยังไม่แพร่หลายหรือเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป

สิ่งที่จะถือได้ว่าเป็นนวัตกรรมหรือไม่นั้นพอสรุปจากที่นักการศึกษาได้กล่าวว่าจะต้องเป็น สิ่งใหม่ทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนก็ได้หรืออาจเป็นเพียงการนำวิธีการเดิมมาปรับปรุงพัฒนาให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นหรือมีการนำวิธีการหลายอย่างมาบูรณาการเข้าด้วยกันซึ่งจะต้องผ่านการ ทดลอง วิจัยหรือกำลังวิจัยว่าจะสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับซึ่งจะต้อง ไม่เป็นส่วนหนึ่งของระบบงานในปัจจุบัน โดยเฉพาะทางด้านการศึกษจะต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงพัฒนาและการบูรณาการอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้การศึกษาเกิดประโยชน์สูงสุด

2.3 ประเภทของนวัตกรรม ปัจจุบันบุคลากรทางการศึกษามีการผลิตนวัตกรรม ทางด้านการเรียนการสอนมาใช้กันหลากหลายเพื่อเป็นเครื่องมือหรือปัจจัยที่จะทำให้คุณภาพของ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายได้ ซึ่งมีนักการศึกษาได้แยกประเภทของนวัตกรรมการศึกษาไว้ เช่น

พิชิต ฤทธิ์จัญญ (2550: 3) กล่าวว่า นวัตกรรมการเรียนการสอนที่ผลิตออกมาทางด้าน การสอนมีจำนวนมากแต่จำแนกได้ดังนี้

1) นวัตกรรมประเภทผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์ ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่เป็นสื่อช่วย ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจชัดเจนในเรื่องที่เรียนมากขึ้น หรือทำให้ ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ ได้เร็วขึ้น เช่น ชุดการเรียน ชุดการสอน ชุดการเรียนการ สอน แบบฝึกทักษะ ชุดการฝึก ชุดฝึกทักษะการเรียนรู้ บทเรียนสำเร็จรูปแบบสื่อผสม บทเรียน โปรแกรม เกม การ์ตูน นิทาน เอกสารประกอบการเรียนรู้ เอกสารประกอบการเรียนและเอกสาร ประกอบการสอน

2) นวัตกรรมประเภทรูปแบบ เทคนิค วิธีการสอน นวัตกรรมประเภทนี้เป็นการใช้ เทคนิคการสอน วิธีการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ที่นักศึกษาคิดค้นเพื่อการพัฒนาผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็น เป็นด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ และเจตคติ ได้แก่ วิธีการสอนคิด การสอนโดยตั้งคำถาม การสอนแบบบูรณาการ การสอนตามแนวพุทธวิธี การสอนการเรียนรู้ 4MAT การสอนโดยการ จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

สุนทร สันธพานนท์ (2553: 10) กล่าวว่านวัตกรรมทางด้านการเรียนการสอนนั้น สามารถจัดเป็น 2 ประเภท คือ นวัตกรรมประเภทผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรมประเภท รูปแบบ เทคนิค วิธีการสอน ซึ่งรวมทั้งการพัฒนาจิตพิสัยในการเรียนการสอนด้วย

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555: 63-63) กล่าวว่า นวัตกรรมที่นำมาใช้ทั้งที่ผ่านมาแล้วและที่จะ มีในอนาคตมีหลายประเภทขึ้นอยู่กับการประยุกต์ใช้นวัตกรรมในด้านต่าง ๆ ในที่นี้นำเสนอ นวัตกรรม 5 ประเภท ดังนี้

- 1) นวัตกรรมทางด้านหลักสูตร
- 2) นวัตกรรมการเรียนการสอน

- 3) นวัตกรรมสื่อการสอน
- 4) นวัตกรรมทางด้านการประเมินผล
- 5) นวัตกรรมการบริหารจัดการ

บุญเลี้ยง ทูมทอง (2556: 314) ได้กล่าวว่า นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนสามารถสร้างหรือพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1) กิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้หรือเทคนิควิธีสอน (Instruction) นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ใช้โดยทั่วไป ได้แก่ บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการเรียนการสอน ชุดฝึก แบบฝึก แผนการสอน ที่เน้น (กิจกรรมพัฒนา/เทคนิควิธีสอน/รูปแบบการสอน/กระบวนการสอน) ชุดพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน เพลง/เกมการเล่น/นิทาน/บทบาทสมมติ ฯลฯ

2) สื่อการเรียนการสอนที่จัดทำขึ้นใหม่หรือสิ่งประดิษฐ์ (Invention) นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ใช้โดยทั่วไป ได้แก่ สื่อประสม วัสดุทัศน แบบจำลอง รูปภาพ/แผนภาพ/แผ่นโปร่งใส เกม ประดิษฐ์/เกมฝึกทักษะต่าง ๆ CAI ฯลฯ

จากการที่นักการศึกษาได้แยกประเภทของนวัตกรรมไว้แล้วนั้นพอสรุปได้ว่าที่ผ่านมานวัตกรรมแบ่งเป็น นวัตกรรมประเภทผลิตภัณฑ์หรือสิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรมประเภทรูปแบบเทคนิค วิธีการสอนและในปัจจุบันโดยเฉพาะนวัตกรรมด้านการศึกษามีการประยุกต์ใช้นวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมได้แก่ นวัตกรรมทางด้านหลักสูตร นวัตกรรมการเรียนการสอน นวัตกรรมสื่อการสอน นวัตกรรมทางด้านการประเมินผล นวัตกรรมการบริหารจัดการ

2.4 หลักสำคัญในการนำนวัตกรรมไปใช้ จากที่ได้ทราบถึงประเภทของนวัตกรรมว่ามีหลากหลายแล้วนั้นการมีนวัตกรรมหรือการสร้างนวัตกรรมถือเป็นสิ่งสำคัญแต่สิ่งที่สำคัญมากยิ่งขึ้นคือหลักสำคัญในการนำนวัตกรรมไปใช้ ซึ่งมีนักการศึกษาและผู้กล่าวถึงหลักสำคัญในการนำนวัตกรรมไปใช้ ไว้ดังนี้

กิดานันท์ มลิทอง (2540: 246) กล่าวว่า การนำนวัตกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนหรือการจัดการเรียนรู้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบถึงความเหมาะสมด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) นวัตกรรมที่จะนำไปใช้จะต้องมีจุดเด่นที่ชัดเจนกว่าวัสดุ อุปกรณ์ หรือวิธีการที่ใช้อยู่เดิมมากน้อยเพียงใด
- 2) นวัตกรรมที่จะนำไปใช้มีความเหมาะสมกับสภาพหรือระบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบันหรือไม่
- 3) มีผลการวิจัยที่แน่นอนแล้วว่าสามารถนำไปใช้ได้ ในสภาพการที่คล้ายคลึงกับของเดิม
- 4) มีความเกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้ใช้จริง

ทิตนา แคมณี (2545: 417-418) ได้ให้คำแนะนำว่า การใช้นวัตกรรมนั้นที่ถูกที่ควรนั้น ครูควรเลือกใช้ในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ในการนำนวัตกรรมมาใช้ควรมีลักษณะของนวัตกรรม ดังนี้

- 1) ไม่ซับซ้อนและไม่ยากเกินไป ใช้ง่าย สะดวก
- 2) ไม่เสียค่าใช้จ่ายจนเกินไป
- 3) มีความสำเร็จรูป สามารถอำนวยความสะดวกในการใช้
- 4) ไม่กระทบต่อบริบทเดิมมากนัก
- 5) ไม่มีคนเกี่ยวข้องมากนัก
- 6) ใช้แล้วให้ผลชัดเจน

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555: 65) สรุปไว้ว่า ครูควรเลือกนวัตกรรมที่มีจุดเด่น มีคุณลักษณะตรงกับปัญหาการเรียนการสอน สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้จริง โดยใช้เป็นนวัตกรรมที่ไม่ซับซ้อน ใช้สะดวก ไม่แพงจนเกินไป ไม่กระทบกระเทือนต่อบริบทเดิมมากนัก ซึ่งถ้ามีการวิจัยยืนยันแล้ว จะน่าเชื่อถือในการนำไปใช้แก้ปัญหาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

วัชรพล วิบูลยศรี (2556: 11-12) กล่าวว่าทุกวันนี้นวัตกรรมสามารถเผยแพร่กระจายผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว เข้าสู่สมาชิกในสังคมภายในระยะเวลาอันสั้น โดยนวัตกรรมอาจเป็นได้ทั้งสินค้า บริการ หรือแนวคิดต่าง ๆ ที่สมาชิกของสังคมนั้น ๆ เกิดการยอมรับว่าเป็นสิ่งใหม่ที่ยังไม่รู้จักหรือคุ้นเคยมาก่อน และที่สำคัญ นวัตกรรมมีคุณสมบัติและลักษณะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับประเภทของนวัตกรรม เมื่อผู้สอนจำเป็นต้องปรับตัวและรับเอานวัตกรรมมาใช้ด้วยเหตุผลหลายประการ จึงทำให้เกิดการยอมรับนวัตกรรมมากขึ้นในระดับที่แตกต่างกันออกไป เพราะฉะนั้นผู้สอนควรหาหนทางให้นวัตกรรมของตนนำไปสู่ระดับการยอมรับที่สูงขึ้น ซึ่งระดับการยอมรับนวัตกรรมมีด้วยกัน 5 ระดับ คือ

1) ระดับความรู้ (Knowledge stage) หรือระดับการรับรู้ (Awareness stage) เป็นการยอมรับในระดับที่บุคคลรับทราบว่ามีแนวคิดใหม่ วิธีการปฏิบัติใหม่ สิ่งใหม่ หรือนวัตกรรม แต่อาจยังขาดข้อมูลหรือความรู้ความเข้าใจในนวัตกรรมนั้น ๆ

2) ระดับการชักจูง (Persuasion stage) หรือระดับความสนใจ (Interest stage) เป็นการรับรู้และชักจูงให้เกิดความสนใจในนวัตกรรม หรือบุคคลรู้สึกสนใจและพยายามค้นหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับนวัตกรรมนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นเพราะนวัตกรรมนั้นสามารถแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการได้

3) ระดับการยอมรับ (Decision stage) หรือระดับการประเมิน (Evaluation stage) เป็นการคิดไตร่ตรองถึงผลดี ผลเสีย ความเป็นไปได้ และการยอมรับเอานวัตกรรมมาใช้ บุคคลประเมินถึงความคุ้มค่าและความเหมาะสมของนวัตกรรมกับสภาพปัจจุบันและในอนาคต

4) ระดับการนำไปใช้ (Implementation stage) หรือระดับการทดลองใช้ (Trial stage) เป็นการนำนวัตกรรมไปใช้ในขอบเขตที่จำกัดเพื่อดูผลการใช้ว่าเกิดผลมากน้อยเพียงใดก่อนการตัดสินใจนำไปใช้จริง

5) ระดับการรับรอง (Confirmation stage) หรือระดับการเลือกรับ (Adoption stage) เป็นการยอมรับในระดับสูง เพราะพบว่านวัตกรรมเกิดประโยชน์เป็นที่น่าพอใจและคุ้มค่าต่อการนำไปใช้อย่างต่อเนื่องหลังจากที่มีการนำไปทดลองใช้แล้วและเลือกนวัตกรรมนั้นไปใช้ต่อไป

จากที่มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงหลักสำคัญในการนำนวัตกรรมไปใช้ข้างต้น พอสรุปได้ว่าหลักสำคัญในการนำนวัตกรรมไปใช้นั้นจะต้องตระหนักถึงความคุ้มค่า เหมาะสม เป็นที่ต้องการและยอมรับของผู้ใช้และผู้รับ รวมถึงจะต้องไม่กระทบกระเทือนต่อบริบทเดิมมากนัก คือจะต้องไม่เปลี่ยนแปลงไปจนกระทั่งไม่คงเหลือเค้าโครงเรื่องเดิม และหากมีการวิจัยจะทำให้เกิดการยอมรับมากยิ่งขึ้น

2.5 ด้านหลักสูตร หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา เพราะเป็นส่วนที่กำหนดทิศทางให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่สถาบันการศึกษาวางไว้ ซึ่งมีนักการศึกษาและส่วนงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความหมายและกล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรและนวัตกรรมด้านหลักสูตรไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542: 9) กล่าวว่า หลักสูตรถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอน การประสบความสำเร็จของการศึกษาเป็นผลมาจากการจัดหลักสูตรเป็นสำคัญ เพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดว่าผู้เรียนจะต้องเรียนอะไร เรียนเพื่ออะไร ส่วนผู้สอนนั้นย่อมจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับหลักสูตรที่สอน

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555: 63) ได้กล่าวว่า นวัตกรรมทางด้านหลักสูตร เป็นการใช่วิธีการใหม่ ๆ ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นและตอบสนองความต้องการของบุคคลให้มากขึ้น เนื่องจากหลักสูตรจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจและสังคมของประเทศของโลก นอกจากนี้การพัฒนาหลักสูตรยังมีความจำเป็นที่จะต้องอยู่บนฐานของแนวคิดทฤษฎี ปรัชญา แนวคิดและวิธีการใหม่ ๆ ที่เป็นนวัตกรรมการศึกษาเข้ามาช่วยเหลื้จัดการให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ ซึ่งนวัตกรรมด้านหลักสูตรในประเทศไทย ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรบูรณาการ หลักสูตรรายบุคคลและหลักสูตรท้องถิ่น เป็นต้น

ชวลิต ชูกำแหง (2551 : 16) ได้กล่าวว่า หลักสูตรเป็นการวางแผนเพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้และประสบการณ์ตามความมุ่งหวัง ซึ่งหลักสูตรนั้นจะต้องตอบสนองความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนที่ตรงกับความต้องการของชีวิตและมีความเหมาะสม และหลักสูตรจะต้องสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความต้องการของสังคม โดยจะต้องมีการพัฒนาเพื่อให้มีการปรับเปลี่ยนไปตามสภาพเศรษฐกิจ วัฒนธรรม การศึกษา สภาพการเมืองการปกครอง ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมค่านิยมและคุณธรรม

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2548: 8) ได้สรุปว่า องค์ประกอบของหลักสูตรโดยทั่วไป เป็นการพิจารณาองค์ประกอบจากภาพรวมของความเป็นคนที่สมบูรณ์ความเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์และความสามารถในการสำเร็จการศึกษาได้อย่างสมบูรณ์ ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของหลักสูตร ซึ่งจะ

พิจารณาจากรายวิชาและเนื้อหาสาระเพื่อสร้างให้คนเป็นคนที่สมบูรณ์และมีความเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ ประกอบด้วย 1) การเป็นคนดีมีความรับผิดชอบในสังคม ปรากฏในหลักสูตรส่วนที่เรียกว่าหลักสูตรการศึกษาทั่วไป 2) เป็นคนที่มีอาชีพ มีงานที่รับผิดชอบในสังคม ปรากฏในหลักสูตรในส่วนของหลักสูตรวิชาเฉพาะหรือหลักสูตรวิชาชีพ 3) การมีงานอดิเรก มีการใช้ชีวิตอิสระ รู้จักตนเอง ตอบสนองต่อความสุขของตนเอง จะปรากฏอยู่ในส่วนของหลักสูตรวิชาเลือกเสรี

พิชัย เสงี่ยมจิตต์ (2552 : 5) ได้ให้ความหมายหลักสูตรไว้ดังนี้ว่า การพิจารณาการให้ความหมายของหลักสูตรนั้นจะมีทั้งความหมายที่แคบและความหมายที่กว้างทั้งนี้ก็เป็นไปตามทัศนะของกลุ่มบุคคลที่ให้ความหมาย แต่ถ้าจะให้ความหมายในฐานะที่เป็นผู้สอนนั้น หลักสูตรก็จะเป็นเครื่องมือที่กำหนดทิศทางให้ครูในฐานะที่เป็นผู้ดำเนินการ แต่ถ้าเป็นทัศนะของผู้เรียน ก็จะเป็นการจัดเตรียมระบบของจำนวนวิชาที่เหมาะสม และในทัศนะของผู้บริหารการศึกษา ก็คือโอกาสในการเรียนรู้ที่ทางโรงเรียนเป็นผู้จัดให้แก่ผู้เรียน ส่วนในทัศนะของประชาชน คือการกำหนดวิชาให้กับผู้เรียนในระดับที่แตกต่างกัน นั่นก็แสดงว่าการให้ความหมายจะขึ้นอยู่กับพื้นฐานและประสบการณ์คือ

- 1) รากฐาน ปรัชญา ความเชื่อ และจิตวิทยาการเรียนรู้
- 2) วัฒนธรรมความเป็นอยู่ เวลา และสภาพการดำรงชีวิตในแต่ละยุคแต่ละสมัย
- 3) การพิจารณาความหมายของการสอน
- 4) ระดับการศึกษา

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553: 8-11) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า 1) หลักสูตรในฐานะที่เป็นวิชาและเนื้อหาสาระที่จัดให้แก่ผู้เรียน ซึ่งหมายถึงเนื้อหาสาระของรายวิชาและรายวิชาที่สถาบันการศึกษาจะต้องกำหนดให้ผู้เรียนต้องเรียนในแต่ละระดับชั้นและการศึกษาในระดับต่าง ๆ หรือเป็นกลุ่มวิชาที่จัดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้จากหลักสูตรของแต่ละคณะและแต่ละสาขาวิชา 2) หลักสูตรในฐานะที่เป็นเอกสารหลักสูตร ซึ่งมีการจัดการให้กับผู้เรียน ประกอบด้วย จุดหมาย หลักการ โครงสร้าง เนื้อหา เวลาเรียน กิจกรรมและประสบการณ์ รวมถึงการประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ มีเจตคติในการอยู่ร่วมกันในสังคมทุกระดับได้ และสามารถมีพฤติกรรมตามที่จุดมุ่งหมายของการศึกษาได้กำหนดไว้ 3) หลักสูตรในฐานะที่เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะให้แก่ผู้เรียน ซึ่งเป็นการมองหลักสูตรในลักษณะของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดเตรียมไว้ หรือจัดขึ้น ทั้งของผู้เรียน ผู้สอน ทั้งในและนอกสถาบันการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ประสบการณ์และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถาบันการศึกษากำหนดไว้ เพราะกิจกรรมที่เหมาะสมย่อมทำให้ผู้เรียนสามารถรับรู้และปฏิบัติได้อย่างดีเยี่ยมและมีประสิทธิภาพ 4) หลักสูตรในฐานะแผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวังแก่นักเรียน จะเป็นแผนหรือแนวทางในการจัดการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติ โดยมีความมุ่งหวังให้เกิดความรู้ ความสามารถและพฤติกรรมตามที่กำหนด 5) หลักสูตรในฐานะมวลประสบการณ์ หมายถึงประสบการณ์ทุกอย่างของนักเรียนซึ่งจะต้องอยู่ในความรับผิดชอบของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา รวมถึงเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมถึงความรู้และประสบการณ์

ทุกอย่าง ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ 6) หลักสูตรในฐานะที่เป็นจุดหมายปลายทาง เป็นสิ่งที่สังคมมุ่งหวังหรือคาดหวังให้เด็กได้รับ ซึ่งก็หมายถึงว่าผู้ที่จบหลักสูตรไปแล้วจะต้องมีคุณลักษณะอย่างไรบ้าง และจะเกิดผลอย่างไรแก่ผู้เรียน โดยจะต้องมีการศึกษาและวางแผนให้สอดคล้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน 7) หลักสูตรในฐานะที่เป็นระบบการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นการมองหลักสูตรในฐานะที่เป็นแผนการเตรียมโอกาสของการเรียนรู้ที่จะจัดขึ้นโดยสถาบันการศึกษาหรือโรงเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ เป็นการคาดการณ์ล่วงหน้า ซึ่งจะมีการวางแผนก่อนการดำเนินการใด ๆ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554: 7) กล่าวว่า หลักสูตรมีความจำเป็นและมีความสำคัญสำหรับการจัดการของไทยทุกระดับ โดยให้ความหมายและความสำคัญคือ 1) เป็นแผนและแนวทางในการจัดการศึกษาของชาติให้บรรลุผลตามความมุ่งหมายและนโยบายที่กำหนดไว้ 2) เป็นหลักเกณฑ์และแนวทางในการวางแผนด้านวิชาการ การจัดการ การบริหาร ด้านการศึกษา รวมถึงการสรรหาและการพัฒนาบุคลากร และการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือและนวัตกรรมที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ด้านงบประมาณ ด้านอาคารสถานที่ ซึ่งจะต้องมีการจัดหาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรที่ได้วางไว้ 3) เป็นเครื่องมือในการควบคุมมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง รวมถึงคุณภาพของผู้เรียนเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและแผนการศึกษาชาติ และสอดคล้องกับความต้องการตามบริบทของแต่ละท้องถิ่น 4) หลักสูตรจะกำหนดความมุ่งหมาย ขอบข่าย เนื้อหาสาระ รวมถึงแนวทางในการจัดประสบการณ์ และการเรียนการสอน และทรัพยากร วิธีการประเมินผล ในการจัดการศึกษาของผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา 5) เป็นเครื่องบ่งชี้ทิศทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของแต่ละประเทศให้มีคุณภาพและสอดคล้องกับแนวนโยบายด้านต่าง ๆ

รุจิรี ภูสาระ (2551: 9) กล่าวว่า วัฏจักร หลักสูตร หมายถึง แผนการเรียน ประกอบด้วย เป้าหมาย จุดประสงค์เฉพาะที่จะนำเสนอและการจัดการเนื้อหา ซึ่งรวมถึงแบบของการจัดการเรียนการสอน ตามจุดประสงค์ โดยมีเอกสารและแผนการจัดกิจกรรมเพื่อที่จะสามารถให้ได้มาของการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการเรียน

สุนทร โคตรบรรเทา (2553: 4) ได้กล่าวว่า หลักสูตร เป็นแผนปฏิบัติการ หรือเอกสารที่เขียนขึ้นโดยมียุทธวิธีเพื่อบรรลุเป้าหมายปลายทางที่พึงประสงค์

ทาบ (Taba, 1926: 10) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า เป็นมวลประสบการณ์ที่สถาบันการศึกษาและบุคลากรได้จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนแล้วมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

กู๊ด (Good, 1973: 157) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับหลักสูตรไว้ 3 ประการ ได้แก่ 1) เนื้อหาวิชาที่สถาบันการศึกษาได้จัดไว้อย่างเป็นระบบให้แก่ผู้เรียน เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรศิลปศึกษา 2) หมายถึง คำโคร่งทั่วไปของเนื้อหาหรือสิ่งเฉพาะที่จะต้องสอน ที่โรงเรียนเป็นผู้ไว้ให้แก่เด็กเพื่อให้เด็กมีความรู้สามารถจับขึ้นหรือได้รับประกาศนียบัตรและสามารถศึกษาต่อ

หรือประกอบอาชีพต่อไปได้ 3) หมายถึง กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งนักเรียนได้เล่าเรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษานั้น ๆ

โซเวลล์. (Sowell: 1996: 5) ได้กล่าวไว้ว่ามีผู้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้หลากหลาย เช่น หลักสูตรคือการสะสมความรู้ดั้งเดิม เป็นการรวบรวมวิธีการคิด เป็นประสบการณ์ที่ได้กำหนดไว้ เป็นแบบแผนการจัดการเรียนการสอน เป็นความรู้และคุณลักษณะของผู้เรียน เป็นการรวบรวมเนื้อหา และเป็นกระบวนการ เป็นแผนการเรียนการสอน เป็นเป้าหมายปลายทาง เป็นผลลัพธ์ของการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น ซึ่ง Sowell ได้อธิบายสรุปไว้ว่า หลักสูตร คือ การสอนสิ่งต่าง ๆ ให้กับผู้เรียน ทักษะ และทัศนคติทั้งที่ได้กำหนดและไม่ได้กำหนดให้แก่ผู้เรียนในสถาบันการศึกษา

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2549: 13) กล่าวว่า โครงสร้างหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ 1) การศึกษาวิชาชีพ (Professional Education) เป็นเนื้อหาความรู้และกิจกรรมที่สถาบันอุดมศึกษาจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจและเกิดทักษะในวิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่ง 2) การศึกษาทั่วไป (General Education) เนื้อหาความรู้กิจกรรมต่าง ๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้มีทัศนคติแนวคิดและบุคลิกที่กว้างขวาง มีความรับผิดชอบต่อสังคม สร้างเสริมคุณธรรม เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ สามารถประกอบวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น 3) วิชาเลือก (Elective Course) เป็นวิชาเลือกที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2549: 14-15) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 จะต้องประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยหมวดวิชาศึกษาทั่วไปประกอบด้วย 4 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ โดยจะจัดเป็นลักษณะจำแนกเป็นรายวิชาเดี่ยวหรือลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ คือมีการผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชาในสัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไป และให้มีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

ทบวงมหาวิทยาลัย (2538: 101) กล่าวถึงปัจจัยที่ต้องพิจารณาในการจัดการวิชาศึกษาทั่วไปเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ดังนี้

- 1) รายวิชาควรสอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ ในการผลิตบัณฑิต เพื่อให้สามารถเข้าสู่สังคมได้ในแต่ละยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา
- 2) รายวิชาควรประกอบด้วย กลุ่มรายวิชาใหญ่ คือ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์
- 3) เนื้อหาวิชาควรเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นและสอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์ ตามความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา
- 4) การจัดรายวิชา ควรให้จบในตัวเองหรือเป็นรายวิชาที่ต่อเนื่องกัน ขึ้นอยู่กับการสร้างหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของแต่ละรายวิชา เช่น กลุ่มวิชาภาษา อาจจัดให้เป็นรายวิชา ที่

ต่อเนื่องได้ ส่วนกลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ อาจจัดให้จบในแต่ละรายวิชาหรือจัดแบบบูรณาการก็ได้

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2550: 94 -114) กล่าวว่าลักษณะรายวิชาศึกษาทั่วไปจะแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะใหญ่ คือ

1) ลักษณะรายวิชาเดี่ยว เป็นรายวิชาที่ใช้เนื้อหาและวิธีการต่าง ๆ เฉพาะในสาขาวิชาเดียวเท่านั้น ใช้เฉพาะในสาขาไม่อาจแบ่งเป็นรายวิชาเนื้อหาและรายวิชาประยุกต์ได้

2) ลักษณะรายวิชาผสม คือการจัดรายวิชาที่ผสมผสานรายวิชาต่าง ๆ อย่างน้อย 2 วิชา เข้าด้วยกันในลักษณะของการบูรณาการ หรือผสมผสานเนื้อหาวิชาเข้าด้วยกัน โดยมีเป้าหมายทางรายวิชาเป็นสำคัญ

3) รายวิชาพิเศษอื่น ๆ เช่น รายวิชาอมตะวิทยา ว่าด้วยรายวิชาศึกษาทั่วไปควรประกอบด้วยเรื่องของโลกตะวันตก ศิลปะของการอ่าน การเขียน การคิด รวมทั้งคณิตศาสตร์ ซึ่งจะช่วยให้นิสิตรู้จักใช้สติปัญญาในการกระทำต่าง ๆ รายวิชาสัมมนา เป็นรายวิชาที่เกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พบปะพูดคุยกันและกับอาจารย์ให้มาก รายวิชาที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน รายวิชาสัมพันธ์ จัดในลักษณะวิชาสัมพันธ์กันหลายรูปแบบ เป็นลักษณะการจัดแบบเชิงวิทยากร บรรยายประกอบรายวิชาหรืออาจรวมหลายวิชาแล้วให้ผู้เรียนเข้าฟังนอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงลักษณะเนื้อหาวิชาของวิชาศึกษาทั่วไป ไว้ดังนี้

ลักษณะเนื้อหาแรก เป็นเนื้อหาวิชาเบื้องต้น เป็นพื้นฐานสำหรับเรียนวิชาที่สูงขึ้นไป เนื้อหาจะไม่ลึกซึ้ง ไม่เข้มข้น ไม่ซับซ้อน

ลักษณะเนื้อหาที่สอง เป็นเนื้อหาวิชาที่สอนเกี่ยวกับการประมวลแนวคิด ทฤษฎี หรือหลักการของศาสตร์นั้น ๆ ในของแต่ละวิชาที่สอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดวิเคราะห์วิจารณ์ตามความเหมาะสมของแต่ละศาสตร์

ลักษณะเนื้อหาที่สาม เป็นการเน้นวิธีการโดยเฉพาะวิธีการแสวงหาความรู้หรือวิธีการที่จะได้มาซึ่งความรู้ของวิชาการในศาสตร์นั้น เน้นการให้ความรู้ การวิเคราะห์ความรู้ การประเมินความรู้ เน้นการวิเคราะห์เป็นหลัก

ลักษณะเนื้อหาที่สี่ เป็นเนื้อหาที่เน้นในทางกว้าง เป็นความรู้ทั่วไปในลักษณะสำรวจเพื่อให้ผู้เรียนมีมุมมองและโลกทัศน์ที่กว้าง เป็นความรู้ทั่วไปในลักษณะของการสำรวจร่วมกับการวิเคราะห์วิจารณ์เพื่อให้ผู้เรียนมีมุมมองที่กว้างขึ้น

ลักษณะเนื้อหาที่ห้า เป็นเนื้อหาที่เน้นในสังคมสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับโลกนานาชาติ เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจและรู้จักสังคม สิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างเข้าใจ สามารถก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลกได้ โดยนำวิชาความรู้ที่ได้เรียนมาปรับวิเคราะห์ใช้

ลักษณะเนื้อหาที่หก เป็นการคัดเลือกเนื้อหาในลักษณะให้รู้จักเห็นใจตนเองและผู้อื่น เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเข้าใจ มีความสุข รู้จักการปรับตัว เป็นการนำความรู้มาใช้อธิบายตนเองและผู้อื่น

ลักษณะเนื้อหาที่เจ็ด เป็นการนำความรู้วิธีการเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวัน นำมาประยุกต์วิเคราะห์เลือกเนื้อหาที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะไม่เน้นการวิเคราะห์ทางวิชาการ สังคม

ลักษณะเนื้อหาที่แปด เป็นการเน้นศิลปะ วัฒนธรรม คุณธรรมจริยธรรม เป็นการเชื่อมโยงเนื้อหาที่สอนเข้ากับสภาพแวดล้อมทางด้านสังคม วัฒนธรรมของชาติและของนานาชาติ เพื่อจะได้เข้าใจและรู้จักวิถีชีวิต พร้อมทั้งสามารถอภิปราย วิเคราะห์ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม ของบุคคลและสังคมได้

ลักษณะเนื้อหาที่เก้า เป็นการเน้นเนื้อหาและทักษะหลักของความเป็นบัณฑิต ที่สมบูรณ์โดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์ การใช้ปัญญา การหาความรู้ การสื่อความคิดความรู้

จากการให้ความหมายของนักการศึกษา พอสรุปได้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา เพราะเป็นตัวกำหนดเนื้อหา กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียน การสอน ซึ่งเนื้อหาจะต้องมีความทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ และหลักสูตรจะเป็นตัวชี้แจงรายละเอียดของแผนการเรียน การจัดหลักสูตรจะต้องมีความสอดคล้องทั้งความต้องการของผู้เรียนและการประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันซึ่งจะต้องกำหนดทั้งโดยรวมของหลักสูตรและของแต่ละรายวิชา และยังต้องคำนึงถึงมาตรฐานการกำหนดหน่วยกิตการเรียนโดยรวม กำหนดจำนวน หน่วยกิตแต่ละรายวิชาและสัดส่วนจำนวนชั่วโมงการแบ่งการเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนและถูกต้องตามมาตรฐานของหลักสูตร

2.6 ด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาชีพ แต่ในขณะเดียวกันก็มีนักการศึกษาหลายท่านที่เน้นให้เห็นความสำคัญของวิชาศึกษาทั่วไปในระดับปริญญาตรี ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บัณฑิตมีความสมบูรณ์ทั้งความเป็นคนและกำลังคน และในการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่จะต้องมีการศึกษาและติดตามตลอดเวลาเพื่อที่จะสามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาการสอนอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากในศตวรรษที่ 21 นี้จะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการเรียนการสอนจะต้องเน้นให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติ 3R 4C เพราะฉะนั้นจะต้องมีการบูรณาการด้านการจัดการเรียนการสอนหรือวิธีการสอนอยู่ตลอดเวลา ซึ่งมีนักการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ให้ความหมายและความสำคัญของการจัดการเรียนการสอน/วิธีการสอนไว้หลากหลาย เช่น

ประทีป เมธาคูณวุฒิ (2545: 2-4) สรุปจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนการสอนของวิชา ศึกษาทั่วไปได้ดังนี้

- 1) เพื่อให้ความรู้พื้นฐานสำหรับทุกคนสำหรับการเป็นพลเมืองดี
- 2) เพื่อเพิ่มพูนความเจริญงอกงามทางสติปัญญา ให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาและเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนสังคมในทางที่ถูกต้อง รวมถึงการนำความรู้ไปใช้เพื่อประโยชน์ของสังคมประเทศชาติและตนเอง

3) เพื่อช่วยพัฒนาบุคลิกภาพและอุปนิสัยที่มุ่งช่วยให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ รวมถึงการมีบุคลิกภาพทัศนคติและอุดมคติเหมาะสมกับการเป็นปัญญาชน

ทิสนา แคมมณี (2552: 383) ได้กล่าวว่า วิธีการสอนเป็นกระบวนการหรือเป็นขั้นตอนในการดำเนินการสอน ซึ่งวิธีการสอนแบบใดแบบหนึ่งก็คือขั้นตอนในการดำเนินการสอนซึ่งมีองค์ประกอบและขั้นตอนสำคัญที่เป็นลักษณะเด่นหรือแก่นสำคัญของวิธีการสอนแต่ละวิธีเพื่อช่วยให้สามารถใช้วิธีการสอนได้อย่างเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของแต่ละรายวิชา วิธีการสอนมีให้เลือกหลากหลายรูปแบบวิธี ผู้สอนควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบทเรียนและจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ การใช้วิธีการสอนที่หลากหลายจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน และยิ่งช่วยให้บทเรียนมีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งถือเป็นการจูงใจผู้เรียนให้สนใจการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

ลีปนนท์ เกตุทัต (2543: 2) กล่าวว่ากระบวนการเรียนการสอนจำเป็นต้องช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความคิดและสามารถรู้วิธีการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของสังคมได้ ซึ่งควรเริ่มตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาชีวิตทั้งในครอบครัวและชุมชนเพื่อวางรากฐานชีวิตของเด็กให้เข้มแข็งต่อไป จึงควรพัฒนาความรู้และทักษะพื้นฐาน

อมรชัย ดันติเมธ และคณะ (2524: 13-20) กล่าวว่า เทคนิคและวิธีการสอนส่วนใหญ่ที่ใช้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาวิชา ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป เช่น วิชาทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การศึกษากับวิทยาศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ หากสอนเกี่ยวกับทฤษฎีเนื้อหาจะต่างกันส่วนมากจะใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย การอภิปราย การศึกษาค้นคว้าแล้วทำรายงาน การสาธิต การใช้ของจริง ปฏิบัติการในสภาพจริง การสอนสำหรับผู้เรียนจำนวนมาก ๆ จะอาศัยสื่อการเรียนการสอนบางอย่าง เช่น โทรทัศน์วงจรปิด เทป วิดีโอและโทรทัศน์ หากต้องการสอนเกี่ยวกับวิชาที่เป็นการปฏิบัติหรือเกี่ยวกับการใช้ทักษะ จะมีการใช้การทดลอง สาธิต การปฏิบัติจริง การทำแบบฝึกหัดเพื่อฝึกฝนให้มีทักษะแต่ละด้าน ซึ่งที่กล่าวมาแล้วนั้นวิธีการสอนแบบบรรยายจะเป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากที่สุด

อัจฉรา วัฒนางรงค์ (2551: 49) ได้สรุปไว้ว่า วิธีการสอน คือ วิธีการที่ผู้สอนใช้ในการถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ จะสังเกตได้จากพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้เรียนหลังจากเสร็จสิ้นกระบวนการแล้ว การเรียนการสอนแต่ละครั้งจึงต้องมีหลักในการพิจารณาเลือกวิธีที่เหมาะสม คือ เลือกตามลักษณะเนื้อหาวิชา เลือกตามความสามารถของผู้สอน เลือกตามทรัพยากรที่มีอยู่ เลือกโดยพิจารณาหลักการของการเรียนรู้สำหรับธรรมชาติของเนื้อหาของแต่ละรายวิชา

พันธศักดิ์ พลสารัมย์และคณะ (2543: 15) กล่าวว่า การสอนคือการเพิ่มพูนความสามารถในการเรียนรู้เพื่อผู้เรียนจะได้มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นผู้สอนจึงจำเป็นต้องหาวิธีการสอนต่าง ๆ เพื่อใช้ในการถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2545: 54-55) กล่าวว่าการสอนเป็นการให้บุคคลได้รับความรู้ได้ใช้ประโยชน์จากโอกาสที่ได้ ซึ่งการสอนจะต้องมีความสัมพันธ์กันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพราะฉะนั้นผู้สอนควรจะคำนึงถึงจุดมุ่งหมายของการสอน ดังนี้

- 1) เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลให้กับผู้เรียน
- 2) ชี้ให้เห็นถึงประสบการณ์ที่ได้รับ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสรับประสบการณ์นั้น ๆ
- 3) เพื่อให้บุคคลแต่ละคนหรือกลุ่มได้ใช้เวลา วัสดุอุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ
- 4) เพื่อให้บุคคลที่อยู่ในวัยเดียวกัน หรือต่างกัน มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความรู้
- 5) เพื่อช่วยให้บุคคลแต่ละคนหรือกลุ่ม ได้ตีความหมายและประเมินผลร่วมกัน
- 6) เพื่อช่วยให้บุคคลแต่ละคนหรือกลุ่ม ได้เข้าใจถึงคุณค่า ทักษะจากประสบการณ์ที่ได้รับ

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544: 16-25) ได้จำแนกรูปแบบการเรียนการสอนตามแหล่งการเรียนรู้ไว้ 5 ประเภท คือ

- 1) รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้จากครู เป็นวิธีการเรียนการสอนที่ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้และผู้เรียนจะทำหน้าที่เป็นผู้เรียนรู้จากการรับรู้ข้อความและประสบการณ์ต่าง ๆ จากผู้สอนโดยตรง เช่น การบรรยาย การสอนเป็นทีม การสอนโดยตรง การเรียนรู้จากสิ่งเร้า
- 2) รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้จากผู้เรียนร่วมชั้นเป็นวิธีการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนร่วมชั้น เช่น การสอนโดยเพื่อนร่วมชั้น การอภิปราย การสัมมนา การเรียนรู้แบบหุนส่วน การแสดงบทบาทสมมติ การสอนแบบกลุ่มสืบค้น การสอนแบบสมดุล
- 3) รูปแบบการเรียนการสอนที่เป็นการเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ เป็นวิธีการเรียนการสอนที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ เช่น ตำรา เอกสาร ชุดการเรียน สิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต รูปแบบการเรียนการสอนรูปแบบนี้ ได้แก่ การเรียนการสอนตามบทเรียนสำเร็จรูป การสอนแบบบรรยายบุคคลหรือแบบของเซลล์เลอร์ การเรียนการสอนจากโมดูล การเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ การเรียนการสอนโดยใช้อุปกรณ์โสต การเรียนการสอนโดยใช้ทัศนูปกรณ์ การเรียนการสอนผ่านฐานการเรียนรู้จากเครือข่าย
- 4) รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติเป็นวิธีการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเรียนรู้ได้จากการกระทำด้วยตนเองหรือการฝึกปฏิบัติ เช่น การฝึกปฏิบัติ การสอนในคลินิก
- 5) รูปแบบการสอนที่เน้นการเรียนรู้แบบผสมผสาน ปัจจุบันการเรียนการสอนในศาสตร์สาขาวิชาชีพต่าง ๆ เน้นการเรียนการสอนแบบผสมผสาน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้จากแหล่งความรู้หลายทาง เช่น รูปแบบการสอนแบบอุปนัย การสอนแบบนิรนัย การสอนแบบให้มโนทัศน์กว้างล่วงหน้า การสอนแบบแก้ปัญหา

นอกจากนี้ยังกล่าวว่าการพัฒนาการสอนระดับอุดมศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้สอนจะต้องพิจารณากระบวนการสอนโดยวิเคราะห์สาระการสอน สภาพผู้เรียน ฉะนั้นวิธีการสอนของผู้สอนจึงจำเป็นจะต้องมีความหลากหลาย รู้จักเลือกให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระและความสนใจของผู้เรียน วิธีการสอนที่กันทั่วไปในการสอนระดับอุดมศึกษา มีดังนี้

1) ปาฐกถา คือ การถ่ายทอดความรู้ความคิดเห็นทัศนคติหรือการวิเคราะห์ข้อมูลจากหัวข้อที่กำหนดให้อย่างพิถีพิถัน มีการเรียบเรียงสาระนับตั้งแต่การนำเข้าสู่บทเรียน การพูดจนกระทั่งถึงบทสรุปท้ายก่อนจะปิดการปาฐกถา การพูดเป็นพิธีการและเป็นการเสนอความรู้หลักจากผู้เชี่ยวชาญด้านนี้โดยเฉพาะ

2) การบรรยาย คือ การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ในหัวข้อที่กำหนดให้โดยวิธีการพูดที่เป็นกันเองมากกว่าการปาฐกถา และอาจใช้อุปกรณ์ประกอบการพูด หรืออาจใช้วิธีการสอนอื่น ๆ ประกอบ ซึ่งอาจารย์ที่สอนในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่จะใชการบรรยายเป็นหลัก เนื่องจากสามารถควบคุมเนื้อหาสาระให้เป็นไปตามหลักสูตรได้อย่างเต็มที่

3) การอภิปรายอนุกรม คือ การจัดผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญแต่ละด้านให้เป็นผู้พูดหรือองค์ปาฐก ประมาณ 4-5 คน โดยมีประธานการอภิปรายเป็นผู้เปิดการอภิปราย ผู้เรียนจะได้เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญในการพูดในแต่ละหัวข้อ

4) การอภิปรายเป็นคณะ คือ การจัดให้มีวิทยากรมาบรรยายในหัวข้อเดียวกันแล้วแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ผู้เรียนได้ฟังความคิดเห็นของวิทยากรที่มีความคิดเห็นที่หลากหลาย

5) การสอนโดยใช้โทรทัศน์ การสอนแบบนี้ใช้เพื่อเป็นการประหยัดเวลาสำหรับการสอนที่มีนิสิตนักศึกษาจำนวนมาก ซึ่งผู้สอนอาจใช้การสอนแบบบรรยายหรือการสาธิตประกอบลงในเทปโทรทัศน์ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้และศึกษาไปพร้อม ๆ กัน

6) การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผู้สอนอาจนำเสนอสาระของรายวิชาผ่านทางคอมพิวเตอร์ ในรูปแบบของการนำเสนอข้อมูลโดยใช้โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ เช่น การใช้พาวเวอร์พอยท์ หรือคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่มีการเคลื่อนไหว มีสีสันสวยงาม ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีความสนใจมากขึ้นเข้าใจสาระการสอนมากขึ้น

7) การอภิปรายกลุ่มย่อย เน้นการพัฒนาผู้เรียนในด้านการฝึกการค้นคว้า การคิด การเขียน การเสนอความคิด การรับฟัง และการทำงานร่วมกัน และการนำเสนอ

8) การสัมมนา เป็นการสอนที่ผู้สอนและผู้เรียนได้วางแผนการสอนการเรียนรู้ร่วมกัน โดยกำหนดหัวข้อที่จะศึกษาร่วมจากการที่ผู้สอนให้ข้อมูลความคิด ทฤษฎีพื้นฐานจะจัดอยู่ในรูปของการเชิญวิทยากรมาแสดงหรือบรรยาย จากนั้นก็มีการค้นคว้าด้วยตนเอง การอภิปรายกลุ่มย่อย ตลอดจนการค้นคว้าและทำข้อตกลงในกลุ่มใหญ่อีกครั้ง เพื่อเป็นการประมวลความรู้ตามสาระวิชานั้น ๆ

9) การศึกษาเฉพาะกรณีหรือโครงการ เป็นการสอนแบบศึกษาเฉพาะกรณี ให้จัดกลุ่มผู้เรียนประมาณ 5-7 คน โดยศึกษาในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง หาข้อมูลมาวินิจฉัย ดำเนินการแก้ปัญหา หรือหาทางเสนอแนะในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่กำหนด ซึ่งผู้เรียนในกลุ่มจะต้องศึกษาตั้งแต่

จุดเริ่มต้น ปัญหา สาเหตุของปัญหา แนวทางการแก้ปัญหา แนวทางการศึกษาประกอบเพื่อการแก้ปัญหา ตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ

10) การฝึกปฏิบัติ หรือการสอนภาคปฏิบัติ จำเป็นจะต้องมีการแบ่งกลุ่มย่อย เพื่อประสิทธิภาพในการควบคุมดูแลในการปฏิบัติให้ถูกต้อง และให้ได้ผลมากยิ่งขึ้น การฝึกปฏิบัติสามารถทำได้ทุกสาขาวิชา เพราะเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจศาสตร์ต่าง ๆ ได้กระจ่างและสามารถนำทฤษฎีมาปฏิบัติได้

11) การสาธิต การศึกษาหลายกรณีผู้สอนจำเป็นต้องสาธิตให้ดูเป็นตัวอย่าง นอกจากนั้นการฝึกปฏิบัติผู้สอนจำเป็นต้องสาธิตให้ดูเป็นตัวอย่างก่อน เพื่อผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติด้วยตนเองได้

12) การสอนเป็นรายบุคคล เป็นการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาของผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก อาจใช้วิธีการสอนโดยให้นิสิตนักศึกษาไปค้นคว้าตามหัวข้อที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแล้วนำสาระที่ศึกษามาอภิปรายกับผู้สอน อาจใช้วิธีการอื่น ๆ ประกอบด้วย

13) การสอนแบบโปรแกรม เป็นการจัดบทเรียนสำเร็จรูป ซึ่งอาจอยู่ในตำราแบบเรียนหรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์ก็ได้ การสอนแบบนี้ ผู้สอนจะต้องเตรียมบทเรียนสำเร็จรูปไว้ให้ผู้เรียนสามารถเรียนด้วยตนเองได้ และเรียนตามความสามารถ ความสนใจ และเวลาที่ผู้เรียนสะดวก ซึ่งจะให้ทั้งสาระ วิธีการเรียน และการวัดผลด้วย

14) การฝึกประสบการณ์ตรง การฝึกประสบการณ์ตรงจากเรื่องที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีความจำเป็นอย่างยิ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาสาขาวิชาชีพ วิธีการสอนแบบนี้ ผู้สอนจะต้องมีการนิเทศชี้แนะ อธิบายเป็นรายบุคคล และผู้สอนจำเป็นต้องสอนร่วมกับบุคลากรซึ่งควบคุมงานในหน้าที่ที่สถาบันส่งผู้เรียนไปฝึกงานด้วย

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555: 63) ได้กล่าวว่า นวัตกรรมการเรียนการสอนเป็นการใช้วิธีระบบในการปรับปรุงและคิดค้นพัฒนาวิธีสอนแบบใหม่ ๆ ที่สามารถตอบสนองการเรียนรายบุคคล การสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนแบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้แบบแก้ปัญหา การพัฒนาวิธีการสอนจำเป็นต้องอาศัยวิธีการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาจัดการและสนับสนุนการเรียนการสอน เช่น การเรียนการสอนแบบร่วมมือ การสอนแบบ 4MAT การสอนแบบปฏิบัติการ การสอนแบบโครงการ และการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และวิธีการสอนอีกหลายหลายรวมทั้งการบูรณาการการสอนหลายแบบเข้าด้วยกัน รวมถึงนวัตกรรมที่เป็นแนวคิด รูปแบบ และกระบวนการจัดการเรียนรู้มีกระบวนการและจุดเน้นในการนำไปแก้ปัญหาการเรียนการสอนแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้สนใจที่นำแต่ละนวัตกรรมไปแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียน ควรพิจารณาเลือกนวัตกรรมที่เหมาะสมกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของตนเอง เพื่อให้วัตกรมนั้นได้ช่วยแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนได้จริงและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งนวัตกรรมการเรียนรู้หรือนวัตกรรมการเรียนการสอนนั้นมีหลากหลายรูปแบบให้เลือกตามความเหมาะสม

จากการให้ความหมายจากนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าด้านการจัดการเรียนการสอนนั้นจะต้องมีความสอดคล้องของการดำเนินการสอนที่ผู้สอนจะนำมาใช้การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ที่ให้กับกับผู้เรียน ซึ่งการดำเนินการและวิธีการด้านการจัดการเรียนการสอนนั้นอาจนำวิธีการที่หลากหลาย อาทิ วิธีการบรรยาย การอภิปราย การแทรกประสบการณ์จริง การสอนโดยใช้กรณีศึกษา การสอนแบบสถานการณ์สมมติ การวิเคราะห์วิจารณ์ การสอนแบบโครงการ/โครงงาน การสอนแบบฝึกการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา การสอนโดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสอนแบบสาธิต การสอนแบบใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและคอมพิวเตอร์ช่วยสอน การสอนแบบให้ทำกิจกรรมเดี่ยว/กลุ่ม การระดมสมอง การใช้ปัญหาเป็นฐาน การซักถาม/ถามตอบ การฝึกประสบการณ์ การฝึกปฏิบัติ และวิธีการสอนอื่น ๆ ที่หลากหลายและเหมาะสม นำมาใช้ในการดำเนินการเรียนการสอน ในแต่ละเรื่องให้เหมาะสมเพราะการจัดการเรียนการสอนนั้นจะมีจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนเสมอ ซึ่งจะต้องนำวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

2.7 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเรียนการสอน เพราะกิจกรรมต่าง ๆ จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง ซึ่งมีนักการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ให้ความหมายและความสำคัญไว้หลากหลาย เช่น

อุทุมพร จามรมาน (2541: 5) กล่าวว่ากิจกรรมการจัดการเรียนการสอนว่าเกี่ยวข้องับองค์ประกอบของการศึกษา คือ การระบุวัตถุประสงค์ในการสอนของอาจารย์และการเรียน การระบุเทคนิคการสอนของผู้สอน เทคนิคการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนบรรยายภาพของการเรียนการสอน สื่อการสอนต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จและการวัดผลการเรียนรู้ การสอนของผู้สอนและการประเมินผล

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546: 73) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ดังนี้

- 1) เพื่อให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อม ๆ กัน
- 2) เพื่อสนองความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนทุกคนที่แตกต่างกัน
- 3) เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนมีความเพลิดเพลินในการเรียน ไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน
- 4) เพื่อสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร ที่ต้องการให้ผู้เรียน คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ทำให้เกิดทักษะกระบวนการให้เป็นคนเก่ง เป็นคนดี มีความสุขและมีความเป็นไทย
- 5) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก และมีส่วนร่วมในการเรียน

นอกจากนี้ยังได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการทำงานร่วมกันของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนและผลการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ควรจะคำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้

1) จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร หลักสูตรปัจจุบันมุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข อยู่บนพื้นฐานของความเป็นไทย สามารถค้นคว้าแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นคนใฝ่เรียนรู้ รักการเรียนรู้ ผู้สอนจึงต้องหาวิธีคิด วิธีการทำ วิธีการแก้ปัญหา และสอนอย่างมีลำดับขั้นตอนที่มีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรมุ่งหวัง

2) จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การสอน กล่าวคือ ผู้สอนต้องพิจารณาว่าจุดประสงค์การสอนในครั้งนั้นมุ่งเน้นพฤติกรรมด้านใด เช่น การสอนที่มีจุดประสงค์เน้นพฤติกรรมด้านทักษะ ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะ

3) จัดกิจกรรมให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจของผู้เรียน เช่น การเล่นเกม การร้องเพลง การเต้น สำหรับผู้เรียนในระดับประถมศึกษาที่ชอบเรียนปนเล่น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเรียนด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน

4) จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับลักษณะของเนื้อหาวิชา ซึ่งเนื้อหาวิชาแต่ละประเภทต้องมีเทคนิคการสอนและการจัดกิจกรรมที่แตกต่างกัน

5) จัดกิจกรรมให้มีลำดับขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง ไม่สับสน และสามารถโยงความสัมพันธ์ของเนื้อหาที่เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6) จัดกิจกรรมให้น่าสนใจ โดยมีการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม

7) จัดกิจกรรมโดยให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวก ความรู้จะเป็นผลพลอยได้จากการจัดกิจกรรม และระหว่างการจัดกิจกรรมผู้เรียนจะได้รับผล คือ เกิดการพัฒนาตนเองทางความคิด การปฏิบัติ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน การวางแผนจัดการและเทคนิควิธีการต่าง ๆ

8) จัดกิจกรรมโดยใช้วิธีการที่ท้าทายความคิดความสามารถของผู้เรียน ผูกฝนวิธีการที่จะหาความรู้และวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน และได้รับประโยชน์จากการเรียนอย่างแท้จริง เช่น การสัมภาษณ์ การศึกษานอกสถานที่ หรือการจัดนิทรรศการ การแสดงละคร การจัดโต้วาที

9) การจัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง การสอนแต่ละครั้งไม่ควรใช้วิธีการสอนเดียวกันตลอด ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลายและน่าสนใจ เลือกใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่สอดคล้องกับลักษณะเนื้อหาวิชา

10) จัดกิจกรรมโดยให้มีบรรยากาศที่รื่นรมย์ สนุกสนาน เป็นกันเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความสุข สบายใจ ไม่ตึงเครียด ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน และในการจัดกิจกรรมนั้นบรรยากาศจะเป็นเช่นไรย่อมขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของผู้สอนเป็นสำคัญ เพราะหากผู้สอนเข้าใจผู้เรียน ให้ความเมตตา มีบุคลิกภาพร่าเริง แจ่มใส ไม่เข้มงวด ให้อิสระผู้เรียนในการ

ซักถามปัญหา และปรึกษาหารือกันระหว่างการทำกิจกรรม จะเป็นบรรยากาศที่จะส่งเสริมให้การทำกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียน สามารถทำได้ดีขึ้น

11) จัดกิจกรรมแล้วต้องมีการวัดผลการใช้กิจกรรมนั้นทุกครั้ง เพื่อเป็นการค้นหาข้อดี ข้อบกพร่อง แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปใช้ในครั้งต่อไป ในการวัดผลจะต้องมีทั้งการวัดระหว่างทำกิจกรรม และหลังจากจัดกิจกรรมเสร็จสิ้นแล้ว โดยวิธีการสังเกต การซักถาม การตรวจสอบผลงานหรือทดสอบ หากดีแล้วก็นำไปใช้ต่อไปและหากมีปัญหาลักษณะทำกิจกรรม ผู้สอนควรวิเคราะห์หาสาเหตุและไปแก้ไขให้ตรงจุดที่มีปัญหา

เสริมศรี ไชยศรี (2539: 30) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของแผนการสอนทั่วไปไว้ ดังนี้

1) จุดประสงค์การเรียนรู้ อาจเขียนเป็นจุดประสงค์เฉพาะ ระบุพฤติกรรมของผู้เรียนที่ต้องการให้เกิดขึ้นไว้อย่างชัดเจน

2) เนื้อหา ส่วนมากมักจะเขียนสรุปสาระสำคัญของเนื้อหาไว้ในแผนการสอนหรือจัดทำเป็นหัวข้อใหญ่ หรือหัวข้อย่อยไว้

3) กิจกรรมการเรียนการสอน จะมีการระบุวิธีการสอนหรือระบุกิจกรรมที่จะใช้สอน เพื่อเป็นการหาวิธีต่าง ๆ ให้ผู้เรียนสนใจเรื่องที่กำลังจะสอน ผู้สอนอาจคิดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้กระทำเพื่อเป็นการสรุปความรู้หรือแสดงความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้

4) สื่อประกอบการสอน ซึ่งในการสอนในแต่ละเรื่องจะมีการใช้สื่อ วัสดุ เอกสาร อุปกรณ์ บุคลากรและสถานที่อะไรบ้าง เพื่อสะดวกในการตรวจสอบความพร้อมก่อนที่จะมีการดำเนินการสอน

5) การประเมินผล ต้องมีการระบุลักษณะหรือวิธีการสอน รวมถึงเครื่องมือการประเมินผลที่จะใช้ประเมินความรู้ ทักษะหรือเจตคติของผู้เรียนในเรื่องที่สอน

วไลพร คุณุณทัย (2530: 19) ได้ให้ความหมายกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ว่า หมายถึง สภาพการณ์ของการจัดประสบการณ์ และการกระทำทุกสิ่งอย่างเกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพน่าสนใจ และทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ทัศนีย์ สุภเมธี (2533: 189-190) ได้กล่าวว่ากิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การกระทำทุกสิ่งทุกอย่างที่สร้างขึ้นเพื่อให้การเรียนการสอนในแต่ละครั้งหรือในครั้งนั้น ๆ ได้ผลดี คือ การสอนของครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมีความหมายต่อนักเรียน ได้ทั้งความรู้และความสนุกสนานเพลิดเพลิน

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543: 2-3) ระบุถึงสาเหตุที่ทำให้ต้องมีการปฏิรูปการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน เนื่องจาก คนทุกวัยซึ่งตั้งแต่เกิดจนกระทั่งจบการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย เรียนแต่วิชาจำแต่หนังสือ ซึ่งเป็นการถูกล้อมกรอบด้วยตารางสอนและห้องเรียน ซึ่งไม่เอื้อต่อการพัฒนาให้มีคุณสมบัติที่กว้างขวาง คิดไกล ใฝ่สูง มุ่งทำงาน ซาญชีวิต วิธีการสอนเดิมไม่เน้นกระบวนการให้ผู้เรียนได้พัฒนาในด้านการคิดวิเคราะห์ การแสดงความคิดเห็นและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนขาดคุณลักษณะข้างสงสัย และใฝ่หาคำตอบ เป็นการเน้นการสอน

หนังสือมากกว่าการสอนคน นอกจากนั้นยังขาดการเชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย ครูเป็นผู้มีอำนาจในชั้นเรียน ครูยึดมั่นว่าตนเองเป็นผู้รู้มากที่สุด ถูกที่สุด และมีอำนาจมากที่สุดในการบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนมีหน้าที่รับและปรับตัวให้สอดคล้องกับเนื้อหาความรู้และวิธีการของครู สถานศึกษาจึงไม่เป็นโรงเรียนเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน แต่เป็นโรงสอน ทำให้กระบวนการเรียนรู้เป็นความทุกข์ น่าเบื่อหน่าย ทั้งพ่อแม่ ครูนักเรียน ยึดหลักสูตรเกณฑ์เนื้อหาสาระทั้งหมดของการสอบและคะแนนสอบเป็นสิ่งพิพากษาความสำเร็จ ทำให้ทุกคนเครียด ขาดความสุขในการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พศ. 2542 หมวด 4 แนวทางการจัดการเรียนการสอนมาตรา 24 จึงได้กำหนดกระบวนการเรียนรู้ไว้ว่า “ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ ฝึกให้ทำได้คิดเป็นทำเป็น รักการอ่าน รวมถึงเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง สามารถผสมผสานสาระความรู้ในด้านต่าง ๆ ได้อย่างสมดุล มีการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา ให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมสื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ โดยผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย พ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานการณ์”

คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543: 10-20) ได้กล่าวว่าการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดว่าควรคำนึงถึงประเด็นที่สำคัญดังนี้

1) สมรรถนะของมนุษย์มีศักยภาพในการเรียนรู้สูงสุด โดยธรรมชาติสมองมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิด มีความต้องการที่จะเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ให้บรรลุอะไรก็ได้ มนุษย์ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติ และทุกสิ่งรอบตัว มนุษย์สามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ต้องอาศัยสมองและระบบประสาทสัมผัส ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ ผู้สอนจะต้องสนใจและให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสมอง จิตใจ มือ และสุขภาพองค์รวม

2) ความหลากหลายของสติปัญญา เพราะคนแต่ละคนมีความสามารถหรือความเก่งแตกต่างกันและมีรูปแบบการพัฒนาเฉพาะของแต่ละคน สิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการพัฒนาเสริมสร้างความสามารถให้แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด การจัดกระบวนการเรียนรู้ควรจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมศักยภาพ ความเก่ง ความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคลซึ่งสามารถแบ่งได้หลายด้าน

3) การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ดำเนินการรวบรวมแนวคิดทางทฤษฎีการเรียนรู้ และเสนอแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

3.1) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มความสามารถทั้งด้านความรู้ จิตใจ อารมณ์ และทักษะต่าง ๆ

3.2) ลดการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาลง ให้ผู้เรียนได้เรียนจากสถานการณ์จริงที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความจริงในตัวเองและความจริงในสิ่งแวดล้อมจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

3.3) กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการทดลองหรือปฏิบัติด้วยตนเอง ครูทำหน้าที่เป็นผู้เตรียมการ จัดสิ่งเร้า ให้คำปรึกษา วางแนวกิจกรรมและการประเมินผล

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2546: 72-73) กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีต่อการเรียนรู้ไว้หลายประการ ดังนี้

- 1) กิจกรรมช่วยสร้างความสนใจของเด็ก
- 2) กิจกรรมจะเปิดโอกาสให้นักเรียนประสบความสำเร็จ
- 3) กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย
- 4) กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังความรับผิดชอบ
- 5) กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังและส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 6) กิจกรรมจะช่วยให้เด็กได้มีโอกาสเคลื่อนไหว
- 7) กิจกรรมจะช่วยให้เด็กได้รู้จักสนุกสนาน
- 8) กิจกรรมช่วยให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 9) กิจกรรมช่วยขยายความรู้และประสบการณ์ของเด็กให้กว้างขวาง
- 10) กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมความงอกงามและพัฒนาการของเด็ก
- 11) กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมทักษะ
- 12) กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังเจตคติที่ดี
- 13) กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมให้เด็กรู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ
- 14) กิจกรรมจะช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น
- 15) กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดความมั่นใจและความงามในเรื่องต่าง ๆ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537: 112-113) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ควรคำนึงถึงองค์ประกอบพื้นฐานทางจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อผู้เรียน 3 ประการ ได้แก่ การสำรวจ การบูรณาการ และการถ่ายโยงความรู้ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) ขั้นการสำรวจในประสบการณ์การเรียนรู้ ควรจะคำนึงว่าผู้เรียนแต่ละคนต้องการใช้เวลา ส่วนผู้สอนที่ถือเป็นสื่อการสอนทางจิตวิทยาที่สำคัญควรให้โอกาสผู้เรียนได้ใช้กระบวนการแสวงหาการเรียนรู้ ค้นพบด้วยตนเองจะเป็นสิ่งที่มีคุณค่า การเรียนก็จะมีความหมายสำหรับผู้เรียน

2) ขั้นการสร้างการบูรณาการ เป็นกระบวนการต่อเนื่องจากขั้นของการสำรวจ มีการรวบรวมข้อมูล สถานการณ์ เงื่อนไขจากสิ่งแวดล้อม จนกระทั่งมีการปรับตัวอย่างสมดุล การเรียนรู้จะเกิดขึ้นอย่างแท้จริง เป็นการบูรณาการความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิมและพร้อมที่จะนำไปประยุกต์ใช้สร้างสรรค์และการแก้ปัญหาต่อไป

3) ขั้นการถ่ายโยงความรู้ เป็นความสามารถที่ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมออกมาไม่ เช่นพฤติกรรมด้านความรู้ ความคิด ทักษะ เจตคติ ค่านิยม มาประยุกต์ใช้ในการแสวงหาความรู้ ต่อไปอย่างเป็นธรรมชาติ มีการจัดระบบ เรียบเรียงความรู้ความคิดไว้อย่างมีขั้นตอนการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ จะต้องพิจารณาถึงความต่อเนื่อง การเรียงลำดับอย่างมีขั้นตอน เพื่อให้ ผู้เรียนเกิดการบูรณาการต่อไป ซึ่งหลักในการพิจารณา มีดังนี้

3.1) จุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้แต่ละข้อ ผู้เรียนควรมีโอกาสได้ฝึก ปฏิบัติจริงเพื่อให้เกิดพฤติกรรมตามที่ได้ระบุไว้ในจุดประสงค์

3.2) ประสบการณ์เรียนที่จัดขึ้น ควรจะเป็นสิ่งที่พึงพอใจของผู้เรียนในการที่จะ ฝึกปฏิบัติและสอดคล้องสัมพันธ์กับจุดประสงค์การเรียนรู้

3.3) ประสบการณ์ที่จัดขึ้น จะต้องอยู่ในขอบเขตความสามารถของผู้เรียน

3.4) ประสบการณ์เรียนควรมีรูปแบบหลาย ๆ อย่าง ซึ่งจะนำไปสู่การบรรลุ จุดประสงค์การเรียนรู้เพียงข้อเดียวก็ได้ หรือประสบการณ์เพียงอย่างเดียวอาจนำไปสู่ผลหลายอย่าง ก็ได้

3.5) การจัดประสบการณ์เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกโดยไม่มี ความรู้สึกว่าเป็นการบังคับ เพราะถ้าไม่มีการบังคับจะทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้มาก

3.6) การพิจารณาการจัดประสบการณ์เรียน ควรคำนึงถึงความสัมพันธ์เกี่ยวกับ เวลาและเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการบูรณาการภายหลังจากที่ได้ปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้

บุญชม ศรีสะอาด (2541: 41-42) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ นั้น มุ่งหวังให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์จากการใช้เนื้อหาเป็นสื่อ ซึ่งมีหลายแบบดังนี้

1) แบบใช้โสตทัศนศึกษา (Audio-visual approach) เป็นวิธีช่วยให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้โดยใช้โสตทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ช่วย เช่น ใช้โทรทัศน์ ภาพยนตร์ เครื่องบันทึกเสียง สไลด์ ภาพยนตร์ รูปภาพ หุ่นจำลอง ของจริง เป็นต้น

2) แบบอัตรภาพ (Individualized approach) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้น รายบุคคล เช่น ให้ศึกษาจากบทเรียนโปรแกรม บทเรียนโมดูล หรือคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น

3) แบบเรียนด้วยตนเอง (Self-study approach) มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จัก แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ครูจะเป็นเพียงผู้แนะนำอยู่ห่าง ๆ

4) แบบใช้การฝึกหัด (Drill-and-practice approach) เป็นแบบที่ทำให้ผู้เรียนทำ แบบฝึกจนเกิดทักษะ สามารถปฏิบัติได้โดยอัตโนมัติ ซึ่งจะเริ่มด้วยการให้เห็นตัวอย่างก่อนแล้วให้ ผู้เรียนฝึกไปเรื่อย ๆ จนเกิดทักษะโดยอัตโนมัติ

5) แบบใช้กิจกรรม (Active-oriented approach) มุ่งให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น กิจกรรมการจัดนิทรรศการ การ แสดงละคร สารสาธิต เป็นต้น

6) แบบสืบสวนสอบสวน (Inquiry approach) เป็นแบบที่ให้ผู้เรียนคิดค้นหาคำตอบต่าง ๆ จากการใช้คำถามที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการสังเกต คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินผลและตัดสิน

7) แบบใช้การแก้ปัญหา (Problem-solving approach) เน้นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เผชิญกับปัญหาและคิดค้นหาวิธีแก้ปัญหา

สรุปจากการให้ความหมายจากนักการศึกษาได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนที่เหมาะสมเนื้อหาของแต่ละรายวิชาที่หลากหลายที่เป็นการเสริม สร้างความรู้และความเข้าใจของผู้เรียน การทำกิจกรรมเดี่ยว/กลุ่ม การฝึกปฏิบัติ การนำเสนอผลงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การจัดประสบการณ์โดยการมอบหมายโครงการ/โครงงานทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย การจัดงานเปิดบ้าน (Open House) โดยให้นักแสดงผลงานต่าง ๆ ระหว่างภาคเรียนและเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน การมอบหมายงาน การทำใบงานแบบฝึก การมอบหมายให้ทำรายงาน การจัดนิทรรศการ การแสดงดนตรี การชมสารคดีและภาพยนตร์เพื่อเป็นการกระตุ้นแรงจูงใจ การปฏิบัติภาคสนาม รวมถึงการเชิญวิทยากรมาบรรยายในรายวิชา ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ให้แก่ผู้เรียนด้าน ที่นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนตามปกติรวมทั้งเป็นการสร้างแรงจูงใจ ฝึกความรับผิดชอบ ฝึกประสบการณ์ตรงและเป็นการฝึกทักษะให้กับผู้เรียนเพื่อให้เป็นพื้นฐานในการนำไปประยุกต์ใช้ในอนาคตได้อย่างยั่งยืน

2.8 ด้านสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนถือเป็นสิ่งสำคัญอีกประการที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสื่อการเรียนการสอนในปัจจุบันนั้นยังสามารถทำให้ผู้เรียนได้พบหรือศึกษาในสิ่งและเรื่องที่เสมือนจริงด้วย ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความหมายความสำคัญไว้หลากหลาย ดังนี้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555: 64) กล่าวว่า นวัตกรรมสื่อการสอน เป็นผลเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์เครือข่ายและเทคโนโลยี โทรคมนาคม ซึ่งทำให้นักการศึกษาพยายามนำศักยภาพของเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ จำนวนมาก ทั้งการเรียนด้วยตนเอง การเรียนเป็นกลุ่ม และการเรียนแบบมวลชน ตลอดจนสื่อที่ใช้เพื่อสนับสนุนการฝึกอบรมผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ นวัตกรรมสื่อการสอน ได้แก่ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) มัลติมีเดีย (Multimedia) การประชุมทางไกล (Teleconference) ชุดการสอน (Instructional module) และวีดิทัศน์แบบมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive video)

ทศนา แคมมณี (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2555: 64-65; อ้างอิงจาก ทศนา แคมมณี 2545: 416) ได้แบ่งนวัตกรรมการเรียนการสอนออกเป็น 2 ประเภทกว้าง ๆ ดังนี้

1) นวัตกรรมการเรียนการสอนประเภทสื่อการเรียนการสอน แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

1.1) สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการเรียน ชุดการสอน แบบฝึก แผ่นพับ เป็นต้น

1.2) สื่อโสตทัศนูปกรณ์ ได้แก่ ภาพยนต์ สไลด์ โทรทัศน์ PowerPoint คอมพิวเตอร์ช่วยสอน เทป เป็นต้น

2) นวัตกรรมการเรียนการสอนประเภทเทคนิควิธีการเรียนการสอน ได้แก่ การเรียนรู้แบบอุปนัย (Inductive) การเรียนการสอนตามสภาพจริง (Authentic Instruction) การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การเรียนรู้ตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT การเรียนรู้โดยการสร้างเรื่อง (Storyline Method) กระบวนการเรียนการสอนของโมเดลชิปปา (CIPPA Model) เป็นต้น

กิดานันท์ มลิทอง (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2555: 65; อ้างอิงจาก กิดานันท์ มลิทอง. 2540: 246) กล่าวว่า การที่จะรับนวัตกรรมไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1) นวัตกรรมที่จะนำมาใช้นั้นมีจุดเด่นที่เห็นได้ชัดกว่าวัสดุ อุปกรณ์ หรือวิธีการที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมากนักน้อยเพียงใด

2) นวัตกรรมนั้นมีความเหมาะสมหรือไม่กับระบบหรือสภาพที่เป็นอยู่

3) มีการวิจัยหรือกรณีศึกษาที่ยืนยันแน่นอนแล้วว่าสามารถนำมาใช้ได้ดีในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกันนี้

4) นวัตกรรมนั้นมีความเกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้ใช้อย่างจริงจัง

ทศนา แคมมณี (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2555: 65; อ้างอิงจาก ทศนา แคมมณี. 2545: 417-418) ได้เสนอแนะว่า นวัตกรรมที่ครูควรเลือกใช้ในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ควรมีลักษณะดังนี้

1) เป็นนวัตกรรมที่ไม่ซับซ้อน และไม่ยากเกินไป ใช้ง่าย ใช้สะดวก

2) เป็นนวัตกรรมที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายจนเกินไป

3) เป็นนวัตกรรมที่สำเร็จรูป อำนวยความสะดวกในการใช้

4) เป็นนวัตกรรมที่ไม่กระทบกระเทือนต่อบริบทเดิมมากนัก

5) เป็นนวัตกรรมที่ไม่มีคนเกี่ยวข้องมากนัก

6) เป็นนวัตกรรมที่ให้ผลชัดเจน

วัชรพล วิบูลยศรี (2556: 16-17) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญในฐานะเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน และเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนจึงมีประโยชน์และมีความสำคัญดังนี้

1) สร้างความสนใจ โดยแสดงรูปภาพบนหน้าจอ คำถามบนกระดาน หรือการเล่นเพลง เมื่อผู้เรียนเข้ามาในชั้นเรียนหรือเข้าสู่บทเรียนซึ่งจะเพิ่มความน่าสนใจให้กับผู้เรียนมากขึ้น

2) ทบทวนความรู้เดิมด้วยการใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนสิ่งที่เรียนมาก่อนและเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้เนื้อหาใหม่ ๆ

3) นำเสนอวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนในแต่ละวันแก่ผู้เรียน

4) นำเสนอเนื้อหาใหม่ ให้กับผู้เรียนเพื่อเพิ่มการจดจำเนื้อหาให้มากขึ้น สื่อการเรียนการสอนนอกจากจะทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาใหม่ได้มากขึ้นแล้วยังช่วยส่งผ่านเนื้อหาใหม่ไปยังผู้เรียนได้อีกด้วย

5) สนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการขยายประสบการณ์ โดยจำลองโลกภายนอกเข้ามาในชั้นเรียนเมื่อไม่สามารถพาผู้เรียนออกสู่โลกภายนอกได้ เช่น การใช้สื่อการเรียนการสอนจะช่วยเชื่อมโยงประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วยการนำเสนอตัวอย่างหลากหลายรูปแบบ ทำให้ผู้เรียนเกิดมโนทัศน์ใหม่ได้แม้อาจไม่ได้พบสิ่งนั้นโดยตรง

6) กระตุ้นให้เกิดการตอบสนองของผู้เรียนผ่านการนำเสนอข้อมูลและการถามคำถามของผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์จากการตอบคำถามนั้น

7) ให้ผลป้อนกลับที่สัมพันธ์กับแบบทดสอบหรือแบบฝึกหัดในชั้นเรียนได้

8) สร้างความคงทนในการจำและการถ่ายโยงการเรียนรู้ โดยใช้รูปภาพเพื่อช่วยให้ความคงทนในการจำ จะทำให้ผู้เรียนมองเนื้อหาบทเรียนเป็นภาพและถ่ายโยงความคิดที่เป็นนามธรรมไปสู่รูปธรรม ซึ่งจดจำได้ง่ายกว่า

9) ประเมินความสามารถ โดยใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือในการเสนอคำถามเพื่อประเมินผู้เรียนในชั้นเรียน หรือผู้เรียนสามารถส่งการนำเสนอโครงการต่าง ๆ โดยใช้สื่อการเรียนการสอนได้

เฉลิมลาภ ทองอาจ, วัชรพล วิบูลยศรีน และสุมิตรา คุณวันน์บัณฑิต (วัชรพล วิบูลยศรีน. 2556: 14; อ้างอิงจาก เฉลิมลาภ ทองอาจ, วัชรพล วิบูลยศรีน และสุมิตรา คุณวันน์บัณฑิต. 2545) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน สื่อการสอนมีบทบาทสำคัญอย่างมากและประกอบกับเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การจัดการเรียนการสอนจึงมิใช่การสอนแต่เพียงเนื้อหาเท่านั้น สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่จำเป็นจะต้องมีและจะต้องมีการปรับให้เข้ากับเนื้อหาบทเรียนและกิจกรรมประสบการณ์ในแต่ละหัวข้อด้วย เพราะปัจจุบันผู้สอนสามารถเลือก ออกแบบ และพัฒนาสื่อการเรียนการสอนรูปแบบต่าง ๆ ที่ทันสมัยมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

ได้มีนักการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความหมายและความสำคัญของสื่อการเรียนการสอนไว้หลากหลาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต (วัชรพล วิบูลยศรีน. 2556: 14) กล่าวว่า วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการ ซึ่งถูกนำมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเป็นตัวกลางในการนำส่งหรือถ่ายทอดความรู้ ทักษะ และเจตคติ จากผู้สอนหรือแหล่งเรียนรู้ไปยังผู้เรียน ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนที่ตั้งไว้

พิมพ์พร แก้วเครือ (วัชพล วิบูลยศรีน. 2556: 14) กล่าวว่าตัวกลางสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนมีหน้าที่เป็นตัวนำความต้องการของผู้สอนไปสู่ตัวผู้เรียนอย่างถูกต้องและรวดเร็ว และเป็นผลให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สื่อการเรียนการสอนได้รับการพัฒนาไปตามการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง นักการศึกษาใช้คำเรียกสื่อการเรียนการสอนหลากหลาย เช่น อุปกรณ์การสอน สื่อทัศนูปกรณ์ เทคโนโลยีการศึกษา สื่อการเรียนรู้ สื่อการศึกษา

ไฮนิกส์ โมเลنداและรัสเซล สมัลดีโน (วัชพล วิบูลยศรีน. 2556: 14; อ้างอิงจาก Heinich, Molenda, Russell, & Smalidino. 1996) กล่าวว่าสื่อการเรียนการสอนเป็นช่องทางสื่อสารด้านข้อมูลและสภาพแวดล้อมเพื่ออำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ และเป็นสื่อที่นำพาสารหรือข้อความที่มีจุดประสงค์ทางการเรียนการสอนไปสู่ผู้เรียน

อีริคสันและเคิร์ล (วัชพล วิบูลยศรีน. 2556: 14; อ้างอิงจาก Erickson & Curl. 1972) ได้ให้ความหมาย สื่อการเรียนการสอน ว่า หมายถึงอุปกรณ์การสอนที่ช่วยในการถ่ายทอดความหมาย โดยไม่ต้องอาศัยคำพูดหรือภาษาในการสื่อความหมาย

กิดานันท์ มลิทอง (วัชพล วิบูลยศรีน. 2556: 15; อ้างอิงจาก กิดานันท์ มลิทอง. 2543) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อชนิดใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นเทปบันทึกเสียง สไลด์ วิดีโอ โทรทัศน์ วีดีโอ แผนภูมิ ภาพนิ่ง ฯลฯ ที่บรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน สิ่งเหล่านี้เป็นวัสดุอุปกรณ์ทางกายภาพที่นำมาใช้ในเทคโนโลยีการศึกษา เป็นสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางให้การสอนของผู้สอนส่งไปถึงผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนวางไว้เป็นอย่างดี

ฐาปนีย์ ธรรมเมธา (2539: 29) กล่าวว่า สื่อการสอน หมายถึง ตัวกลางที่ช่วยนำและถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนหรือแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียน ทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ปรียาพร วงศอนุดรโรจน์ (2545: 211) กล่าวว่า ครู อาจารย์ จะต้องเลือกใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- 1) ลักษณะวิชาที่สอน เป็นทฤษฎีหรือปฏิบัติ ควรใช้สื่อลักษณะใดที่จะทำให้นักศึกษาเข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น
- 2) คุณลักษณะของนักศึกษา ได้แก่ การเลือกให้เหมาะสมกับอายุ ระดับสติปัญญา ระดับชั้น
- 3) จำนวนผู้เรียน เวลาที่เรียน ลักษณะของห้องเรียน
- 4) การเลือกใช้สื่อการสอนในห้องเรียนที่มีนักศึกษามีบทบาทในการเรียนการสอน มีกิจกรรมการเรียนรู้ และสามารถปรับประสบการณ์ใหม่ ๆ ด้วยตนเองได้

มาร์คเคิร์ท (Markert. 1989: 37) ได้ให้ความหมายของเทคโนโลยีการศึกษาไว้ 2 แนวคิด ตามพัฒนาการของสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ได้แก่ แนวคิดทางด้านกายภาพและแนวคิดทางด้านพฤติกรรม คือ

1) แนวคิดทางกายภาพ หมายถึง การประยุกต์ของวิทยาศาสตร์กายภาพและเทคโนโลยีวิศวกรรม ได้แก่ เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องบันทึกเสียง โทรทัศน์ วิทยุ ซึ่งแนวคิดนี้จะมองสื่อการสอนต่าง ๆ เป็นสื่อช่วยในการสอนและเน้นทางด้านผลหรือประสิทธิภาพของเครื่องมือและวิธีการมากกว่าลักษณะของผู้เรียนเองหรือลักษณะของเนื้อหาวิชา

2) แนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ เป็นการศึกษาพฤติกรรมของคน เน้นทางด้านมนุษยวิทยา สังควิทยาและจิตวิทยา เป็นลักษณะพื้นฐานของเทคโนโลยีการสอน การศึกษาจะเน้นกระบวนการ หรือวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยอาศัยความรู้ทางจิตวิทยา มนุษยวิทยา และสังคมวิทยา รวมถึงประยุกต์ความรู้ทางวิศวกรรม เศรษฐศาสตร์และตรรกวิทยา

สรุปจากการให้ความหมายของนักการศึกษาได้ว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นการดำเนินการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับรายวิชาและเนื้อหาที่หลากหลาย โดยมีการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ การใช้เครื่องฉาย หนังสือ/เอกสารประกอบการเรียนการสอน การใช้วีดิทัศน์ การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป PowerPoint ช่วยสอน การดูสารคดีต่าง ๆ การใช้โปรแกรม A Tutor การใช้รูปภาพ การใช้นวนิยาย เรื่องสั้น สารคดี ภาพยนตร์ เว็บไซต์ แบบฝึก การใช้สื่อไทยพีบีเอส ทั้งนี้เพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้ ทักษะ ทักษะคติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของการสอนอย่างน่าสนใจและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะต้องเป็นสื่อที่มีประโยชน์ ทันสมัย อำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน และเหมาะสมเพื่อให้เกิดคุณค่าและประโยชน์ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดข้อจำกัดทางการเรียนลง เช่น การเปลี่ยนรูปแบบการเรียนที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม ทั้งยังลดความซับซ้อน มีความน่าสนใจ มีการเคลื่อนไหวเสมือนจริงได้ แต่การเลือกใช้ควรควรเลือกสื่อการเรียนการสอนหรือนวัตกรรมสื่อการสอนที่มีจุดเด่น มีคุณลักษณะตรงกับปัญหาการเรียนการสอนสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้จริง โดยใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนหรือนวัตกรรมที่ไม่ซับซ้อน ไม่แพงจนเกินไป ไม่กระทบต่อบริบทเดิม มีการยืนยันว่าน่าเชื่อถือในการนำมาแก้ปัญหาได้ชัดเจนยิ่งขึ้นได้

2.9 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น ครูจะต้องมีการวัดผลและประเมินผลไปด้วยตลอดเวลา เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงผลตั้งแต่เริ่มสอนระหว่างสอน และหลังการสอน เพราะจะทำให้ทราบถึงผลการสอนของครูและการรับรู้ของนักเรียนว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ซึ่งมีนักการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้กล่าวถึงการวัดผลไว้หลากหลาย

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555: 64) กล่าวว่า นวัตกรรมทางด้านการประเมินผล เป็นนวัตกรรมที่ใช้เป็นเครื่องมือเพื่อการวัดผลและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว การประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์มาสนับสนุนการวัดผล ประเมินผลของสถานศึกษาและครู อาจารย์ เช่น การพัฒนาคลังข้อสอบ การลงทะเบียนเรียนผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต การใช้บัตรสมาร์ทการ์ด เพื่อการใช้บริการของสถาบันการศึกษา การใช้คอมพิวเตอร์ในการตัดเกรด

วิชัย ตันศิริ (2550: 252) ได้สรุปไว้ว่า การประเมินผลเป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนและเป็นการวัดผลการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของผู้เรียนในระยะยาว อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จที่ต่อเนื่อง ซึ่งการจัดกระบวนการประเมินควรจัดควบคู่ไปกับการสร้างรูปแบบของหลักสูตร

สมนึก ภัททิยธนี (2541: 16-17) กล่าวถึงการวัดประเมินผลไว้ดังนี้

- 1) ต้องวัดให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน
- 2) ต้องเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสม
- 3) ต้องระวังความคลาดเคลื่อนหรือความผิดพลาดของการวัด
- 4) ประเมินผลการวัดให้ถูกต้องเมื่อได้ผลการวัดออกมาแล้ว
- 5) ใช้ผลการวัดให้คุ้มค่า เพราะจะประสพผลของการวัดคือ เพื่อค้นและพัฒนา

สมรรถภาพของผู้เรียน นั่นคือ ต้องพยายามค้นหา จุดเด่น-ด้อย ของผู้เรียนแต่ละคน แต่ละเรื่อง และเมื่อได้ผลแล้วก็จะต้องนำมาปรับปรุงพัฒนาแก้ไขแต่ละคนให้ดีขึ้น รวมถึงพัฒนาปรับปรุงแก้ไขวิธีการสอนด้วย

เวิร์ธเร็น และแซนเดอร์ (อัจฉรา วัฒนาณรงค์. 2551: 129; อ้างอิงจาก Worthen; & Sanders. 1987) กล่าวว่าความมุ่งหมายของการประเมินผลการเรียน ประสิทธิภาพของการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กัน และการศึกษาที่ต้องการมีการประเมินผลการเรียนของผู้เรียนนั้นมีความมุ่งหมายดังนี้

- 1) เพื่อวัดความเจริญก้าวหน้าของผู้เรียน และหาทางแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่อง รวมถึงหาทางส่งเสริมการเรียนรู้ให้ดีขึ้น
- 2) เพื่อสำรวจความสนใจและความถนัดซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการแนะแนวด้านต่าง ๆ แก่ผู้เรียน
- 3) เพื่อค้นหาสิ่งบกพร่องและหาทางแก้ไขกระบวนการเรียนการสอนโดยเฉพาะในสิ่งที่ยังต้องปรับปรุง
- 4) เพื่อรายงานผลการเรียน เพื่อพิจารณาการตัดสินใจสอบผ่าน
- 5) เพื่อเป็นการประกันคุณภาพการเรียนการสอน
- 6) เพื่อให้ทราบลำดับความสามารถของผู้เรียน
- 7) เพื่อให้มีการแข่งขัน
- 8) เพื่อเป็นการยืนยันประสิทธิภาพของวิธีการสอน รวมถึงกระบวนการและกิจกรรม

ที่ใช้

พิมพา สุวรรณฤทธิ์ (2542: 9) สรุปว่า จุดประสงค์เพื่อการวัดมี 5 ประการ คือ

1) จัดตำแหน่ง เพื่อดูว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความสามารถระดับไหนของกลุ่ม มี 2 แบบ คือ 1.1) การคัดเลือก เป็นการวัดเพื่อหาบุคคลให้ตรงตามคุณลักษณะที่ต้องการ 1.2) การจำแนก เป็นการวัดเพื่อให้ทราบว่าผู้ถูกวัดอยู่ตำแหน่งใดของกลุ่ม เพื่อจำแนกออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามความสามารถ

2) เปรียบเทียบ เพื่อดูว่าหลังจากที่เรียนไปแล้วในช่วงระยะเวลาที่กำหนด ผู้เรียนมีการพัฒนามากน้อยเพียงใด

3) วินิจฉัย เพื่อหาว่าผู้เรียนมีข้อด้อยหรือเด่นในด้านใดบ้างก่อนที่จะมีการเรียนเรื่องต่อไปหรือเพื่อดูว่าผู้เรียน เก่ง หรืออ่อนในรายวิชาใดบ้าง

4) พยากรณ์ เพื่อนำผลไปทำนายหรือคาดคะเนว่าผู้เรียนแต่ละคนเหมาะสมที่จะเลือกเรียนอะไรจึงจะประสบความสำเร็จ

5) ประเมินค่า เพื่อนำผลการวัดไปวิเคราะห์หาข้อสรุปว่าการจัดการศึกษาโดยรวม ซึ่งครอบคลุมถึงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การบริหาร การจัดการบริการต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในระดับใดเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

กิตติภูมิ มีประดิษฐ์ (2548: 145-154) ได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับผลการเรียนว่า การเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัยกับจิตพิสัย มีความจำเป็นมากที่ผู้สอนจะต้องกำหนดไว้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาศึกษาทั่วไป เพราะนอกจากจะเป็นเสมือนเข็มทิศนำให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดประสงค์การศึกษาแล้ว ยังเป็นการง่ายต่อการวัดผลและประเมินผลด้วย โดยผู้สอนจะต้องกำหนดน้ำหนักของผลการเรียนรู้แต่ละข้อว่าจะมีความเหมาะสมที่จะสอดแทรกไปในเนื้อหาเรื่องใด โดยพยายามควบคุมให้ผลการเรียนรู้เกิดแก่ผู้เรียนให้มากที่สุด

วนิดา เดชตานนท์ (2540: 4-20) กล่าวว่า การวัดผลหมายถึง กระบวนการในการกำหนดคุณลักษณะของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือพฤติกรรม ความสามารถของบุคคลโดยใช้เครื่องมือช่วยในการวัด เช่น ตัวเลขหรือคะแนน หรือการบรรยายให้ทราบถึงลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งที่บรรยาย

สมบุรณ์ ตันยะ (2545: 10-11) ให้ความหมายการวัดผลว่า หมายถึง กระบวนการในการกำหนดหรือการหาจำนวน ปริมาณ อันดับ หรือรายละเอียดคุณลักษณะหรือพฤติกรรมความสามารถของบุคคล โดยมีเครื่องมือเป็นหลักในการวัด กระบวนการดังกล่าวจะทำให้ได้ตัวเลขหรือได้ข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ที่ใช้แทนจำนวนและลักษณะที่เกิดขึ้น ซึ่งจะต้องมีขั้นตอนการวัดที่เป็นระเบียบแบบแผน มีเครื่องมือที่ชัดเจน

จากการให้ความสำคัญและความจำเป็นรวมถึงแนวของการวัดผลและการประเมินผลของนักการศึกษาที่กล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่าเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับความชัดเจนและเหมาะสมเกี่ยวกับการดำเนินการวัดและการประเมินผล เกณฑ์ที่ใช้ในการวัดประเมินผล ลักษณะของข้อสอบ และวิธีการต่าง ๆ ที่ผู้สอนดำเนินการเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอนที่หลากหลาย โดยใช้วิธีการสังเกตการมีส่วนร่วม การประเมินผลกิจกรรมรายบุคคล/กลุ่ม การประเมินผลจากการปฏิบัติเดี่ยว/กลุ่ม การสังเกตพฤติกรรม การประเมินผลจากงานที่

มอบหมาย ประเมินผลจากการนำเสนองาน การประเมินผลจากใบงานและแบบฝึก การประเมินเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึง จุดอ่อน จุดแข็งของการเรียนการสอนและจะต้องมีการแจ้งผลการประเมินให้นิสิตทราบซึ่งวัดการประเมินผลการเรียน เป็นสิ่งสำคัญที่สุดต่อผู้เรียนเพราะจะได้ทราบถึงผลการเรียนและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนหลังเรียนว่ามีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีหรือไม่ดี หากดีแล้วต้องมีการพัฒนาต่อไปและหากไม่ดีต้องหาทางแก้ไขและปรับปรุง ซึ่งการวัดประเมินผลการเรียนนั้น จะเป็นผลสะท้อนให้เห็นถึงทั้งผู้สอนและผู้เรียนด้วย ทั้งนี้เมื่อได้ผลการเรียนแล้วจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาตามผลการประเมินที่ได้จึงจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้มีส่วนได้เสียทั้งในระดับบุคคล ระดับสถาบันการศึกษาและระดับชาติ

3. เจตคติ

เจตคติเป็นสิ่งที่ทำให้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานว่าเป็นไปในทางใด เพราะเจตคติสามารถบ่งบอกถึงระดับความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอนได้ ซึ่ง เจตคติมีความเป็นมาและความสำคัญและรายละเอียดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.1 ความหมายของเจตคติ เจตคติ มีรากศัพท์มาจากคำว่า Aptus มีความหมายถึงความรู้สึก ทำที่ หรือความคิดเห็นที่แสดงออกมาของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งแต่เดิมใช้คำว่าทัศนคติต่อมาคณะกรรมกรบัญญัติศัพท์กระทรวงศึกษาธิการโดยการเห็นชอบของราชบัณฑิตยสถานให้ใช้คำว่า เจตคติ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอน การเข้าใจบทเรียนเพราะหากนักเรียนหรือผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการสอน ซึ่งหมายรวมถึงวิชาที่เรียน ครูผู้สอน โรงเรียน เพื่อน ๆ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ศักดิ์ สุนทรเสถียร (531: 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เจตคติเป็นความสลับซับซ้อนของความรู้สึก เช่น ความอยาก ความกลัว ความเชื่อมั่น การมีอคติ ความโน้มเอียง ความพร้อมของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมีทั้งทางที่ดีและทางที่ไม่ดีขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับมาของแต่ละบุคคล การแสดงพฤติกรรมทำให้บุคคลเลือกที่จะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเลือกที่จะไม่ทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

รพีพรรณ สุทธาปัญญกุล (2541: 34) ได้กล่าวถึงความหมายของเจตคติว่า หมายถึง ความคิด ความรู้สึก ความเชื่อของนักเรียนที่มีต่อประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนไม่ว่าจะเป็นเพื่อน วิชาที่เรียน ครู หรือสภาพที่เอื้ออำนวยต่อการเรียน และที่บ้าน ซึ่งส่งผลให้แสดงพฤติกรรมออกมา 2 ลักษณะคือ 1) เจตคติที่ดีต่อการเรียน นักเรียนจะแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ การเห็นด้วย ความสนใจ การมาเรียนอย่างสม่ำเสมอ ยอมรับในความสามารและพฤติกรรมของครู และเห็นคุณค่าของการศึกษา 2) เจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียน คือนักเรียนจะแสดงออกในลักษณะของการติ การไม่เห็นด้วย การไม่สนใจ ขาดเรียนบ่อย ๆ ไม่ชอบ และจะไม่ยอมรับความสามารถและพฤติกรรมของครู ไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา

สุรางค์ โค้วตระกูล (2541: 246) กล่าวว่า เจตคติเป็นอัสมาสัย (Disposition) หรือความโน้มเอียงที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองตอบต่อสิ่งเร้า ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของ หรือความคิด เจตคติอาจเป็นบวกหรือลบ และถ้าบุคคลมีเจตคติในทางบวกต่อสิ่งใดก็มักจะมีพฤติกรรมที่จะเผชิญต่อสิ่งนั้น แต่ถ้ามีเจตคติในทางลบก็จะหลีกเลี่ยง เจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้และเป็นการแสดงออกของค่านิยมและความเชื่อของบุคคล

อดุลย์ จาตุรงคกุล (2543: 191) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด การแสดงท่าทีความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ หรือประสบการณ์แล้วก็แสดงออกมา ซึ่งอาจเป็นทางบวกหรือลบก็ได้หรือเป็นกลางอย่างใดอย่างหนึ่ง

สมนึก โรจนมงคลรัตน์ (2549: 17) ได้สรุปความของเจตคติไว้ว่า หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึก ของนักเรียนทั้งในด้านเนื้อหาวิชาที่เรียน กิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้แสดงพฤติกรรมออกมา 2 ลักษณะ คือ 1) เจตคติในทางบวก หรือเจตคติที่ดีต่อการเรียน นักเรียนจะแสดงออกมาในลักษณะของการชอบ ความพึงพอใจ การเห็นด้วย สนใจในการเรียน มาเรียนอย่างสม่ำเสมอ ยอมรับในพฤติกรรมและความสามารถของครู เห็นคุณค่าของการศึกษา 2) เจตคติในทางลบ หรือเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียน นักเรียนจะแสดงออกมาในลักษณะของการไม่ชอบ ความไม่พึงพอใจ การไม่เห็นด้วย ไม่สนใจในการเรียน ขาดเรียนบ่อย ไม่ยอมรับในพฤติกรรมและความสามารถของครู ไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา

สุวัฒน์ จันทรล้อย (2527: 45) กล่าวว่า เจตคติคือการแสดงออกทางความรู้สึก ความคิดเห็นรวมถึงท่าทางที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งทางบวกและทางลบ โดยทางบวกจะแสดงความเห็นด้วย ชอบ พอใจ และในทางลบคือ ไม่เห็นด้วย ไม่พอใจ ไม่ชอบ ซึ่งเจตคติเป็นสิ่งที่สร้างสมได้และก็สามารถเปลี่ยนแปลงได้

ลัดดา กิตติวิภาต (2532: 2) ได้กล่าวไว้ว่า เจตคติเป็นความคิดเห็นของบุคคลที่มีอารมณ์เป็นส่วนประกอบสำคัญรวมอยู่ด้วย ซึ่งมีความพร้อมในการที่จะปฏิบัติการโต้ตอบได้ทั้งทางบวกและทางลบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้

กมลรัตน์ หล้าสูงส์ (2532: 239-240) ได้กล่าวถึงเจตคติและสรุปความหมายไว้ว่า หมายถึง ความพร้อมของร่างกายและจิตใจ ที่มีแนวโน้มในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยการเข้าหาหรือการถอยห่าง โดยแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ 1) เจตคติทางบวกหรือเจตคติที่ดี หมายถึง แนวโน้มที่จะเข้าหาสิ่งเร้าหรือสถานการณ์นั้น เนื่องจากความชอบหรือความพึงพอใจ 2) เจตคติทางลบหรือเจตคติที่ไม่ดี หมายถึง แนวโน้มที่จะถอยหนีจากสิ่งเร้าหรือสถานการณ์นั้น เนื่องจากความไม่ชอบหรือความไม่พอใจ

เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (2520: 38) ได้กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือการคัดค้าน ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม

ซึ่งเจตคติจะปรากฏให้เห็นได้ชัดเจนในกรณีที่เป็นสิ่งเร้าทางสังคม และนอกจากนั้นเจตคดียังเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่จะมีการอ้างอิงจากพฤติกรรมหรือการตอบสนองที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้า

เบรอน, ดอน และแบร์รี (Baron, Donn; & Barry. 1980: 642) กล่าวว่า เจตคติเป็นความรู้สึก ความเชื่อและพฤติกรรมที่มีต่อคน สิ่งของ เรื่องราวและกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งมีทางบวกและทางลบ

ฟิชบี้น (Fishbein. 1967: 8) กล่าวว่า เจตคติเป็นสภาพความพร้อมของการจัดรูปแบบของจิตใจและประสาทรวมถึงประสบการณ์และพฤติกรรมของบุคคลในการตอบสนองต่อวัตถุและสถานที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

เกลียตแมน (Gleitman. 1992: 309) ให้ความหมายของเจตคติไว้ว่า เจตคติเป็นสภาพของจิตใจซึ่งมีผลต่อความคิด คน หรือสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเกิดมาจากความเชื่อ ความรู้สึก การไตร่ตรอง การโน้มน้าวให้มีการแสดงออกไม่ว่าจะเป็นทางบวกหรือทางลบ

เลฟตันและออร่า (Lefton; & Laura. 1984: 614) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง รูปแบบของความรู้สึก ความเชื่อ ความโน้มเอียงของพฤติกรรมที่มีต่อความคิด วัตถุหรือบุคคลอื่น

กู๊ด (Good. 1973: 48) กล่าวว่า เจตคติเป็นสภาพความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นการเข้าหา การต่อต้านสภาพการณ์บางอย่างต่อบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ความรัก ความกลัว หรือความไม่พอใจ

ฮ็อก (Hogg. 1998: 116) กล่าวว่า เจตคติจะเกี่ยวข้องกับความเชื่อ ความรู้สึกและการแสดงพฤติกรรม ซึ่งมีต่อกลุ่มคน สิ่งของ เหตุการณ์และสัญลักษณ์ต่าง ๆ ซึ่งความรู้สึกอาจเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ

ฮิลการ์ด (Hilgard. 1962: 564) ได้กล่าวแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเจตคติไว้ว่า เจตคติเป็นพฤติกรรมหรือความรู้สึกครั้งแรกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และพร้อมจะแสดงแนวความคิดหรือสภาพการณ์ในการเข้าหรือหรือการออกห่างเมื่อพบกับสิ่งดังกล่าวในครั้งต่อ ๆ ไป

จากการให้ความหมายเจตคติของนักวิชาการและนักการศึกษาทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ พอสรุปได้ว่า ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อหรือความโน้มเอียงที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่สนองตอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้าซึ่งอาจเป็นทั้งด้านบวกและด้านลบของนิสิตซึ่งอาจเป็นทัศนคติหรือเจตคติด้านบวกหรือด้านลบก็ได้

3.2 ลักษณะของเจตคติ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528: 231) ได้กล่าวถึงลักษณะของเจตคติไว้ดังนี้

- 1) เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ มิได้ติดตัวมาแต่กำเนิด
- 2) เจตคติเป็นดัชนีชี้แนวทางในการแสดงพฤติกรรม คือ ถ้ามีเจตคติที่ดีก็จะมีแนวโน้มในการเข้าหาหรือแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ และหากมีเจตคติที่ไม่ดีก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่เข้าหาหรือเข้าใกล้และจะต่อต้านการแสดงออกของพฤติกรรมนั้น ๆ
- 3) เจตคติเป็นสิ่งที่สามารถถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งได้

4) เจตคติเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากเป็นสิ่งที่เกิดหรือเป็นสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ถ้าการเรียนรู้เปลี่ยนประสบการณ์เปลี่ยนเจตคติก็น่าจะเปลี่ยนแปลงไปด้วย

สุรางค์ โค้วตระกูล (2544: 367) สรุปลักษณะของเจตคติไว้ดังนี้

1) เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้
2) เจตคติเป็นแรงจูงใจที่ทำให้บุคคลกล้าเผชิญกับสิ่งเร้าหรือหลีกเลี่ยงสิ่งเร้าซึ่งเจตคติมีทั้งบวกและลบ

3) เจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 อย่างคือ 1) องค์ประกอบทางปัญญาหรือการรู้คิด (Cognitive Component) 2) องค์ประกอบเชิงความรู้สึก (Affective Component) 3) องค์ประกอบเชิงพฤติกรรม (Behavioral Component)

4) เจตคติเปลี่ยนแปลงได้ง่าย ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงเป็นทางบวกหรือทางลบ
5) เจตคติจะแปรเปลี่ยนตามชุมชน สังคมที่บุคคลเป็นสมาชิก
6) สังคมประกิต มีความสำคัญต่อการพัฒนาการเจตคติของเด็ก โดยเฉพาะความคิดหลักและการที่เป็นนามธรรม

ศรัญญ์ ตติยาภิตติ (2544: 42) ได้สรุปลักษณะของเจตคติไว้ 6 ประการ คือ

1) เจตคติมิได้ติดตัวมาแต่กำเนิด หากแต่เกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้จากภายนอก

2) เจตคติเป็นพฤติกรรมภายในไม่อาจทราบได้จนกว่าจะมีการแสดงออก

3) เจตคติไม่อาจวัดได้โดยตรง แต่สามารถอนุมานได้จากพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมา

4) เจตคติเป็นสภาวะทางจิตใจที่มีผลกระทบต่อความรู้สึกนึกคิด รวมถึงเป็นตัวกำหนดแนวทางในการแสดงออก

5) พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกอาจไม่ตรงกับเจตคติก็ได้ เพราะอาจมีเหตุผลทางสังคมที่ทำให้ไม่สามารถแสดงออกมาให้ตรงกับเจตคติก็ได้

6) เจตคติอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้

สุรางค์ โค้วตระกูล (2533: 246-247) ได้อธิบายลักษณะของเจตคติไว้ว่า

1) เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้
2) เป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกิดการกล้าเผชิญหรือการหลีกเลี่ยง เพราะฉะนั้นเจตคติจึงมีทั้งทางบวกและทางลบ

3) เจตคติ มีองค์ประกอบ คือ เชิงความรู้สึก เชิงความคิด และเชิงพฤติกรรม

4) ทักษะเปลี่ยนแปลงได้

5) ทักษะแปรเปลี่ยนตามสังคมที่บุคคลนั้น ๆ เป็นสมาชิกอยู่เพราะความแตกต่างของค่านิยม

6) สังคมประกิต มีความสำคัญต่อการพัฒนาเจตคติของเด็กโดยเฉพาะเจตคติต่ออุดมคติ

จำรอง เงินดี (2539: 368-376) อธิบายลักษณะของเจตคติไว้ดังนี้

1) เจตคติเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ เพราะมีไชแรงขับจากร่างกายเป็นแรงขับทางร่างกาย
2) เป็นสิ่งที่คงทนถาวร แม้ว่าจะมีสิ่งที่เปลี่ยนได้เหมือนกับการเรียนรู้อื่น ๆ แต่ที่เป็นความรู้สึกที่ฝังลึกจะต้องใช้เวลานาน

3) เจตคติเป็นความรู้สึกที่แสดงโดยตรงต่อสิ่งเร้าของแต่ละสถานการณ์

4) เจตคติสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกสิ่ง เช่น บุคคล วัตถุสิ่งของ กลุ่ม สถาบัน แนวความคิดและขบวนการทั่ว ๆ ไป

จากการให้ความหมายที่หลากหลายของนักการศึกษาพอสรุปได้ว่าลักษณะของเจตคติเป็นสิ่งมิได้ติดตัวมาแต่กำเนิดหากเกิดจากการเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์และที่สำคัญจะแสดงพฤติกรรมออกมาเมื่อมีสิ่งเร้าหรือแรงขับ เป็นสิ่งที่สามารถถ่ายทอดจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งได้เป็นดัชนีชี้แนวทางในการแสดงพฤติกรรม คือ ถ้ามีเจตคติที่ดีก็จะมีแนวโน้มในการเข้าหาหรือแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ และหากมีเจตคติที่ไม่ดีก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่เข้าหาหรือเข้าใกล้และจะต่อต้านการแสดงออกของพฤติกรรมนั้น ๆ นั่นก็คือเจตคติมีจะมีทั้งทางบวกและทางลบ

เจตคติเชิงบวกหมายถึง พฤติกรรมหรือการแสดงออก การแสดงความรู้สึกหรือความคิดของนิสิตว่าชอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ส่วนเจตคติเชิงลบ หมายถึง พฤติกรรมหรือการแสดงออก การแสดงความรู้สึกหรือความคิดของนิสิตว่าไม่ชอบเกี่ยวกับการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน

3.3 องค์ประกอบของเจตคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526: 34) ได้กล่าวว่าเจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ด้าน คือ

1) องค์ประกอบด้านพุทธิปัญญา (Cognitive component) รือ ความรู้ ความคิด และความเข้าใจ

2) องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective component) คือ ความรู้สึกต่าง ๆ เช่น ความพอใจ ความชื่นชม ความไม่ชอบ การรังเกียจ ซึ่งจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ เป็นตัวกำหนด

3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral component) คือ แนวโน้มทางปฏิบัติที่จะสนองต่อสิ่งเร้าทั้งด้านบวกหรือด้านลบ

สุชา จันทรหอม (2539: 242) ได้แบ่งองค์ประกอบของเจตคติไว้ 3 ประการคือ

1) Cognitive component เป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับความรู้หรือความเชื่อถือของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

2) Feeling component เป็นองค์ประกอบด้านความรู้สึกของบุคคล ซึ่งมีอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง

3) Action tendency component เป็นองค์ประกอบเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคล คือ ความโน้มเอียงที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมตอบโต้อย่างใดอย่างหนึ่งออกมา ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกมาเกิดจากความรู้สึกที่เขามีเกี่ยวกับวัตถุ เหตุการณ์หรือกับบุคคล

ธัญญา บุปผเวส และคณะ (2534: 301) ได้แบ่งองค์ประกอบของเจตคติไว้ 3 อย่างคือ

- 1) ด้านความคิดความเข้าใจ (Cognitive component)
- 2) ด้านอารมณ์ (Feeling component)
- 3) ด้านพฤติกรรม (Behavioral component)

งามตา วณิชานนท์ (2535: 212-213) สรุปความหมายของแต่ละองค์ประกอบไว้ว่า

1) องค์ประกอบทางด้านการรู้คิด (Cognitive Component) เจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้น จะต้องประกอบด้วยความรู้หรือความเชื่อที่บุคคลมีเกี่ยวกับเป้าหมายของเจตคติที่อาจเป็นวัตถุ บุคคลหรือเหตุการณ์เป็นอันดับแรก และเป็นความรู้ที่มีทิศทาง เป็นความรู้หรือความเชื่อที่ใช้อธิบายประเมินสิ่งนั้น ๆ ได้ ไม่ได้ เป็นเพียงข้อเท็จจริงโดยทั่วไปเท่านั้น

2) องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) เจตคติมีลักษณะสำคัญที่อารมณ์ของบุคคลเกี่ยวกับวัตถุทางเจตคตินั้น กล่าวคือ ถ้าบุคคลเชื่อว่าสิ่งใดมีประโยชน์บุคคลนั้นก็จะชอบและพอใจในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลเชื่อว่าสิ่งนั้นเลวหรือมีโทษบุคคลนั้นก็จะไม่ชอบไม่พอใจในสิ่งนั้น

3) องค์ประกอบทางการพร้อมกระทำ (Action Tendency component) คือเมื่อบุคคลมีความรู้เชิประเมินค่า และมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นแล้ว สิ่งที่สอดคล้องตามมากคือความพร้อมที่จะกระทำการให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตนต่อสิ่งนั้น ๆ ด้วย

ภัทริรา รอดสการ (2548: 15) ได้กล่าวว่า เจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการคือ

1) ความคิด ความเชื่อ (Beliefs) หรือความเข้าใจที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะที่สิ่งนั้นเป็นหรือควรจะเป็น

2) ความรู้สึก (Affection) หรืออารมณ์ที่สัมพันธ์กับความคิด ความเชื่อ วัตถุได้จากปฏิกริทางร่างกายหรือแนวโน้มและแบบแผนในการตอบสนอง

3) พฤติกรรม (Action Intention) เป็นการกระทำที่สังเกตได้ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องจากความคิดและความรู้สึก

ศักดิ์ สุนทรเสนี (2531: 4) ได้กล่าวไว้ว่า เจตคติเป็นระบบที่มีลักษณะที่มั่นคงอันหนึ่ง ที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ

1) องค์ประกอบทางด้านการเรียนรู้ (Cognitive Component) เป็นเรื่องของการรับรู้ของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจเกี่ยวกับวัตถุ สิ่งของ บุคคล หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ว่ารู้สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นได้อย่างไร รู้ในทางที่ดีหรือไม่ดี ทางบวกหรือทางลบ ซึ่งจะก่อให้เกิดเจตคติขึ้น ถ้าเรา

สิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ดี เราก็จะมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้น และถ้ารู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งในทางที่ไม่ดีเราก็จะมีเจตคติไม่ดีต่อสิ่งนั้น หากเราไม่รู้จักสิ่งใดเลยเจตคติก็จะไม่เกิดขึ้นหรือไม่มีสิ่งใดในโลกเราจะไม่เกิดเจตคติต่อสิ่งใด ๆ เลย

2) องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component or Felling Conponent) เป็นองค์ประกอบทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งถูกเร้าขึ้นจากการรู้ เมื่อเราเกิดการรู้สิ่งหนึ่งสิ่งใดแล้ว จะทำให้เกิดความรู้สึกในทางดีหรือไม่ดี ถ้าเรารู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางที่ไม่ดีเราก็จะไม่ชอบหรือไม่พอใจในสิ่งนั้น ซึ่งความรู้สึกนี้จะทำให้เกิดเจตคติในทางหนึ่งคือชอบหรือไม่ชอบ ความรู้สึกนี้เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะเปลี่ยนแปลงได้ยากมากไม่เหมือนกับความจริง (Facts) ต่าง ๆ ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงได้ยากกว่าถ้ามีเหตุผลไม่เพียงพอ

3) องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มในเชิงพฤติกรรมหรือการกระทำ (Action Tendency Component or Behavioral Component) เป็นความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งนั้น ๆ ในทางหนึ่งทางใด คือการพร้อมที่จะสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ หรือในทางทำลายขัดขวาง ต่อสู้ ก็อาจเป็นได้

เชฟเวอร์ (Shaver, 1977: 168-170) กลางถึงองค์ประกอบ 3 ด้านว่ามี

1) องค์ประกอบด้านความรู้ (Cognitive component) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลที่เกี่ยวกับวัตถุหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งเหล่านั้น

2) องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าที่ได้รับรู้ อาจเป็นไปในทางที่ดีหรือไม่ดี ถ้าบุคคลมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสิ่งใดบุคคลนั้นก็จะไม่ชอบสิ่งนั้น แต่ถ้าหากมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใดก็จะชอบสิ่งนั้น

3) องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มที่จะกระทำ (Behavioral Component) หมายถึง ความโน้มเอียงของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตน คือการยอมรับหรือไม่ยอมรับ ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ

จากการให้ความหมายขององค์ประกอบของเจตคติพอสรุปได้ว่า องค์ประกอบด้านพุทธิปัญญา (Cognitive component) หรือ ความรู้ ความคิด และความเข้าใจองค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective component) คือ ความรู้สึกต่าง ๆ เช่น ความพอใจ ความชื่นชม ความไม่ชอบ การรังเกียจ ซึ่งจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ เป็นตัวกำหนดองค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral component) คือ แนวโน้มทางปฏิบัติที่จะ สนองต่อสิ่งเร้าทั้งด้านบวกหรือด้านลบ

3.4 การเกิดเจตคติ

ทรงพล ภูมิพัฒน์ (2538: 184) ได้อธิบายการเกิดท่าทีความรู้สึกต่าง ๆ ว่าเกิดจาก

1) การยอมรับปทัสฐานทางสังคม เนื่องจากมนุษย์เป็นสัตว์สังคม เป็นผลผลิตของสังคม สังคมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการสร้างสรรค์แบบแผนพฤติกรรมอย่างมาก ซึ่งในวัฒนธรรมหนึ่ง ๆ ย่อมมีปทัสฐานต่าง ๆ ไว้เป็นมรดกแต่คนรุ่นหลังของแต่ละสังคม ด้วยเหตุนี้บางทีอาจทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อบางสิ่งบางอย่างทั้งที่ไม่เคยรู้และไม่เคยเห็นมาก่อน

2) การสรุปและประสบการณ์ที่ได้รับ การได้รับประสบการณ์ทั้งในอดีตและปัจจุบันเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ก็สามารถสร้างแนวสรุปในเรื่องนั้น ๆ ขึ้น และถือว่าเป็นความรู้สึกที่มีต่อเรื่องนั้น ๆ

3) ความตื่นเต้นทางอารมณ์อย่างรุนแรง คนเราอาจประสบกับความตื่นเต้นของอารมณ์อย่างสุดขีดก็จะทำให้เกิดท่าทีความรู้สึกขึ้น และจะเป็นตัวบอกว่าบุคคลนั้นรับรู้และประพาสต่อเรื่องนั้น ๆ อย่างไร และจะเปลี่ยนแปลงได้ยาก

สุชา จันทรเฒ (2539: 244-245) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเกิดเจตคติไว้ คือ

1) วัฒนธรรม เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อชีวิตของคนทุกคนตั้งแต่เกิดจนตาย วัฒนธรรมของชาติต่าง ๆ จะแตกต่างกันไป ซึ่งเริ่มจากครอบครัว โรงเรียน วัด และสถาบันอื่น ๆ ในสังคม วิทยุ โทรทัศน์และสื่อมวลชนต่าง ๆ ก็มีผลต่อการเกิดเจตคติ

2) ครอบครัว เป็นแหล่งที่ทำให้การอบรมเด็กเป็นอันดับแรก จึงมีอิทธิพลมากที่สุดในการสร้างเจตคติ ตลอดจนการปลูกฝังเจตคติในการดำเนินชีวิตในให้กับบุตรของตน ทั้งนี้เด็กจะเลียนแบบและเชื่อฟังพ่อแม่

3) กลุ่มเพื่อน เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อการเกิดเจตคติของบุคคลมากเหมือนกัน พวกที่ชอบออกสังคม พวกหนีสังคม พวกชอบเด่นหรือพวกชอบอ่อนน้อม ต่างก็จะมเจตคติที่ไม่เหมือนกัน

ลัดดา กิตติวาท (2523: 238-240) กล่าวว่าเจตคติเกิดจากสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

- 1) การอบรมเลี้ยงดู ตั้งแต่ยังเป็นเด็ก และเนื่องจากการเอาอย่างบุคคลที่ตนชื่นชอบ
- 2) ประสบการณ์ที่สะสมกันมาของบุคคล เช่น เด็กบางคนมีเจตคติไม่ดีต่อเพื่อนรุ่นเดียวกันเพราะถูกเพื่อนรังแกบ่อย ๆ จึงหันไปเล่นกับคนที่มีอายุมากกว่า
- 3) ประสบการณ์ที่ประทับใจ ทำให้เราจดจำไปนาน ซึ่งอาจเกิดขึ้นทันทีทันใดหรือเพียงครั้งเดียว

4) บุคลิกที่อยู่รอบตัว เช่น อาจจะชอบคนที่มีบุคลิกขรึม เป็นต้น

5) สื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ ฯลฯ

6) ความต้องการที่จะสมปรารถนาในสิ่งหรือบุคคลนั้น ๆ

ธีระพร อวรรณโณ (2529: 51-54) กล่าวว่า เจตคติเกิดจากอิทธิพลด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) อิทธิพลจากพ่อแม่ เป็นแหล่งที่มีอิทธิพลสูงสุด โดยเฉพาะในวัยเด็ก ซึ่งจะพัฒนา ค่านิยม ความเชื่อและความรู้สึกนึกคิดขึ้นมาในกรอบครอบครัวที่มีพ่อแม่เป็นผู้มีอำนาจให้คุณเมื่อทำความดีและมีอำนาจให้โทษเมื่อคุณทำในสิ่งที่ไม่ดีหรือสิ่งที่พ่อแม่ไม่เห็นด้วย

2) อิทธิพลจากกลุ่มต่าง ๆ ในสถานศึกษา เช่น ครูและเพื่อนก็จะมีอิทธิพลในการสร้างเจตคติ

3) อิทธิพลจากประสบการณ์ส่วนตัว นักจิตวิทยาสกุลจิต วิเคราะห์เรื่องประสบการณ์ในวัยเด็กว่ามีอิทธิพลต่อการพัฒนาของบุคคล รวมทั้งพัฒนาเจตคติของบุคคลด้วย โดยเฉพาะประสบการณ์ที่รุนแรงหรือกระทบกระเทือนใจบุคคล

4) อิทธิพลจากสื่อสารมวลชน เช่น การโฆษณาประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่พยายามเปลี่ยนเจตคติของคนให้ไปมีผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ

ลัดดา กิติวิภาต (2538: 11) ได้อธิบายการเกิดเจตคติไว้ 3 ประการ คือ

1) การเกิดเจตคติทางด้านความรู้ ความคิด (The Formation of the Cognitive Component) เกิดจากการที่บุคคลได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน จึงเกิดการประมวลข้อมูลขึ้น (Catagorization) เพื่อให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยสะดวก ซึ่งการประมวลข้อมูลอาจถูกหรือผิดก็ได้

2) การเกิดเจตคติทางด้านความรู้สึก (The Formation of the Affective Component) มีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านความรู้ ความคิด คือ หากบุคคลมีความรู้ ความคิดอย่างไร ก็จะมีอารมณ์ความรู้สึกไปในทางเดียวกัน

3) การเกิดเจตคติทางด้านพฤติกรรม (The Formation of the Behavior Component) พฤติกรรมของบุคคลอาจมีได้มาจากเจตคติของตน เนื่องจากมีอิทธิพลวัฒนธรรม บรรทัดฐานของสังคมที่คอยควบคุมพฤติกรรมอยู่

สเตาท์ และฟรอสท์ (Strauss & Frost. 1999: 11) อธิบายแบบจำลองลำดับขั้นการเกิดเจตคติ (Hierach of Effet Model) ว่าเกิดเป็นลำดับขั้นจากความสัมพันธ์ระหว่าง 3 องค์ประกอบ คือ

1) องค์ประกอบด้านความคิด (Cognitive หรือ Thinking) เป็นการที่บุคคลได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แล้วใช้ความคิด สติปัญญาพิจารณาข่าวสารข้อมูลนั้น

2) องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Feeling) คือ การตัดสินใจในทางเชื่อหรือไม่เชื่อ ชอบหรือไม่ชอบ จากการใช้ความคิดสติปัญญาพิจารณาข้อมูลข่าวสาร

3) องค์ประกอบด้านการกระทำ (Behavior) เป็นการกระทำตามความรู้สึก

องค์ประกอบทั้ง 3 ข้างต้น ได้ก่อให้เกิดแบบจำลองลำดับขั้นการเกิดเจตคติ (Hierachy of Effects Model) 2 รูปแบบคือ 1) แบบ High Involvement: เริ่มจากการที่บุคคลใช้ความคิด สติปัญญาพิจารณาข้อมูลข่าวสาร จนกระทั่งเกิดเป็นเจตคติ แล้วนำไปสู่การปฏิบัติ 2) แบบ Low Involvement: เริ่มจากการที่บุคคลได้รับข้อมูลข่าวสารและในทันใดก็ได้ทดลองปฏิบัติ (ยังไม่เกิดเจตคติ) แล้วจึงเกิดความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ

เอ็ททิงเกอร์ (Ettinger. 1994: 672-673) ได้อธิบายการเกิดเจตคติไว้ว่า

1) เกิดจากการสังเกตพฤติกรรม (Behavioral Observation) บุคคลจะสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่นและเลียนแบบบุคคลนั้น ๆ นอกจากนี้บุคคลจะสังเกตพฤติกรรมเอง เจตคตินำไปสู่การแสดงพฤติกรรม แต่บางครั้งพฤติกรรมก็อาจทำให้เกิดเจตคติได้เช่นกัน

2) เกิดจากการเรียนรู้ (Learning Attitude) เจตคติเกิดขึ้นโดยกระบวนการการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก (Classical Conditioning) หรืออาจเกิดได้จากการรับคำชมเชย การได้รับการยินยอม และการยอมรับ ซึ่งเป็นการวางเงื่อนไขแบบเสริมแรง (Operant conditioning)

3) เกิดจากการได้รับประสบการณ์ตรง (Direct Experience) เป็นเจตคติที่เกิดขึ้นโดยการเรียนรู้สิ่งนั้น ๆ ด้วยตนเอง

ไคลเดอร์ และคณะ (Clider & others. 1983: 422-425) ได้กล่าวไว้ว่าเจตคติเกิดจากอิทธิพล 3 ประการคือ

1) อิทธิพลทางสังคม บุคคลในสังคมมีอิทธิพลต่อเจตคติในช่วงแรกของชีวิต พ่อแม่จะเป็นผู้มีอิทธิพลต่อเจตคติต่อจากนั้นจะเป็นกลุ่มเพื่อนซึ่งมีบทบาทในการสร้างเจตคติ กระบวนการในการสร้างเจตคติของพ่อแม่และเพื่อน คือการให้ข้อมูล การให้กำลังใจและการชี้นำ

2) อิทธิพลของความรู้ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการเกิดเจตคติเพราะทำให้เราเกิดเจตคติโดยมีเหตุผลและการกระทำของตนเองไม่ใช่เป็นความคิดของผู้อื่น

จากที่มีผู้อธิบายถึงสิ่งที่ทำให้เกิดเจตคติขึ้นมากมายแล้วนั้นพอสรุปได้ว่า เจตคติเกิดจากหลายสิ่งเช่น วัฒนธรรม ครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดู เพื่อน ประสบการณ์ที่สะสมกันมาของบุคคล ประสบการณ์ที่ประทับใจ บุคลิกที่อยู่รอบตัว เช่น สื่อมวลชน ความต้องการที่จะสมปรารถนา อิทธิพลจากกลุ่มต่าง ๆ ในสถานศึกษา เพราะเจตคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

3.5 การวัดเจตคติ การวัดเจตคติเป็นการหาสิ่งที่แสดงถึงผลรวมของบุคคลเกี่ยวกับความรู้สึก ความชอบ ความคิด และความเชื่อที่มีต่อเหตุการณ์หนึ่งเหตุการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ๆ หรือแบบและวิธีการต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกของบุคคล ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้วิธีการวัดเจตคติว่ามีหลากหลายแบบให้เลือก ดังนี้

ศักดิ์ สุนทรเสนีย์ (2531: 18-20) กล่าวว่า การวัดเจตคติเป็นการวัดสิ่งที่แสดงถึงผลรวมของมนุษย์เกี่ยวกับความรู้สึก ความชอบ ความคิด ความกล้า การขู่เข็ญ อกติ และความเชื่อที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การวัดเจตคติของบุคคลหนึ่งบุคคลใดนั้นจะแสดงออกโดยการยอมรับหรือไม่ยอมรับความคิดเห็นของบุคคลนั่นเอง แต่จะไม่สามารถบ่งบอกได้ว่าบุคคลนั้นจำเป็นต้องกระทำให้สอดคล้องกับเจตคติของเขาหรือไม่ เพราะการวัดเจตคติเป็นการวัดการแสดงออกของความคิดเห็นของบุคคลนั้น แต่ไม่ได้หมายความว่า เป็นการทำนายการกระทำได้ ถ้าการแสดงความคิดเห็นและการกระทำของบุคคลดังกล่าวขัดแย้งกันก็ไม่เกี่ยวกับเจตคติ และการวัดเจตคติอาจเกิดความคลาดเคลื่อนขึ้น เพราะฉะนั้นผู้วัดจะต้องแยกเอาความคลาดเคลื่อนออกไปจากเครื่องมือที่ใช้วัดและจะต้องคำนวณหาความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของเครื่องมือวัดนั้น ๆ ในตัวของมันเอง

วรรณดี แสงประทีปทอง (2544: 14-15) กล่าวว่า การวัดเจตคติของบุคคลต่อเป้าหมายต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของบุคคล วัตถุ และสิ่งต่าง ๆ ล้วนให้ประโยชน์แก่บุคคลหรือสังคมในด้านต่าง ๆ หลายด้าน ดังนี้

1) การวัดเจตคติเพื่อการทำนายพฤติกรรม การวัดเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลย่อมเป็นเครื่องแสดงว่าบุคคลมีความรู้สึกทางด้านที่ดีหรือไม่ดีเกี่ยวกับสิ่งนั้นมากน้อยเพียงใด และมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นเพียงใด เจตคติของบุคคลต่อสิ่งนั้น ๆ จึงเป็นเครื่องทำนายว่าบุคคลนั้นจะมีการกระทำไปในทำนองใด ดังนั้นการทราบเจตคติของบุคคลย่อมช่วยให้สามารถทำนายการกระทำของบุคคลได้ ความสามารถในการทำนายพฤติกรรมของผู้อื่นเป็นความต้องการของมนุษย์และสังคม เพราะจะแนะแนวทางให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อบุคคลนั้นได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและอาจเป็นแนวทางให้ผู้อื่นสามารถควบคุมพฤติกรรมของบุคคลนั้นได้ด้วย

2) การวัดเจตคติเพื่อเข้าใจสาเหตุและผล เจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ นั้นเปรียบเสมือนสาเหตุภายใน ซึ่งมีกำลังผลักดันให้บุคคลกระทำการได้ต่าง ๆ กัน เจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลนี้อาจมีสาเหตุมาจากการกระทบภายนอกด้วยส่วนหนึ่ง บางกรณีจำเป็นต้องวัดเจตคติของบุคคลต่าง ๆ ต่อสาเหตุภายนอกนั้นด้วย

3) การวัดเจตคติเพื่อหาทางป้องกัน การที่บุคคลจะมีเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งใดอย่างไรนั้นเป็นสิทธิของแต่ละบุคคลแต่การที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคมย่อมเป็นไปได้เมื่อสมาชิกมีเจตคติต่อสิ่งเดียวกันคล้ายคลึงกัน ซึ่งจะเป็นแนวทางให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน การประกอบอาชีพบางประเภท มีความจำเป็นต้องมีผู้ที่มีเจตคติเหมาะสมมาปฏิบัติ เช่น ผู้มีอาชีพนักวิจัยย่อมมีเจตคติที่ดี ชอบต่อการวิจัย ผู้เป็นครูถ้ามีเจตคติไม่ดีต่อการเป็นครูอาจทำให้เกิดผลเสียแก่นักเรียนโรงเรียนและประเทศชาติ

4) การวัดเจตคติเพื่อหาทางแก้ไข ในสังคมประชาธิปไตยบุคคลสามารถจะมีเจตคติที่ดีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่แตกต่างกันได้ แต่ในบางเรื่องจะต้องมีความคิดเห็นและมีเจตคติที่สอดคล้องกัน เพื่อที่กลุ่มสมาชิกจะได้มีการกระทำที่พร้อมเพรียงกัน การวัดเจตคติของสมาชิกจะได้ข้อมูลที่ชี้บอกว่าสมาชิกกลุ่มนั้นมีเจตคติที่สอดคล้องกับนโยบายของสังคมหรือของชาติหรือไม่ กรณีที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายได้ ดังนั้นการวัดเจตคติจึงอาจแสดงให้เห็นทราบว่าบุคคลมีลักษณะที่เหมาะสมหรือไม่เพียงไร เพื่อประโยชน์การหาทางแก้ไขเจตคติและปลูกฝังเจตคติให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับนโยบาย

ภัทธรา รอดสการ (2548: 18-19) กล่าวว่า การวัดเจตคติจะต้องมีเครื่องมือวัดโดยอาศัยความหมายทางภาษาที่แพร่หลายและเป็นมาตรฐาน ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี เช่น วิธีของเทอร์สโตน (Thurstone) ไลเคอร์ท (Likert) และวิธีของออสกู๊ด (Osgood)

เทอร์สโตน (Thurstone. 1970: 128) วัดเจตคติของบุคคลโดยอาศัยกฎแห่งการเปรียบเทียบเพื่อตัดสินใจ (Law of Comparative Judgement) เป็นการให้ผู้ตอบตัดสินข้อความที่แสดงถึงเจตคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่า เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ในข้อความเหล่านั้นว่ามากน้อยเพียงใด โดยให้กลุ่มผู้ตัดสินในพิจารณาว่าข้อความที่เสนอมานั้นควรอยู่ตรงไหนเมื่อแบ่งความคิดเห็นทั้งหมด ตั้งแต่เห็นด้วยมากที่สุด ไปจนถึงไม่เห็นด้วยมากที่สุดออกเป็น 11 ชุดเท่า ๆ กัน แล้วนำแต่ละค่ามหาค่าสเกล (Scale Value) คือการหาตำแหน่งมัธยฐานของแต่ละสเกลสำหรับวัดเจตคติต่อไป

ไลเคิร์ต (Likert. 1970: 150-151) เป็นวิธีการวัดเจตคติโดยการนำเอาข้อความที่จะใช้วัดเจตคติไปให้ผู้ตอบลงความคิดเห็นว่ามีความรู้สึกต่อข้อความเหล่านั้นอย่างไรบ้าง เป็นตัวอย่างยิ่งเห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย หรือเห็นด้วยอย่างยิ่ง แล้วกำหนดคะแนนให้ซึ่งอาจเป็น 5,4,3,2,1 หรือ 1 ตามลำดับ หากเป็นข้อความในทางบวก (Positive Statement) และอาจเป็น 1,2,3,4,5 หรือ 1 ตามลำดับหากเป็นข้อความในทางลบ (Negative Statement) แล้วนำข้อความทั้งหมดไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Ltem Analysis) โดยเลือกข้อความที่สามารถจำแนกกลุ่มที่มีเจตคติที่ไม่ดีได้เพื่อนำไปใช้วัดเจตคติต่อไป

ออสกู๊ด (Osgood. 1975: 189) เป็นวิธีการวัดเจตคติโดยใช้ความหมายทางภาษา ซึ่งใช้เพื่อวัดความหมายของมโนทัศน์ (Concept) ในรูปความหมายของคุณศัพท์ (Adjectives) โดยการให้บุคคลทำเครื่องหมายแสดงความคิดเห็นลงในสเกลซึ่งอยู่ในระหว่างคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้ามกับคู่หนึ่ง เช่น ดี ไม่ดี ชอบ ไม่ชอบ ฯลฯ ผู้ตอบจะต้องพิจารณาว่ามโนทัศน์ที่ตนเห็นว่ามี ความหมายสอดคล้องกับคุณศัพท์ในแต่ละสเกลอย่างไร มากน้อยแค่ไหน แล้วกรอกความคิดเห็นลงในสเกล

ไพศาล หวังพานิช (2526: 147-148) ได้เสนอหลักการวัดเจตคติไว้ดังนี้

- 1) ข้อตกลงเบื้องต้น (Basic assumption) เกี่ยวกับการวัดเจตคติ คือ
 - 1.1) ความคิดเห็น ความรู้สึก หรือเจตคติของบุคคลนั้น ๆ จะคงอยู่ช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพราะความรู้สึกนึกคิดของคนเรานั้นไม่ได้เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จะต้องมียุ่ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งที่ความรู้สึกของคนเรานั้นมีความคงที่ซึ่งจะทำให้สามารถวัดได้
 - 1.2) เจตคติของบุคคลนั้น ไม่สามารถวัดหรือสังเกตเห็นได้โดยตรง การวัดจึงเป็นแบบทางอ้อม โดยวัดแนวโน้มน้ำที่บุคคลนั้นแสดงออกหรือประพฤติอยู่เสมอ
 - 1.3) เจตคติของบุคคลนั้น นอกจากจะแสดงออกในรูปทิศทางของความรู้สึกนึกคิดแล้ว ยังมีการแสดงออกในรูปขนาด หรือปริมาณความคิด ความรู้สึกนึกคิดด้วย จึงทำให้ทราบระดับความมากน้อยของเจตคติ
 - 2) การวัดเจตคติมีองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ ตัวบุคคลที่จะวัด สิ่งเร้า และการตอบสนอง
 - 3) สิ่งเร้าที่นิยมใช้ คือ ค่าความเจตคติ (Attitude Statement) เป็นสิ่งเร้าทางภาษาที่ใช้อธิบายคุณค่า คุณลักษณะของสิ่งนั้น เพื่อให้บุคคลตอบสนองออกมาเป็นระดับความรู้สึก
 - 4) การวัดเจตคติต้องคำนึงถึงความเที่ยงตรง (Validity) ของการวัดเป็นพิเศษ คือต้องพยายามให้ผลของการวัดที่ได้ตรงกับความเป็นจริงของบุคคลทั้งในแง่ทิศทางและระดับ
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538: 106-108) ได้กล่าวถึงมาตรวัดที่ใช้ในการวิจัยมีหลากหลาย แต่ที่นิยมใช้มีอยู่ 3 ชนิด คือ
- 1) วิธีของเทอร์สโตน
 - 2) วิธีของลิเคิร์ต
 - 3) วิธีใช้ความหมายทางภาษา

โดยจะขอกล่าวถึงเพียงวิธีการวัดเจตคติของลิเคิร์ท โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 1) ตั้งวัตถุประสงค์ว่าต้องการศึกษาเจตคติของใครมีผลต่อสิ่งใด
- 2) ให้ความหมายของเจตคติที่จะศึกษาให้เด่นชัด
- 3) ทำการสร้างข้อความเจตคติให้ครอบคลุมคุณลักษณะต่าง ๆ ที่วิเคราะห์ได้ จำนวนข้อประมาณ 20-30 ข้อความ ซึ่งข้อความจะต้องมีทั้งทางบวกและทางลบจำนวนที่ลเหมาะสม เมื่อนำไปวิเคราะห์คุณภาพแล้วเหลือตามที่ต้องการ
- 4) ตรวจสอบข้อความที่สร้างขึ้น โดยทำการตรวจสอบหรือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
- 5) ทำการทดลองขั้นตอนก่อนที่ไปใช้จริง โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวนหนึ่งเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนใช้เป็นแบบวัดเจตคติจริง

ทั้งนี้มาตรวัดเจตคติของลิเคิร์ท กำหนดช่วงความรู้สึกเป็น 5 ช่วง โดยข้อความทางบวกจะให้คะแนน 0 สำหรับไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 1 ไม่เห็นด้วย 2 ไม่แน่ใจ 3 เห็นด้วย 4 และเห็นด้วยอย่างยิ่ง 5 ส่วนข้อความทางลบจะได้คะแนน 4 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 3 ไม่เห็นด้วย 2 ไม่แน่ใจ 1 เห็นด้วย 0 เห็นด้วยอย่างยิ่ง

สุภักษร อินทร (2545: 12) กล่าวว่าในการวัดเจตคตินั้นจะทราบเจตคติของคนได้โดยการสังเกต การพยากรณ์ จากการแสดงออก คำพูด การกระทำหรือพฤติกรรมภายนอก การสัมภาษณ์ ซึ่งแบ่งวิธีที่ใช้วัดเจตคติเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

1) ใช้แบบทดสอบวัดเจตคติโดยตรง ซึ่งเรียกกันว่า “มาตราส่วนวัดเจตคติ” (Attitude Scales) นิยมใช้กันแพร่หลาย คือ แบบทดสอบวัดเจตคติของลิเคิร์ท (The Likert Techniques) และแบบทดสอบทางเจตคติของเธอร์สโตน (The Thustone Method) รายละเอียดดังนี้

1.1) แบบทดสอบวัดเจตคติของลิเคิร์ท นิยมกันแพร่หลายมากที่สุด คือวิธีการใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งจะมีค่าเป็นตัวเลขคือ 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ

1.2) แบบทดสอบทางเจตคติของเธอร์สโตน เป็นมาตราส่วน 11 อันดับ ตั้งแต่ความรู้สึกพึงพอใจมากที่สุด ไปจนถึง ไม่พึงพอใจมากที่สุด แต่ละอันดับจะมีค่าเป็นตัวเลข คือ เห็นด้วยมากที่สุดได้ 11 คะแนนรองลงมาก็เป็น 9.9, 8.8, 7.7, 6.6, ความเห็นกลาง ๆ ได้ 5.5, ต่ลงไปเป็น 4.4, 3.3, 2.2, 1.1 และไม่เห็นด้วยมากที่สุดคือ 0.0

2) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบสนองอย่างเสรี (Free-Respond Method) นักจิตวิทยาบางส่วนมีความเห็นว่าการให้ผู้ถูกศึกษาตอบคำถามแบบตามฟอร์มในแบบทดสอบมาตราส่วนวัดเจตคตินั้น ถ้ามได้ไม่ครอบคลุมความรู้สึกในใจอันเป็นเจตคติในเรื่องนั้น ๆ ซึ่งมีข้อเท็จจริงว่าแม้คนสองคนจะได้คะแนนเท่ากัน อาจจะมีระดับความคิดความรู้สึกต่างกันได้ วิธีการวัดแบบนี้มีลักษณะแบบไม่เป็นทางการ คือ ข้อมูลจะไม่ออกมาเป็นตัวเลข

3) การสังเกต ถือว่าหลักพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลในสังคมสะท้อนให้เห็นเจตคติของบุคคลนั้น ๆ ฉะนั้นเราสามารถสังเกตพฤติกรรมที่พวกเขากระทำเป็นประจำอยู่เสมอ

4) Projective Method เป็นการให้ดูภาพที่เลื่อนลงไม่ชัดเจนแล้วบรรยายออกมาตามความรู้สึกจากจิตใต้สำนึก

ดวงแข จงเจริญ (2540: 12-13) กล่าวว่าหลังจากที่สร้างแบบสอบถามที่มีข้อความจำนวนมากพอควร ให้นำแบบสอบถามไปใช้กับคนกลุ่มหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายกับคนในกลุ่มตัวอย่างที่ผู้สร้างต้องการวัดเจตคติ หลังจากนั้นคัดเลือกข้อความที่ชัดเจน ไม่คลุมเครือ มีค่าอำนาจจำแนกเหมาะสมไปใช้เป็นแบบสอบถามจริง โดยข้อความที่นำมาใช้จริง ควรมีเนื้อความที่แสดงเจตคติทั้งด้านบวก และด้านลบจำนวนใกล้เคียงกัน

จากการให้ความหมายและวิธีการในการการวัดเจตคติ สรุปได้ว่า เจตคติเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการเรียนการสอน การเข้าใจบทเรียนเพราะหากนักเรียนหรือผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการสอน ซึ่งหมายรวมถึงวิชาที่เรียน ครูผู้สอน โรงเรียน เพื่อน ๆ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งจะส่งผลให้เกิดความคิดเห็น ความรู้สึก ของนักเรียนทั้งในด้านเนื้อหาวิชาที่เรียน กิจกรรมต่าง ๆ ทำให้เกิดการแสดงพฤติกรรมออกมา 2 ลักษณะ คือ

1) เจตคติในทางลบ หรือเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียน จะแสดงออกมาในลักษณะของการไม่ชอบ ความไม่พึงพอใจ การไม่เห็นด้วย ไม่สนใจในการเรียน ขาดเรียนบ่อย ไม่ยอมรับในพฤติกรรมและความสามารถของครู ไม่เห็นคุณค่าของการศึกษา 2) เจตคติในทางบวก หรือเจตคติที่ดีต่อการเรียน จะแสดงออกมาในลักษณะของการชอบ ความพึงพอใจ การเห็นด้วย สนใจในการเรียน มาเรียนอย่างสม่ำเสมอ ยอมรับในพฤติกรรมและความสามารถของครู เห็นคุณค่าของการศึกษาโดยจะไม่สามารถวัดได้โดยตรง จะใช้เป็นแบบวัดคือการสร้างข้อคำถามหรือการให้เขียนบรรยายหรือการทำสัญลักษณ์ต่าง ๆ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อที่ศึกษาและงานวิจัยรายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ที่สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้จัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน ดังต่อไปนี้

4.1 งานวิจัยในประเทศ

เสาวภา กาญจนะ (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบเจตคติ และความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนพูดสองภาษาที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้นิทานพื้นบ้านกับบทอ่านทั่วไปในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเวียง จังหวัดนราธิวาส ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้นิทานพื้นบ้านกับนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้บทอ่านทั่วไปมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้นิทานพื้นบ้านมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้บทอ่านทั่วไป นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้นิทานพื้นบ้านพบนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้บทอ่านทั่วไปมีเจตคติการอ่านภาษาไทยแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้นิทานพื้นบ้านมีเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยจับท่อนทั่วไป

เตือนใจ ทองดี (2549: 83) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์ (e-Learning) กับการเรียนรู้แบบปกติ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า คะแนนเจตคติต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคะแนนเจตคติต่อการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบออนไลน์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

แสงจันทร์ วงศ์สวัสดิ์ (2550: 86) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 306 คน ในโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547 และปีการศึกษา 2548 ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) เจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับดีทุกด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเห็นคุณค่าในเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการใช้ประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านความรับผิดชอบต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2) การเปรียบเทียบเจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า

2.1 เจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนชายมีเจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านความรู้ความเข้าใจดีกว่านักเรียนหญิง

2.2 เจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามระดับชั้นเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 เจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีเจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีเจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านความรับผิดชอบดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีเจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการเห็นคุณค่าในเทคโนโลยีสารสนเทศดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กิตติ อรรถาผล (2553: 40) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเจตคติต่อวิชาดนตรีไทย ของนักศึกษาคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำแนกตาม เพศ ชั้นปี แขนงวิชา และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จากคณะศิลปศึกษา จำนวน 111 คน ผลการวิจัยพบว่า

- 1) นักศึกษามีเจตคติต่อวิชาดนตรีไทยของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมอยู่ในระดับดี
- 2) นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีเจตคติต่อวิชาดนตรีไทยของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน
- 3) นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีแตกต่างกันมีเจตคติต่อวิชาดนตรีไทยของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีเจตคติต่อวิชาดนตรีไทยแตกต่างจากนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 5
- 4) นักศึกษาที่ศึกษาในแขนงวิชาต่างกัน มีเจตคติต่อวิชาดนตรีไทยของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน
- 5) นักศึกษาที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน มีเจตคติต่อวิชาดนตรีไทยของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน

จันทิพร ยะบุญวัน (2554: 55) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยนักศึกษาในปีการศึกษา 2553 จำนวน 700 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

- 1) นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
- 2) นักศึกษาชายและนักศึกษาหญิงมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดลโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน
- 3) นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดลโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน
- 4) นักศึกษากลุ่มวิชาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดลโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

สมชาย บุญสุน (2554: 86-88) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นิสิตที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-5 จำนวน 316 รูป ซึ่งผลการวิจัยพบว่า 1) นิสิตมีความพึงพอใจในสภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ด้านหลักสูตรสาระการเรียนรู้ พบว่า นิสิตมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ด้านการเรียนการสอน พบว่านิสิตมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 4) ด้านกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่านิสิตมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 5) ด้านการใช้สื่อ

การเรียนรู้ พบว่านิสิตมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 6) ด้านการวัดประเมินผล พบว่านิสิตมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอน พบว่านิสิตที่มีอายุพรรษา สถานภาพ ชั้นปี ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

ณัฐวรรณ เวียนทอง (2554: 77) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) กับการสอนตามคู่มือ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอัสสัมชัญคอนแวนต์ เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 80 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 40 คน และกลุ่มควบคุม 40 คน กลุ่มทดลองสอนโดยการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) และกลุ่มควบคุมสอนตามคู่มือครู ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 16 คาบ คาบละ 50 นาที ใช้เนื้อหาเดียวกันทั้งสองกลุ่มและดำเนินการทดลองโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

- 1) ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 2) ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 3) ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 4) เจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 5) เจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 6) เจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุภารัตน์ ดำรงค์ศรี (2555: 103) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ประจําภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1,001 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า 1) นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาจารย์มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านอื่น ๆ มีความเหมาะสมในระดับมาก 2) นิสิตที่ศึกษาระดับปริญญาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นิสิตที่ประกอบอาชีพ

ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและเกือบทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอนและกระบวนการเรียนการสอน 4) นิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและเกือบทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอนและกระบวนการเรียนการสอน ยกเว้นด้านหลักสูตรและ ด้านกระบวนการเรียนการสอน 5) นิสิตที่ศึกษาในกลุ่มห้องเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการ จัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมและในแต่ ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปัทมาสน์ บุญทรง (2555: 119) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนวิชา ศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตามความคิดเห็นของนิสิต โดย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาในปีการศึกษา 2554 จำนวน 730 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยรวมและในแต่ละด้านว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) นักศึกษาที่ศึกษาในชั้นปีต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของ หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยรวม ด้านวิธีการสอนและด้านอาคารสถานที่ สื่อ และอุปกรณ์การสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักศึกษาในกลุ่มสาขาวิชา ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษา ทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

กาญจนา ตันโพธิ์ ญ์จำ คำชู และสิริขญา คอนกริต. (2557: 104-107) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอผ่านองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพ สาธารณะแห่งประเทศไทย (สถานโทรทัศน์ไทยพีบีเอส) สำหรับใช้ประกอบในการจัดการเรียนการ สอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (มศว 111) ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหารายการโทรทัศน์ ทั้งหมด 70 ตอน นิสิตมีความคิดเห็นที่ดีต่อการใช้รายการพูดจาภาษาไทย ที่นำมาประกอบในการจัดการ เรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และนิสิตมีความคิดเห็นที่ดีต่อเทคนิคการผลิตรายการ พูดจาภาษาไทยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ชนันต์ พูนเดช; และคนอื่นๆ (2557: 59-60) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาของ รายการโทรทัศน์ ที่นำเสนอผ่านองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส) สำหรับใช้ประกอบในการจัดการเรียนการสอนวิชาทักษะการรู้ สารสนเทศ (มศว 141) ผลการวิจัย พบว่า เนื้อหารายการโทรทัศน์ทั้งหมดที่นำมาวิเคราะห์มีความ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชาทักษะการรู้สารสนเทศ อาจารย์ผู้สอนและผู้เรียนมีระดับความ พึงพอใจภาพรวมต่อเทคนิคการผลิตรายการทั้งหมดในระดับดีมาก และในภาพรวมของทุกรายการ

ผู้เรียนเห็นด้วยต่อการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน และมีความคิดเห็นต่อเทคนิคการผลิตรายการอยู่ในระดับดีขึ้นไป

ขวัญคนิจู แซ่อึ้ง และคณะ. (2557: 55-57) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอผ่านองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส) สำหรับใช้ประกอบในการจัดการเรียนการสอนนิชาวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม (มศว 142) ผลการวิจัย พบว่า เนื้อหารายการโทรทัศน์ทั้งหมด 11 ตอน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชา มศว 142 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนในด้านเทคนิคการผลิตรายการทุกรายการพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับความคิดเห็นของนิสิตต่อการนำรายการโทรทัศน์มาประกอบการเรียนการสอนพบว่าอยู่ในระดับมาก

จิตต์กัญญา ชุมสาย ณ อยุธยา และอาจารย์ ช่างประดับ (2557: 57-59) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอผ่านองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส) สำหรับใช้ประกอบในการจัดการเรียนการสอนนิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ (มศว 151) ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหารายการโทรทัศน์ทั้งหมด 87 ตอน มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชาการศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ ข้อ 4 เพื่อพัฒนาจิตใจและเชาว์ปัญญาของผู้เรียนให้สามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างมีวิจารณญาณมากที่สุด จำนวน 12 ตอน รองลงมาคือ มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ข้อ 2 เพื่อให้ผู้เรียนให้มีศักยภาพในการรับรู้ การสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ จำนวน 11 ตอน และมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ ความหมาย ความสำคัญและคุณค่าของวิชาศึกษาทั่วไปด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ที่มีต่อการพัฒนามนุษย์ จำนวน 2 ตอน ซึ่งอาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นต่อเทคนิคการผลิตรายการเสนาเด็กห้าม รู้สู้ภัยพิบัติ และเป็นอยู่คือ ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมากที่สุด ส่วนนิสิตมีความคิดเห็นที่ดีต่อการใช้รายการเสนาเด็กห้าม รู้สู้ภัยพิบัติ และเป็นอยู่คือ ที่นำมาประกอบในการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก

กมลวรรณ คารมปราชญ์ คล้ายแก้ว และกัญญาพันธ์ เพี้ยชัย (2557: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอผ่านองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส) สำหรับใช้ประกอบในการจัดการเรียนการสอนนิชามนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม (มศว 353) เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอผ่านองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (สถานีไทยพีบีเอส) และคัดเลือกไว้สำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนนิชามนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อเทคนิคการผลิตรายการโทรทัศน์ที่คัดเลือกไว้สำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนนิชามนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อรายการโทรทัศน์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนนิชามนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เนื้อหารายการโทรทัศน์ทั้งหมด 24 ตอน มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชามนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม ซึ่งอาจารย์ผู้สอนมี

ความคิดเห็นที่ดีต่อเทคนิคการผลิตรายการคนกล้าฝันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นที่ดีต่อเทคนิคการผลิตรายการลูกไม้หลาย ๆ ต้น ที่นำมาประกอบในการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และนิสิตมีความคิดเห็นที่ดีต่อเทคนิคการผลิตรายการคนกล้าฝันและรายการลูกไม้หลาย ๆ ต้น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

พัชรี ปรีดาสุริยะชัย และคณะ (2557: 68-72) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์เนื้อหาของรายการโทรทัศน์วิเคราะห์เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอผ่านองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส) สำหรับใช้ประกอบในการจัดการเรียนการสอนวิชาความคิดสร้างสรรค์กับนวัตกรรมและเทคโนโลยี (มศว 371) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้จัดทำเพื่อคัดเลือกสื่อสำหรับใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาความคิดสร้างสรรค์กับนวัตกรรมและเทคโนโลยี (มศว 371) เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาที่เลือกจากรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอผ่านองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (สถานีไทยพีบีเอส) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อเทคนิคการผลิตรายการโทรทัศน์และ ศึกษาความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อรายการโทรทัศน์ที่ใช้ในการเรียนการสอน โดยพบว่าเนื้อหารายการทัศน์สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชา นอกจากนี้การวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนในด้านเทคนิคการผลิตรายการคนกล้าฝัน และรายการเป็นอยู่คือ พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนวิชา มศว 371 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ต่อการนำรายการโทรทัศน์มาประกอบการเรียนการสอนพบว่าอยู่ในระดับดีมากทั้งสองรายการ โดยจากผลการวิจัยจะทำให้ได้รายการโทรทัศน์ที่เหมาะสมตรงกับวัตถุประสงค์รายวิชาและเพิ่มความรู้ความเข้าใจกับนิสิตในการเรียนการสอนต่อไป

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

บิลส์ (Bills. 1976: 417-421) ได้ศึกษาพัฒนาการของความคิดสร้างสรรค์โดยใช้วิธีสืบเสาะหาความรู้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่เรียนวิชาวิทยาศาสตร์ทั่วไปเกรด 5 จำนวน 333 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 142 คน เป็นชาย 68 คน หญิง 74 คน กลุ่มควบคุม 191 คน เป็นชาย 95 คน หญิง 96 คน ใช้ครู 6 คน ให้ทำแบบทดสอบสติปัญญาก่อนและหลังการสอนด้วยแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ ตัวแปรที่ควบคุมคือ เพศ เกณฑ์ภาคเชาวน์ปัญญา และผลการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศและวิธีสอน ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนหญิงจากกลุ่มทดลองมีพัฒนาการของความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่านักเรียนหญิงที่สติปัญญาสูงทำคะแนนด้านความคล่องในการแสดงออกเพิ่มขึ้น

บาร์คเกอร์ (Barker. 1988: 1007) ได้ทำการศึกษาแนวทางที่มีผลกระทบต่อองค์ประกอบในการบริการสื่อการสอน ซึ่งได้ทำการศึกษาความเข้าใจของผู้สอนที่มีต่อองค์ประกอบหลาย ๆ อย่างที่ส่งผลต่อการใช้สื่อการสอน การบริการสื่อการสอน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา ทำโดยการส่งเสริมและเพิ่มประสบการณ์ในการเรียนรู้ในชั้นเรียนให้มากขึ้น และทรัพยากรได้แก่ สื่อการสอน ฟิล์มภาพยนตร์ วิดีโอ และวัสดุอุปกรณ์เกี่ยวกับเสียงและภาพอื่น ๆ ประกอบด้วย นอกจากนี้ยังพบว่าศูนย์บริการสื่อการสอนยังมีบทบาทและมีความสำคัญต่อผู้สอนใน

การใช้สื่อการสอนในชั้นเรียน สื่อการสอนที่ดีควรจะผ่านการพิจารณาคัดเลือกจากเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ก่อนที่จะส่งมอบให้แก่ผู้สอน

อีซิน (Esin. 1989: 419-A) ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนที่มีความรู้ ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ เพื่อการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้สอนที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ด้านการศึกษาที่จำกัด โดยเฉพาะหากไม่ได้รับการศึกษาด้านไมโครคอมพิวเตอร์มาก่อน อาจทำให้เกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาได้ ส่วนในการด้านการเรียนการสอน พบว่าผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์การสอนที่เพียงพอในการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาในการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ

คุนต (Koontz. 1992: 2512-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินทัศนคติของนักศึกษาฝึกสอนที่มีต่อการเลือกใช้สื่อการสอน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักศึกษายังขาดทักษะที่ดีในการเลือกรวมถึงการใช้สื่อการสอนวิชาเกี่ยวกับการเลือกและการใช้สื่อการสอนยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การพัฒนาทัศนคติของนักศึกษา

ยูท รัสเซล ทราน และ เมย์ลวง (Youth, Russell L.; Tran, Myloun T. 1999: Abstract) ได้ทำการศึกษาเจตคติของผู้ปกครองชาวเวียดนามต่อการเรียนรู้สองภาษา โดยได้ทำการสำรวจจากกลุ่มผู้ปกครองชาวเวียดนาม จำนวน 106 คน ในซานติเอโก ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองชาวเวียดนามนั้นต้องการให้บุตรของตนได้เรียนในห้องเรียนที่มีการเรียนรู้ภาษาเวียดนามเป็นส่วนหนึ่งอยู่ในหลักสูตรการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วย เนื่องจากผู้ปกครองมีความเชื่อว่า การเรียนรู้สองภาษานั้นจะทำให้เด็กสามารถเก็บรายละเอียดในเนื้อหาสาระวิชาต่าง ๆ ได้ดีในขณะที่ต้องการการเรียนรู้ภาษาอังกฤษด้วยเช่นกัน ซึ่งการได้เข้าใจในเนื้อหาที่เรียนในภาษาแม่ของตนเองก่อนนั้น ย่อมเป็นผลทำให้สามารถเข้าใจเนื้อหาสาระเวลาเรียนภาคภาษาอังกฤษได้ง่ายและเข้าใจมากขึ้น การเรียนสองภาษาช่วยให้เด็กมีความก้าวหน้าในด้านการประกอบอาชีพและในด้านการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ดีในอนาคต ในขณะที่เดียวกันนั้นก็เป็นการรักษาและคงไว้ซึ่งภาษาแม่และวัฒนธรรมของชาวเวียดนามอีกด้วย

แอสคอฟ และ ฟิชแบค (Askov; & Fishback. 1973: 1-7) ได้ศึกษาพบว่าเจตคติในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนเกรด 1-3 เพศและระดับชั้นมีผลต่อเจตคติต่อการอ่านแตกต่างกันแต่ไม่มีผลต่อคะแนนการอ่าน โดยเพศหญิงมีเจตคติต่อการอ่านสูงกว่าเพศชาย

โคแกน และ เลวิน (Cogan; & Levin. 1975: 135-139) พบว่าเมื่อนักเรียนมีความศรัทธาในตัวเอง ความศรัทธาที่นักเรียนให้แก่ครูจะช่วยให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอน การมีทัศนคติที่ดีเช่นนี้จะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

สโตเลอร์ (Stoler. 1992: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเจตคติของครูปกติที่มีต่อเด็กพิเศษที่อยู่ในห้องเรียนของตน ผลการวิจัยพบว่า

1) ครูผู้สอนในระดับมัธยมศึกษาสนใจเพราะมีผลกระทบต่อครูเหล่านั้นโดยส่วนตัว และครูเหล่านี้กังวลเกี่ยวกับอนาคตของตนในชั้นเรียน

- 2) ครูผู้สอนในโรงเรียนปกติจนเคยชินและไม่ได้อบรมวิธีการในการสอนเด็กพิเศษ
- 3) ครูปัจจุบันที่มีเด็กพิเศษอยู่ในห้องเรียนของตนได้รับการสนับสนุนเพียงน้อยนิดจากภาควิชาการศึกษาหรือจากผู้บริหารของโรงเรียน
- 4) ครูมักกังวลเกี่ยวกับขนาดของชั้นเรียนที่เด็กต้องการความใส่ใจเป็นพิเศษ
- 5) การสูญเสียความเป็นตัวของตัวเองในชั้นเรียน เมื่อครูการศึกษาพิเศษอยู่ในชั้นเรียน

6) การที่เด็กพิเศษที่ไม่สามารถทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพังจะต้องได้รับความช่วยเหลือทั้งทางเครื่องมือแพทย์ การเฝ้าดูแลเป็นเรื่องที่ครูส่วนใหญ่กังวล

สรุป จากงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศจะเห็นได้ว่า กลุ่มผู้เรียนที่หลากหลายหมายถึงกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกันของนิสิตและเจตคติที่แตกต่างกันของนิสิตมีผลต่อการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก เพราะฉะนั้นจึงเห็นสมควรศึกษาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของนิสิตในด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ซึ่งจะเป็นแนวทางสำคัญที่จะพัฒนาและปรับปรุงให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการและความสามารถของนิสิตรวมถึงได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนดของหลักสูตร ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนานิสิตที่เป็นตัวบ่งชี้ของคุณภาพการศึกษาและยังเป็นประโยชน์ต่อองค์การที่จะพัฒนาการบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างเต็มประสิทธิภาพอีกด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศึกษาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งมีรายละเอียดขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 จาก กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 890 คน กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี จำนวน 861 คน และจากกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จำนวน 2,148 คน รวมทั้งสิ้น 3,899 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้ทำการเปิดตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 350 คน แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยแล้วนำมาเทียบอัตราส่วนแต่ละกลุ่มสาขาวิชาทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sample) จากภาควิชาที่สังกัดในคณะของกลุ่มสาขาวิชาดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงรายละเอียดกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มสาขาวิชา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วย คณะ 1.1 คณะวิทยาศาสตร์ 1.2 คณะวิศวกรรมศาสตร์ 1.3 คณะเทคโนโลยีและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ การเกษตร	861	76
2. กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ประกอบด้วยคณะ 2.1 คณะพลศึกษา 2.2 คณะพยาบาลศาสตร์ 2.3 คณะแพทยศาสตร์ 2.4 คณะทันตแพทยศาสตร์ 2.5 คณะเภสัชศาสตร์ 2.6 คณะสหเวชศาสตร์	890	79
3. กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ประกอบด้วย คณะ 3.1 คณะมนุษยศาสตร์ 3.2 คณะสังคมศาสตร์ 3.3 คณะศึกษาศาสตร์ 3.4 คณะศิลปกรรมศาสตร์ 3.5 วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม 3.6 วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย 3.7 สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ	2,148	195
รวม	3,899	350

ผู้ให้ข้อมูล

อาจารย์ผู้สอนรายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จากสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ และจากศูนย์ภาษา (สาขาภาษานานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ จำนวน 25 คน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการศึกษา 1 ชุด โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอนคือ

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติของนิสิต เป็นลักษณะข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมาก
3	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อย
1	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน ตามความคิดเห็นของนิสิต ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ตามความคิดเห็นของนิสิต เป็นลักษณะข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมาก
3	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อย
1	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบที่ใช้ในการสัมภาษณ์ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน จากอาจารย์ผู้สอนรายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาเอกสารแนวความคิดและทฤษฎีต่าง ๆ ตามที่กำหนดในกรอบและแนวความคิดในการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. สร้างข้อคำถาม มี 3 ตอน ในแต่ละตอน ดังนี้

2.1 การสร้างแบบสอบถามทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่ เพศ กลุ่มสาขาวิชาที่ศึกษา เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจาก จันทิพร ยะบุญวัน (2554: 71-76) สุดารัตน์ ดำรงค์ศรี (2555: 134-143) เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่ เพศ กลุ่มสาขาวิชา และคณะ มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

2.2 การสร้างแบบสอบถามเจตคติของนิสิต เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจาก กิตติ อัดถาผล (2553: 54-59) แสงจันทร์ วงศ์สวัสดิ์ (2550: 107-113) ศศิกาญจน์ ชีณอม (2553: 135-137) ลักษณะแบบสอบถามประกอบด้วยประโยคข้อคำถามมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ระดับความคิดเห็นมากที่สุด ระดับความคิดเห็นมาก ระดับความคิดเห็นปานกลาง ระดับความคิดเห็นน้อย ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

2.3 การสร้างแบบสอบถามการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ตามความคิดเห็นของนิสิต เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากปัทมาสน์ บุญทรง (2555: 418-156) สมชาย บุญสุน (2554: 102-106) เป็นลักษณะข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ระดับความคิดเห็นมากที่สุด ระดับความคิดเห็นมาก ระดับความคิดเห็นปานกลาง ระดับความคิดเห็นน้อย ระดับความคิดเห็น น้อยที่สุด

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบหาความสมบูรณ์แล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence, IOC)

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจนมีความสมบูรณ์ และมีความเหมาะสมนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

5. การสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการ

เรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 2 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา

6. นำแบบสัมภาษณ์ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน ที่มีความสมบูรณ์ และมีความเหมาะสม ไปทดลองใช้ (Try out) กับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน

7. หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม นำข้อคำถามที่คัดเลือกไว้ในข้อ 4 มาหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ .970 ซึ่งมีค่ารายด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ได้ค่าความเชื่อมั่น .935 ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้ค่าความเชื่อมั่น .932 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ค่าความเชื่อมั่น .912 ด้านสื่อการเรียนการสอน ได้ค่าความเชื่อมั่น .909 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่น .940 และเจตคติของนิสิต ได้ค่าความเชื่อมั่น .792

8. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้บริหารในคณะของกลุ่มสาขาวิชาที่นิสิตกลุ่มตัวอย่างศึกษา เพื่อขออนุญาตแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

2. นำหนังสือแนะนำตัวและแบบสอบถามแจกนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และผู้วิจัยนัดรับแบบสอบถามคืนภายใน 2 สัปดาห์

3. ทำการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จากสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ และจากศูนย์ภาษา (สาขาภาษานานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติ เพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 25 คน

4. แจกแบบสอบถามจำนวน 350 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 350 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

5. รับแบบสอบถามแล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

6. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยการหาค่าสถิติและทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

1. การจัดกระทำข้อมูล

1.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้อง

1.2 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert's Scale) ได้กำหนดคะแนนแต่ละระดับดังนี้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติของนิสิต ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม

เป็นดังนี้

ระดับเจตคติมากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
ระดับเจตคติมาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
ระดับเจตคติปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
ระดับเจตคติน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ระดับเจตคติน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ตามความคิดเห็นของนิสิต ซึ่งเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามเป็นดังนี้

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	ให้คะแนน	4	คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	ให้คะแนน	3	คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน

แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) และหาความถี่และร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา และคณะ โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเจตคติของนิสิตโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2.2.1 การแปลผลคะแนนเจตคติของนิสิตโดยใช้เกณฑ์คะแนนของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยน้อยกว่า	3.45	แปลว่ามีเจตคติด้านลบ
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.45	แปลว่ามีเจตคติด้านบวก

2.3 วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยให้คะแนนแต่ละข้อตามเกณฑ์การแปลผลคะแนน ดังนี้

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	5 หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด
ระดับความคิดเห็นมาก	4 หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติมาก
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	3 หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติปานกลาง
ระดับความคิดเห็นน้อย	2 หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติน้อย
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	1 หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

2.3.1 ผลคะแนนการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต โดยใช้เกณฑ์คะแนนเฉลี่ย ดังนี้

4.50 – 5.00	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด

2.4 วิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษา ใน 5 ด้าน จำแนกตาม กลุ่มสาขาวิชา และจำแนกตามเจตคติของนิสิต โดยใช้การทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

2.5 หาความถี่และร้อยละของปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษา ใน 5 ด้าน

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีดังนี้

1. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

1.2 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item – Objective Congruence)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean)

2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.4 สถิติในการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การทดสอบค่า t (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

2.5 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

2.6 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ใช้การทดสอบค่า t (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for independent sample)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษากาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป สำนัก
นวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$ แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
df แทน	ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
F แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
t แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
p แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติที่ใช้ทดสอบจะตกอยู่ในช่วงปฏิเสธสมมติฐาน
* แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลศึกษากาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชา
ศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอผล
การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การศึกษากาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษา
ทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชา
ทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 4 การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารนวัตกรรมการเรียนการสอน
หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาและเจตคติของนิสิต ดังปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาและเจตคติของนิสิต

ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มสาขาวิชา		
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	76	21.71
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	79	22.57
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	195	55.77
เจตคติของนิสิต		
เจตคติด้านลบ	168	48.00
เจตคติด้านบวก	182	52.00
รวม	350	100.00

จากตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 350 คน พบว่า กลุ่มสาขาวิชาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เรียนในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 55.77 รองลงมา กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 22.57 และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 21.71 เมื่อจำแนกตามเจตคติของนิสิต พบว่า ส่วนใหญ่นิสิตมีเจตคติด้านบวก จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 ส่วนเจตคติด้านลบ จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาชีพศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาชีพศึกษาทั่วไป ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน
หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านหลักสูตร	3.55	.68	มาก
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.72	.57	มาก
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.66	.56	มาก
ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.66	.69	มาก
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	3.77	.64	มาก
รวม	3.68	.63	มาก

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย $\bar{X} = 3.68$, $SD = .541$ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยลำดับดังนี้ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย $\bar{X} = 3.77$, $SD = .635$ ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย $\bar{X} = 3.72$, $SD = .566$ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย $\bar{X} = 3.66$, $SD = .563$ ด้านสื่อการเรียนการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย $\bar{X} = 3.66$, $SD = .694$ และด้านหลักสูตรมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย $\bar{X} = 3.55$, $SD = .683$

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลการเปรียบเทียบการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ของสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาและจำแนกตามเจตคติของนิสิต ดังปรากฏในตาราง 4-6

ตาราง 4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ใน 5 ด้าน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

การบริหารจัดการ นวัตกรรมการเรียน การสอน	กลุ่มสาขาวิชา								
	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี			วิทยาศาสตร์สุขภาพ			สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์		
	(n = 76)			(n = 76)			(n = 195)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านหลักสูตร	3.76	.466	มาก	3.74	.546	มาก	3.69	.620	มาก
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.68	.44	มาก	3.74	.569	มาก	3.62	.604	มาก
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.70	.624	มาก	3.79	.656	มาก	3.59	.731	มาก
ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.80	.605	มาก	3.88	.567	มาก	3.72	.672	มาก
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	3.80	.605	มาก	3.88	.567	มาก	3.72	.672	มาก
รวม	3.70	.461	มาก	3.74	.525	มาก	3.64	.577	มาก

จากตาราง 4 การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ($\bar{X} = 3.68 - \bar{X} = 3.80$) และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ($\bar{X} = 3.68 - \bar{X} = 3.80$) สำหรับกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ($\bar{X} = 3.68 - \bar{X} = 3.80$)

ตาราง 5 เปรียบเทียบค่าความแปรปรวน ของการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน
หลักสูตรวิชาชีพศึกษาทั่วไป ใน 5 ด้าน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตร หมวดวิชาทั่วไป	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	.302	.151	.470	.625
	ภายในกลุ่ม	347	111.520	.321		
	รวม	349	111.822			
ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	.885	.442	1.397	.249
	ภายในกลุ่ม	347	109.851	.317		
	รวม	349	110.736			
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.251	1.126	2.355	.096
	ภายในกลุ่ม	347	165.847	.478		
	รวม	349	168.098			
ด้านสื่อการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.450	.725	1.805	.166
	ภายในกลุ่ม	347	139.409	.402		
	รวม	349	140.859			
ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	1.450	.725	1.805	.166
	ภายในกลุ่ม	347	139.409	.402		
	รวม	349	140.859			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.688	.344	1.178	.309
	ภายในกลุ่ม	347	101.355	.292		
	รวม	349	102.043			

จากตาราง 5 การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป
สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิตจำแนกตาม
กลุ่มสาขาวิชา โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

ตาราง 6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชา
ศึกษาทั่วไป ใน 5 ด้าน จำแนกตามเจตคติของนิสิต

การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียน การสอน	เจตคติของนิสิต				t	p
	ด้านลบ		ด้านบวก			
	(n = 168)		(n = 182)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านหลักสูตร	3.42	.527	4.00	.447	11.091*	.000
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.38	.517	3.92	.469	10.38*	.000
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.34	.666	3.95	.583	9.121*	.000
ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.50	.581	4.03	.573	8.698*	.000
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	3.50	.581	4.03	.573	8.698*	.000
รวม	3.36	.451	3.97	.440	12.904*	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 6 การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป
สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต จำแนกตาม
เจตคติของนิสิต โดยรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการ
เรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียน มีการปฏิบัติ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตที่มีเจตคติด้านบวกมีการปฏิบัติอยู่ใน
ระดับมากกว่านิสิตที่มี เจตคติด้านลบ

ตอนที่ 4 การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน
หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผลการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอนหลักสูตร
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน ได้แก่
ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียน
การสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนรายวิชาในหลักสูตร
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 25 คน ดังปรากฏในตาราง ที่ 7- 16

ตาราง 7 ความถี่และร้อยละของปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชา
ศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตร

ปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป	(n = 25)	
	ความถี่	ร้อยละ
ด้านหลักสูตร		
1. รายวิชาที่มีจำนวนน้อยนิสิตไม่สามารถเลือกเรียนได้อย่างอิสระ	7	28.00
2. หลักสูตรยังไม่มีกระบวนการกับวิชาการด้านอื่น ๆ มากเท่าที่ควร	5	20.00
3. เนื้อหาเป็นธรรมะนิสิตเข้าใจยาก	2	8.00
4. รายวิชาศึกษาทั่วไปถูกใช้กับนิสิตทั้งมหาวิทยาลัยแต่นิสิตบางกลุ่มมีความสามารถเกินกว่าวิชาศึกษาทั่วไป ดังนั้นเนื้อกับกลุ่มผู้เรียนยังมีความไม่สอดคล้อง	2	8.00
5. เป็นหลักสูตรที่จัดให้กับนิสิตเป็นสารับและนิสิตไม่มีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตร	1	4.00
6. วัตถุประสงค์กว้างมากทำให้การเรียนการสอนไม่ครอบคลุม	1	4.00
7. หลักสูตรดีและมีประโยชน์ต่อผู้เรียนมาก แต่เด็กไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ ทำให้ไม่ อยากเรียนในหมวดศึกษาทั่วไป	1	4.00
8. วิชาที่เปิดสอนยังมีปริมาณไม่มากพอและยังไม่หลากหลาย เช่น วิชาที่เจาะตรงไป ที่ ASEAN และพหุการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม	1	4.00
10. รายวิชาศึกษาทั่วไปที่มีให้เรียนยังไม่หลากหลาย/มากพอ เช่น วิชาภาษา ต่างประเทศ มีแต่ภาษาอังกฤษ	1	4.00
11. หลักสูตรมีความครอบคลุมเนื้อหาที่หลากหลายแต่บางรายวิชาไม่สามารถเปิดสอน ได้ เนื่องจากไม่มีผู้สอนจากทางสำนักคอมพิวเตอร์ เนื่องจากอาจารย์เฉพาะทางไม่ เพียงพอ เช่น วิชาด้านภาษา	1	4.00
12. หลักสูตรเป็นการบรรยายผู้เรียนเลยไม่สนใจ	1	4.00
13. เนื้อหาวิชาศึกษาทั่วไปไม่ครอบคลุมมิติของการเรียนรู้	1	4.00
14. มีรายวิชาที่เปิดสอนแต่ยังไม่มีการประจำที่เชี่ยวชาญในรายวิชานั้น ๆ มาสอน ทำให้เกิดการจ้างอาจารย์พิเศษจำนวนมาก	1	4.00

จากตาราง 7 การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร พบว่า ข้อที่มี
ปัญหามากที่สุด ได้แก่ รายวิชาที่มีจำนวนน้อยนิสิตไม่สามารถเลือกเรียนได้อย่างอิสระ คิดเป็นร้อยละ
28.00 รองลงมา คือหลักสูตรยังไม่มีกระบวนการกับวิชาการด้านอื่น ๆ มากเท่าที่ควร คิดเป็นร้อย
ละ 20.00 ตามลำดับ

ตาราง 8 ความถี่และร้อยละของปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชา
ศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดการเรียน
การสอน

ปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป	(n = 25)	
	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการจัดการเรียนการสอน		
1. มีนิสิตในแต่ละกลุ่มเรียนเป็นจำนวนมาก	4	16.00
2. ขนาดของห้องเรียนมีจำนวนของนิสิตต่อห้องเรียนมากเกินไปจนอาจทำให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพและค่อนข้างไปทางการสอนแบบ passive learning	3	12.00
3. ผู้เรียนลงทะเบียนเรียนในกลุ่มใหญ่	2	8.00
4. จำนวนผู้เรียนแต่ละกลุ่มเรียนมากทำให้เวลาแบ่งกลุ่มทำงานอาจมีทั้งคนที่ทำและไม่ทำ	2	8.00
5. อาจารย์ผู้สอนยังขาดแคลน	1	4.00
6. อาจารย์รู้เท่าทัน Information น้อยกว่าในระดับนานาชาติ	1	4.00
7. การจัดการเรียนการสอนศึกษาทั่วไปต้องดูแลนิสิตนักศึกษาทั้งมหาวิทยาลัย ซึ่งจำนวนบุคลากรทั้งผู้สอนและสายสนับสนุนไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการวิชานี้	1	4.00
8. วิธีการเสริมสร้างองค์ความรู้	1	4.00
9. รายวิชาเดียวกันมีผู้สอนหลายท่านซึ่งมาจากคณะ/สาขา ทำให้การจัดการสอนรายวิชาเดียวกันยากที่จะเกิดมาตรฐานเดียวกัน	1	4.00
10. ชั่วโมงการเรียนสำหรับรายวิชาภาษา(ภาษาไทย/ภาษาต่างประเทศ) ต่อสัปดาห์น้อยเกินไป ทำให้นิสิตไม่ได้ฝึกฝนมากเท่าที่ควร	1	4.00
11. ระยะเวลาชั่วโมงการสอนอาจน้อยเกินไปสำหรับวิชาที่ต้องฝึกทักษะ	1	4.00
12. เนื่องจากมีนิสิตจำนวนมากอัตราผู้สอนจึงมีไม่เพียงพอ	1	4.00
13. เนื้อหาที่ต้องครอบคลุมในแต่ละคาบเยอะ	1	4.00
14. นิสิตในแต่ละห้องมีจำนวนมาก	1	4.00
15. การจัดการเรียนการสอนทำได้ยากเนื่องจากจำนวนนิสิตต่อห้องมีจำนวนมากเกินไป	1	4.00
16. รายวิชาภาษาอังกฤษเป็นรายวิชาที่ต้องจัดระดับความสามารถของผู้เรียนโดยปัจจุบันใช้คะแนนสอบกลางและคะแนนสอบตรงซึ่งอาจไม่ใช่ข้อสอบวัดความสามารถทางภาษาแต่เป็นข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์	1	4.00
17. ผู้เรียนมีจำนวนมากและกลุ่มผู้เรียนที่หลากหลายและมีผู้สอนจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับอัตราส่วน อาจารย์ 1 คน ต่อผู้เรียน 25 คน	1	4.00
18. วันที่เด็กมีเรียนอาจตรงกับกิจกรรมที่จัดโดยคณะหรือภาควิชาทำให้เด็กต้องขาดเรียนในวันนั้น และบางครั้งไม่มีการแจ้งผู้สอนล่วงหน้า	1	4.00

จากตาราง 8 การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ มีนิสิตในแต่ละกลุ่มเรียนเป็นจำนวนมาก คิดเป็นร้อยละ 16.00 รองลงมาคือ ขนาดของห้องเรียนมีจำนวนของนิสิตต่อห้องเรียนมากเกินไปจนอาจทำให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพและค่อนข้างไปทางการสอนแบบ passive learning คิดเป็นร้อยละ 12.00 ตามลำดับ

ตาราง 9 ความถี่และร้อยละของปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชา ศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป	(n = 25)	
	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
1. จำนวนนิสิตมากเกินไป	7	28.00
2. มีนิสิตในกลุ่มเรียนจำนวนมากไม่สามารถร่วมได้อย่างทั่วถึง	2	8.00
3. การจัดกิจกรรมจะส่งผลมากเพราะจำนวนผู้เรียนมีปริมาณมากเกินไป	2	8.00
4. กลุ่มผู้เรียนมีขนาดใหญ่	2	8.00
5. กิจกรรมในแต่ละคาบค่อนข้างเยอะ	1	4.00
6. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียนมีจำนวนมาก	1	4.00
7. เน้นให้นิสิตผลิตผลงาน/ชิ้นงานมากเกินไป เช่น ทำ VDO Presentation หลายวิชา	1	4.00
8. กิจกรรมยังไม่มีหลากหลายเท่าที่ควรบางกิจกรรมใช้เวลานานมากเกินไป และนิสิตให้ความร่วมมือน้อย	1	4.00
9. ไม่เน้นที่ผู้เรียนเป็นหลัก	1	4.00
10. การจัดกิจกรรมบางอย่างไม่เอื้อต่อการที่มีจำนวนนิสิตมากๆ ต่อกลุ่มเรียน	1	4.00
11. เน้นการจดมาก	1	4.00
12. จำนวนนิสิตค่อนข้างมากในแต่ละกลุ่มเรียนทำให้การทำกิจกรรมอาจทำได้ไม่มาก หรือไม่ได้ผลดีเท่ากับกลุ่มเรียนที่มีผู้เรียนไม่มาก	1	4.00
13. อาจารย์แต่ละท่านมีความถนัดและสนใจการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนแตกต่างกัน บางคนถนัดบางคนไม่ถนัด	1	4.00
14. ผู้เรียนขาดความสนใจในการเรียน	1	4.00
15. จำนวนนิสิตมีผลต่อการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนภาษา กิจกรรมที่จะกระตุ้นให้นิสิตได้มีส่วนในการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ เช่น พูดในห้องอาจไม่ทั่วถึง	1	4.00
16. จำนวนนิสิตต่อชั้นเรียนที่มีจำนวนค่อนข้างมากทำให้การจัดกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมในชั้นเรียนหรือ tasks ต่าง ๆ เช่น การบ้านหรือ Project เป็นไปอย่างมีจำนวนจำกัดและขาดความหลากหลาย อีกทั้งเมื่อจัดกิจกรรมนิสิตบางคนก็อาจจะไม่มีโอกาสได้ทำกิจกรรม	1	4.00

จากตาราง 9 การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ จำนวนนิสิตมากเกินไป คิดเป็นร้อยละ 28.00 รองลงมาคือ มีนิสิตในกลุ่มเรียนจำนวนมากไม่สามารถร่วมได้อย่างทั่วถึง การจัดกิจกรรมจะส่งผลมากเพราะจำนวนผู้เรียนมีปริมาณมากเกินไป และกลุ่มผู้เรียนมีขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 8.00 ตามลำดับ

ตาราง 10 ความถี่และร้อยละของปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านสื่อการเรียนการสอน

ปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป	(n = 25)	
	ความถี่	ร้อยละ
ด้านสื่อการเรียนการสอน		
1. อุปกรณ์ที่ใช้ไม่สมบูรณ์	6	24.00
2. สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายมีน้อย	5	20.00
3. อุปกรณ์และสถานที่บางครั้งยังมีปัญหาไม่เพียงพอ/ใช้งานไม่ได้	2	8.00
4. สื่อในการสอนมีจำนวนและความหลากหลายทางอุปกรณ์ค่อนข้างดีแต่สำหรับตัวนิสิตอาจจะยังต้องการเพิ่มเติม เช่น เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ใช้ในการช่วยในการเรียนการสอน	1	4.00
5. คุณภาพสื่อทั้งสองวิทยาเขตไม่เท่าเทียมต้องครีเอตสื่อจะด้อยกว่าที่ประสานมิตร	1	4.00
6. สื่อการเรียนการสอนน้อย	1	4.00
7. การใช้หนังสือเรียนที่ผลิตสำเร็จรูปเนื้อหาอาจไม่ครบตามความต้องการของผู้เรียน	1	4.00
8. ผู้เรียนบางคนอาจยังไม่เข้าถึงสื่อการเรียนการสอนเนื่องจากปัญหาความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน เช่น พื้นฐานการเงินของครอบครัว ความถนัดทางด้านเทคโนโลยี	1	4.00
9. ผู้สอนบางท่านไม่สามารถสร้างสื่อการเรียนรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้	1	4.00
10. สื่อไม่ทันสมัย	1	4.00
11. สื่อยังจำกัดอยู่ที่ TPBS	1	4.00
12. สื่อยังมีจำนวนจำกัด	1	4.00
13. สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนในบางครั้งใช้งานไม่ได้ไม่เท่าที่ควร	1	4.00
14. สื่อและเทคโนโลยีมีเพียงพอแต่ไม่สามารถจัดการเองได้ในขณะที่สอน เช่น บางครั้งต้องการปิด Project ก็ปิดไม่ได้	1	4.00
15. อุปกรณ์ในห้องสอนที่องค์กรไม่สมบูรณ์มีไวรัสในคอมพิวเตอร์	1	4.00

จากตาราง 10 การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ อุปกรณ์ที่ใช้ไม่สมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 24.00 รองลงมาคือ สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายมีน้อย คิดเป็นร้อยละ 20.00 ตามลำดับ

ตาราง 11 ความถี่และร้อยละของปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชา ศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

ปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป	(n = 25)	
	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน		
1. รูปแบบเกณฑ์การประเมินอาจจะดูจำกัดอยู่ที่ครูผู้สอนเท่านั้น	5	20.00
2. การประเมินผลการเรียนในแต่ละรายวิชายังไม่ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ผลการประเมินอาจไม่ตรงตามความเป็นจริง	3	12.00
3. การวัดประเมินผลการเรียนยังไม่มีหลากหลายเท่าที่ควร	3	12.00
4. อาจารย์ที่สอนในรายวิชาหนึ่งมีจำนวนมากทำให้มาตรฐานในการวัดและประเมินผลอาจไม่ได้ไปในทิศทางเดียวกัน	1	4.00
5. เนื่องจากมีกลุ่มผู้เรียนมีจำนวนหลายกลุ่มเรียนดังนั้นจึงส่งผลให้มีปัญหาของการวัดผลประเมินของแต่ละกลุ่มผู้เรียนที่ไม่ตรงกัน	1	4.00
6. ความไม่โปร่งใสในการตัดเกรดเพราะนิสิตมีจำนวนมากและมีข้อกลางแครงสงสัยในคะแนนที่ได้	1	4.00
7. การตัดเกรดแบบอิงกลุ่มไม่สามารถชี้แจงรายละเอียดการตัดเกรดอย่างมั่นใจให้กับนิสิตได้	1	4.00
8. เกณฑ์ยังมีความหลากหลายจากเอกภาพ	1	4.00
9. คะแนนใกล้เคียงกันตัดเกรดยาก	1	4.00
10. การวัดประเมินผลจากผู้สอนอย่างเดียวบางครั้งขาดความเที่ยงตรง	1	4.00
11. การวัดผลบางกิจกรรมเป็นกลุ่มอาจไม่ยุติธรรมต่อเด็กในรายบุคคล	1	4.00
12. การประเมินในบางรายวิชาไม่ตรงกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้หรือไม่สามารถประเมินผลการเรียนได้จริง	1	4.00
13. ข้อสอบรูปแบบอัตนัยยังไม่มีเกณฑ์การประเมินที่เป็นแบบแผนมาตรฐานสำหรับใช้ในรายวิชาที่มีผู้สอนหลายคน	1	4.00
15. การวัดผลการปฏิบัติมีน้อยมีการวัดผลจากการสอบมากกว่าเพราะจำนวนนิสิตมากกว่าผู้สอนหลายเท่า การวัดผลการปฏิบัติจึงใช้เวลาามากซึ่งในความเป็นจริงเวลาไม่พอ	1	4.00
16. การประเมินผลไม่หลากหลายเนื่องจากผู้เรียนมีจำนวนมาก	1	4.00
17. จำนวนนิสิตมากเกินไป	1	4.00
18. เกณฑ์การวัดผลอาจจะยังไม่ชัดเจน อาจไม่สามารถแยกแยะเด็กเก่งกับเด็กอ่อนได้อย่างชัดเจน	1	4.00

จากตาราง 11 การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล การเรียน พบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ รูปแบบเกณฑ์การประเมินอาจจะดูจำกัดอยู่ที่ ครูผู้สอนเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 20.00 รองลงมาคือ การประเมินผลการเรียนในแต่ละรายวิชา ยังไม่ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ผลการประเมินอาจไม่ตรงตามความเป็นจริง และการวัด ประเมินผลการเรียนยังไม่มีหลากหลายเท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 12.00 ตามลำดับ

ตาราง 12 ความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตร

ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป	(n = 25)	
	ความถี่	ร้อยละ
ด้านหลักสูตร		
1. ควรสนับสนุนให้มีการบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ	5	20.00
2. เพิ่มรายวิชาให้มากขึ้น	3	12.00
3. ทำให้มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน	3	12.00
4. เพิ่มจำนวนหลักสูตรให้มากขึ้น	1	4.00
5. เปิดโอกาสให้นิสิตนำเสนอ/ประเมินหลักสูตร	1	4.00
6. ควรสนับสนุนให้มีหลักสูตรแบบบูรณาการ เช่น การบูรณาการวิชาภาษาอังกฤษ กับวิชาอื่น ๆ ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	1	4.00
7. ปรับเนื้อหาส่วนธรรมะให้ลดลงเปลี่ยนเป็นศีลธรรมสากลบ้าง	1	4.00
8. ประเมินนิสิตตั้งแต่แรกเพื่อสร้างความเข้าใจพื้นฐาน	1	4.00
9. ถามความคิดเห็นของผู้เรียน	1	4.00
10. เพิ่มรายวิชากลุ่มศึกษาทั่วไปให้มากขึ้น โดยขอความร่วมมือจากคณะต่าง ๆ หรือ เพิ่มรายวิชาเองโดยมหาวิทยาลัยสนับสนุนด้านบุคลากรและงบประมาณ	1	4.00
11. พิจารณาแก้ปัญหาด้านการขาดแคลนอาจารย์ผู้สอนเฉพาะทางอย่างยั่งยืน	1	4.00
12. เพิ่มการบูรณาการให้มากขึ้นโดยจัดกิจกรรมภายใต้หลักการเรียนโดยให้บูรณาการ กับวิชาเอกของนิสิต	1	4.00
13. ควรปรับให้การเรียนการสอนให้เรียนรู้กับแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ	1	4.00
14. นิสิตบางกลุ่มอาจไม่ต้องลงเรียนวิชาศึกษาทั่วไป อาจจะผ่านไปถึงวิชาที่ถูก ออกแบบมาให้ตรงกับความรู้ความสามารถ	1	4.00
15. ประเมินหลักสูตรเดิมก่อนปรับปรุงหลักสูตรใหม่สำรวจศึกษาความต้องการจาก ผู้เรียน ทบทวนนโยบายระดับมิติของผู้สอนและผู้บริหาร	1	4.00
16. ปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและความสามารถของผู้สอน	1	4.00
17. พัฒนาศักยภาพอาจารย์ประจำ	1	4.00

จากตาราง 12 การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร พบว่า ข้อที่มีการเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ ควรสนับสนุนให้มีการบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 20.00 รองลงมาคือ ควรเพิ่มรายวิชาให้มากขึ้น และควรทำให้มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 12.00 ตามลำดับ

ตาราง 13 ความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป	(n = 25)	
	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการจัดการเรียนการสอน		
1. ควรลดจำนวนนิสิตต่อห้องให้มีจำนวนน้อยลง	6	24.00
2. ลดจำนวนนิสิตลงหรือเพิ่มอัตราของผู้สอน	3	12.00
3. แบ่งกลุ่มให้เล็กลงเพื่อกระจายหน้าที่ให้ทั่วถึง	2	8.00
4. ลดจำนวนของนิสิตต่อห้องให้อยู่ในจำนวนที่เหมาะสมต่อการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม	2	8.00
5. มหาวิทยาลัยให้ตำแหน่งเพื่อมาสอนศึกษาทั่วไปและสนับสนุนการทำวิจัยเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ	1	4.00
6. มีงบประมาณให้อาจารย์แลกเปลี่ยนความรู้กับมหาวิทยาลัยในประเทศ	1	4.00
7. เพิ่มจำนวนครูและสายสนับสนุน	1	4.00
8. ควรปรับขนาดผู้เรียนลงไม่ควรเกิน 60 คน	1	4.00
9. เพิ่มการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น active learning	1	4.00
10. จัดให้ชั่วโมงการเรียนนิชากลุ่มภาษามากขึ้นหรือบ่อยขึ้น เช่นครั้งละ 2 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง เพื่อให้ให้นิสิตได้ฝึกฝนมากกว่าเดิม	1	4.00
11. จัดชั่วโมงเรียนให้มากขึ้น	1	4.00
12. ลดเนื้อหากิจกรรมลงบ้าง	1	4.00
13. หออาจารย์ผู้สอนและห้องเรียนให้พอเพียงกับจำนวนนิสิตหรือจำกัดผู้เรียนต่อห้องให้พอดีกับขนาดห้อง (50 คนต่อห้อง)	1	4.00
14. ควรจัดให้มีการสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาแทนการใช้คะแนนจากส่วนกลางเพียงอย่างเดียวเพื่อให้มีการแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามระดับความสามารถที่แท้จริง	1	4.00
15. เพิ่มจำนวนอาจารย์ผู้สอนเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	1	4.00
16. ทำข้อตกลงกับคณะ/ภาควิชาเพื่อกำหนดการจัดกิจกรรมที่แน่นอน	1	4.00

จากตาราง 13 การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ข้อที่มีการเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ ควรลดจำนวนนิสิตต่อห้องให้มีจำนวนน้อยลง คิดเป็นร้อยละ 24.00 รองลงมาคือ ลดจำนวนนิสิตลงหรือเพิ่มอัตราของผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 12.00 ตามลำดับ

ตาราง 14 ความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตร วิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป	(n = 25)	
	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
1. จัดกลุ่มเรียนให้มีขนาดเล็กลง	5	20.00
2. เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ใช้การเรียนรู้แบบ active learning	3	12.00
3. ลดจำนวนนิสิตต่อห้องเรียน เช่น 15-20 คน ต่อห้องเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรม	3	12.00
4. ลดจำนวนนิสิตให้เหลือกลุ่มเรียนละไม่เกิน 60 คน เพื่อให้จัดกิจกรรมให้ทั่วถึง	2	8.00
5. ลดจำนวนนิสิตไม่ให้เกิน 30 คนต่อห้อง	1	4.00
6. อาจใช้สื่อเทคโนโลยีเข้าช่วย	1	4.00
7. กิจกรรมในห้องเรียนควรเน้นกิจกรรมการทำงานมากขึ้น	1	4.00
8. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนตามความสนใจของผู้เรียน	1	4.00
9. สร้างคู่มือ/อบรมวิธีการจัดกิจกรรมที่สามารถสร้างขึ้นได้จริงในชั้นเรียนที่มีความหลากหลายให้อาจารย์สามารถศึกษาและเลือกปรับใช้ให้เหมาะสมกับรายวิชาของตนเอง	1	4.00
10. ลดจำนวนผู้เรียนต่อกลุ่มให้เล็กลงการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนน่าจะสะดวกและมีประสิทธิภาพมากขึ้น	1	4.00
11. บูรณาการร่วมกับวิชาอื่นในรายวิชาศึกษาทั่วไปอาจช่วยลดกิจกรรมแต่สามารถเก็บคะแนนได้ควบคู่กันไป	1	4.00
12. พยายามจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลายส่งเสริมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับรายวิชา	1	4.00
13. แบ่งกลุ่มจัดการเวลาโดยเฉลี่ยให้ทั่วถึง	1	4.00
14. ควรจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียนโดยกิจกรรมควรมีความน่าสนใจและไม่ใช้เวลานานมากเกินไปเพราะอาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อได้	1	4.00
15. ลดกิจกรรมที่มีความซ้ำซ้อนออกไป	1	4.00
16. ควรมีการบูรณาการชิ้นงาน/ผลงาน จากหลายๆ รายวิชาเพื่อลดภาระงานของนิสิต และเพื่อให้นิสิตเกิดทักษะการบูรณาการ/การคิด/การทำงานร่วมกัน	1	4.00

จากตาราง 14 การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ข้อที่มีการเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ ควรจัดกลุ่มเรียนให้มีขนาดเล็กลง คิดเป็นร้อยละ 20.00 รองลงมาคือ เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้การเรียนรู้แบบ active learning และลดจำนวนนิสิตต่อห้องเรียน เช่น 15-20 คน ต่อห้องเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 12.00 ตามลำดับ

ตาราง 15 ความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป	(n = 25)	
	ความถี่	ร้อยละ
ด้านสื่อการเรียนการสอน		
1. เพิ่มสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย	5	20.00
2. จัดให้มี Visualizer และอุปกรณ์ใหม่ที่เพียงพอและลบข้อมูลออกจากเครื่องคอมพิวเตอร์ทุกสัปดาห์	3	12.00
3. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	2	8.00
4. ควรตรวจสอบให้สื่อและอุปกรณ์การสอนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานเสมอและควรมีการปรับปรุงพัฒนาสื่อให้มีรูปแบบใหม่ๆ ทันสมัย โดยเฉพาะในเรื่องการใช้เทคโนโลยีในการสอน	2	8.00
5. หาสื่อที่ทันสมัย	2	8.00
6. ควรมีการตรวจสอบเช็คอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนและประสานงานการใช้ห้องเรียนอย่างมีระบบชัดเจน	2	8.00
7. ยกตัวอย่างให้ผู้เรียนอย่างเข้าใจและชัดเจน	1	4.00
8. สร้างสื่อการเรียนการสอนขึ้นเอง	1	4.00
9. ทำความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น	1	4.00
10. จัดหาสื่อจากละครบางตอน/ละครสั้น เพื่อให้ผู้เรียนสนใจและให้ข้อคิด		
11. ควรมีการสอนแบบ flipped classroom	1	4.00
12. มหาวิทยาลัยอาจต้องเข้ามาดูแลบริหารจัดการ		
13. มหาวิทยาลัยควรมีหน่วยงานดูแลด้านอุปกรณ์ในห้องเรียนให้พร้อมอยู่เสมอ	1	4.00
14. ทำการสำรวจปัญหาและความต้องการด้านสื่อการเรียนการสอนของนิสิตและนำผลมาปรับปรุงแก้ไข	1	4.00
15. หาเจ้าหน้าที่ทางด้านโสตฯและเทคโนโลยีมารองรับการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์ที่ไม่มีความถนัดด้านเทคนิคแต่เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา	1	4.00
16. สื่อและเทคโนโลยีมีเพียงพอแต่ไม่สามารถจัดการเองได้ในขณะที่สอน เช่น บางครั้งต้องการปิด Projector ก็ปิดไม่ได้	1	4.00
17. อุปกรณ์ในห้องสอนที่องค์กรฯไม่สมบูรณ์ไม่มีไวรัสในคอมพิวเตอร์	1	4.00

จากตาราง 15 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า ข้อที่มีการเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ ควรเพิ่มสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 20.00 รองลงมาคือ ควรจัดให้มี Visualizer และอุปกรณ์ใหม่ที่เพียงพอ และลบข้อมูลออกจากเครื่องคอมพิวเตอร์ทุกสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 12.00 ตามลำดับ

ตาราง 16 ความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดและ ประเมินผลการเรียน

ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป	(n = 25)	
	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน		
1. ควรมีการวัดประเมินผลให้หลากหลาย	6	24.00
2. ควรมีการประเมินผลที่หลากหลายมากขึ้น	3	12.00
3. ใช้เกณฑ์วัดและประเมินผลตัวเดียวกัน	2	8.00
4. ควรจัดให้มีการประชุมตกลงเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลและทำความเข้าใจกับผู้สอนเพื่อให้เกณฑ์ในการให้คะแนนตรงกัน	2	8.00
5. ปรับเกณฑ์การวัดผลประเมินผลให้ชัดเจน	2	8.00
6. การจัดกิจกรรมแบบ Active Learning ประเมินได้ยาก จึงควรลดจำนวนนิสิตต่อกลุ่มเรียน	1	4.00
7. ฝึกอบรมนิสิตให้ประเมินตนเองและเพื่อนอย่างมีประสิทธิภาพ	1	4.00
8. แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเพื่อช่วยลดภาระผู้สอนในการวัดผลการปฏิบัติ	1	4.00
9. เร่งสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการตรวจสอบในทุกรายวิชา	1	4.00
10. ผู้สอนต้องมีการประชุม/ตกลงให้การวัดผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และใช้การวัดแลที่มีประสิทธิภาพ วัดผลได้จริง	1	4.00
11. ต้องมีการกำหนดหัวข้อประเมินให้ตรงกับวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น	1	4.00
12. แบ่งให้คะแนนตามเกณฑ์เป็นรายบุคคล		
13. ควรมีการวัดและประเมินผลการเรียนที่หลากหลาย เช่น มีการวัดผลโดยกลุ่มเพื่อน มีการประเมินตนเองและอาจมีการวัดผลแบบนอกห้องเรียนร่วมด้วย	1	4.00
14. เปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินและมีการประเมินเพื่อนร่วมห้องด้วย	1	4.00
15. การจัดเกรดแบบอิงกลุ่มก็มีข้อดีสำหรับการจัดการเรียนการสอนสำหรับนิสิตกลุ่มใหญ่ ผู้สอนควรชี้แจงให้ชัดเจนก่อนการเรียนการสอน	1	4.00
16. ต้องให้การวัดและประเมินผลการเรียนมีมาตรฐานใกล้เคียงกัน เช่น การให้คะแนนแบบลูบิค	1	4.00

จากตาราง 16 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน พบว่า ข้อที่มีการเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ ควรมีการวัดประเมินผลให้หลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 24.00 รองลงมาคือ ควรมีการประเมินผลที่หลากหลายมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 12.00 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษากาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป สำนัก
นวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษา
ทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร
ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้าน
การวัดและประเมินผลการเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรหมวดวิชา
ศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต
จำแนกตาม กลุ่มสาขาวิชา และเจตคติของนิสิต
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน
หลักสูตร หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา

1. ศึกษาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป
สำนัก นวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการ
สอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล
การเรียน ตามความคิดเห็นของนิสิต
2. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชา
ศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต
ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา และจำแนกตามเจตคติของ
นิสิต
3. ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน
หลักสูตร หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จากการ
ให้ข้อมูลของอาจารย์ผู้สอน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 จากกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ จำนวน 890 คน กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี จำนวน 861 คน และจากกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จำนวน 2,148 คน รวมทั้งสิ้น 3,899 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 ปีการศึกษา 2557 ในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยผู้วิจัยได้ทำการเปิดตารางของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 350 คน แล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น โดยแล้วนำมาเทียบอัตราส่วนแต่ละกลุ่มสาขาวิชาทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sample) จากภาควิชาที่สังกัดในคณะของกลุ่มสาขาวิชา

ผู้ให้ข้อมูล

อาจารย์ผู้สอนรายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จากสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ และจากศูนย์ภาษา (สาขาภาษานานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ จำนวน 25 คน

สมมติฐานการวิจัย

1. การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชาต่างกัันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ต่างกัน
2. การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต จำแนกตามเจตคติของนิสิตต่างกัันมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารทางวิชาการและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้มี 1 ชุด แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามกลุ่มสาขาวิชาที่ศึกษา มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเจตคติต่อรายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต เป็นลักษณะข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน ตามความคิดเห็นของนิสิต เป็นลักษณะข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ

ตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน จากอาจารย์ผู้สอนรายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จากสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ และจากศูนย์ภาษา (สาขาภาษานานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการศึกษการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สรุปผลได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 3.68 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ($\bar{X}$) = 3.55 - ($\bar{X}$) = 3.77

2. การเปรียบเทียบการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต จำแนกตาม กลุ่มสาขาวิชา และเจตคติของนิสิต พบว่า

2.1 การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา โดยรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

2.2 การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำแนกตามเจตคติของนิสิต โดยรวมมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียน มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตที่มีเจตคติด้านบวกมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากกว่านิสิตที่มีเจตคติด้านลบ

3. การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน พบว่า

3.1 ปัญหาของการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน ตามความคิดเห็นของอาจารย์

ด้านหลักสูตร พบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ รายวิชามีจำนวนน้อยนิสิตไม่สามารถเลือกเรียนได้อย่างอิสระ คิดเป็นร้อยละ 28.00 รองลงมา คือหลักสูตรยังไม่มีการบูรณาการกับวิชาการด้านอื่น ๆ มากเท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 20.00 ตามลำดับ

ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ มีนิสิตในแต่ละกลุ่มเรียนเป็นจำนวนมาก คิดเป็นร้อยละ 16.00 รองลงมาคือ ขนาดของห้องเรียนมีจำนวนของนิสิตต่อห้องเรียนมากเกินไปจนอาจทำให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพและค่อนข้างไปทางการสอนแบบ passive learning คิดเป็นร้อยละ 12.00 ตามลำดับ

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ จำนวนนิสิตมากเกินไป คิดเป็นร้อยละ 28.00 รองลงมาคือ มีนิสิตในกลุ่มเรียนจำนวนมากไม่สามารถร่วมได้อย่างทั่วถึง การจัดกิจกรรมจะส่งผลมากเพราะจำนวนผู้เรียนมีปริมาณมากเกินไปและกลุ่มผู้เรียนมีขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 8.00 ตามลำดับ

ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ อุปกรณ์ที่ใช้ไม่สมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 24.00 รองลงมาคือ สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายมีน้อย คิดเป็นร้อยละ 20.00 ตามลำดับ

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน พบว่า ข้อที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ รูปแบบเกณฑ์การประเมินอาจจะดูจำกัดอยู่ที่ครูผู้สอนเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 20.00 รองลงมาคือ การประเมินผลการเรียนในแต่ละรายวิชายังไม่ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ผลการประเมินอาจไม่ตรงตามความเป็นจริง และการวัดประเมินผลการเรียนยังไม่มีหลากหลายเท่าที่ควร คิดเป็นร้อยละ 12.00 ตามลำดับ

3.2 ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตร หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน พบว่า

ด้านหลักสูตร พบว่า ข้อที่มีการเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ ควรสนับสนุนให้มีการบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 20.00 รองลงมาคือ ควรเพิ่มรายวิชาให้มากขึ้น และควรทำให้มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 12.00 ตามลำดับ

ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ข้อที่มีการเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ ควรลดจำนวนนิสิตต่อห้องให้มีจำนวนน้อยลง คิดเป็นร้อยละ 24.00 รองลงมาคือ ลดจำนวนนิสิตลงหรือเพิ่มอัตราของผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 12.00 ตามลำดับ

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ข้อที่มีการเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ ควรจัดกลุ่มเรียนให้มีขนาดเล็กลง คิดเป็นร้อยละ 20.00 รองลงมาคือ เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ใช้การเรียนรู้แบบ active learning และลดจำนวนนิสิตต่อห้องเรียน เช่น 15-20 คน ต่อห้องเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 12.00 ตามลำดับ

ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า ข้อที่มีการเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ ควรเพิ่มสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 20.00 รองลงมาคือ ควรจัดให้มี Visualizer และอุปกรณ์ใหม่ที่เพียงพอและลบข้อมูลออกจากเครื่องคอมพิวเตอร์ทุกสัปดาห์ คิดเป็นร้อยละ 12.00 ตามลำดับ

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน พบว่า ข้อที่มีการเสนอแนะมากที่สุด ได้แก่ ควรมีการวัดประเมินผลให้หลากหลาย คิดเป็นร้อยละ 24.00 รองลงมาคือ ควรมีการประเมินผลที่หลากหลายมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 12.00 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการศึกษาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อภิปรายผลได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป
สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ ได้ดำเนินงานโดยมีการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้แบบบูรณาการ การพัฒนาอาจารย์ให้เป็นผู้รู้และสามารถสร้างหรือใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน มีการพัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปและหลักสูตรการฝึกอบรบต่าง ๆ ในลักษณะบูรณาการ มีการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปให้สอดคล้องระดับปริญญาตรีทุกคนอย่างเป็นระบบ มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ มีการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน และการบริการวิชาการ เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ตามแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์หลักของมหาวิทยาลัย คือ การเป็นแหล่งความเป็นเลิศทางด้านนวัตกรรมการเรียนรู้ (Learning Innovation) อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้. (2553: 3-4) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสามารถอภิปรายดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นอย่างนี้อาจเนื่องมาจากการที่สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ด้านหลักสูตร โดยมีการดำเนินงานพัฒนา ปรับปรุง สัมมนาเป็นระยะ ๆ ซึ่งในการปฏิบัติได้มีการชี้แจงรายละเอียดของหลักสูตรและเค้าโครงรายวิชาแต่ละวิชา วัตถุประสงค์ของเนื้อหาหลักสูตรให้มีความทันสมัยต่อสถานการณ์เหตุการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบัน และหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล ดังปรากฏใน สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้. (2553: 4) ว่ามีการ

ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์ ทั้งในด้านหลักสูตร/เนื้อหา มีการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้แบบบูรณาการ และมีการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปให้สอดคล้องกับระดับปริญญาตรีทุกคน อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ และอาจกล่าวได้ว่าการบริหารงานด้านหลักสูตรเป็นหัวใจของการดำเนินงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ ว่าสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาผสมผสานในการจัดการเรียนการสอน (Hybrid Education) เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนการเรียนรู้ตามอัธยาศัยและการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสถานการณ์ โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเข้ามาผสมผสานในการจัดการเรียนการสอน (Hybrid Education) เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้ตามอัธยาศัยและการเรียนรู้ตลอดชีวิตและพัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปให้มีคุณภาพ ทันสมัย และมีรายวิชาเลือกที่หลากหลาย เพื่อพัฒนานิสิตให้มีอัตลักษณ์และเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ดังจะเห็นได้จากการที่สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ได้มีการชี้แจงรายละเอียดของหลักสูตรและเค้าโครงรายวิชาแต่ละรายวิชา และวัตถุประสงค์ของเนื้อหาหลักสูตรมีความทันสมัยต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบัน รวมถึงหลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล ซึ่งสอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542: 9) ได้กล่าวว่า หลักสูตรถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอน การประสบความสำเร็จของการศึกษาเป็นผลมาจากการจัดหลักสูตรเป็นสำคัญ เพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดว่าผู้เรียนจะต้องเรียนอะไร เรียนเพื่ออะไร ส่วนผู้สอนนั้นย่อมจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และความเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับหลักสูตรที่สอน

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นดังนี้อาจเนื่องมาจากการที่ สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีการนำวิธีการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมทันสมัยมาใช้ในการดำเนินการเรียนการสอน เช่นมีการจัดการเรียนการสอนแบบให้ทำกิจกรรมกลุ่ม แบบการระดมสมอง แบบอภิปราย/บรรยาย ดังปรากฏใน สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้. (2556: 161) ได้กล่าวถึงจุดแข็งในการจัดการเรียนการสอนที่ดี ว่ามีการใช้กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น PBL แบบโครงการ แบบศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการใช้เทคโนโลยีมาสนับสนุนการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนมีช่องทางในการเรียนรู้ได้สะดวก เช่น E-Learning เว็บไซต์สำนักฯ มีระบบการพัฒนาอาจารย์อย่างต่อเนื่อง และแนวทางเสริมจุดแข็งของการจัดการเรียนการสอนที่มีการจัดโครงการพัฒนาอาจารย์และสนับสนุนคณาจารย์ให้เข้าร่วมประชุมวิชาการ มีการพัฒนาด้านการใช้เทคโนโลยี และเว็บไซต์สำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้แก่นิสิต ส่งเสริมให้อาจารย์เข้าร่วมโครงการจัดการความรู้ สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2552: 383) ได้กล่าวว่า วิธีการสอนเป็นกระบวนการหรือเป็นขั้นตอนในการดำเนินการสอน ซึ่งวิธีการสอนแบบใดแบบหนึ่งก็คือขั้นตอนในการดำเนินการสอนซึ่งมีองค์ประกอบและขั้นตอนสำคัญที่เป็นลักษณะเด่นหรือแก่นสำคัญของวิธีการสอนแต่ละวิธีเพื่อช่วยให้สามารถใช้

วิธีการสอนได้อย่างเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของแต่ละรายวิชา วิธีการสอนมีให้เลือกหลากหลายรูปแบบวิธี ซึ่งผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทิพร ยะบุญวัน (2554: 55) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และสูตราร์ตันดำรงศรี (2555: 103) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า 1) นิสิตมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยรวมว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก

1.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นดังนี้อาจเนื่องมาจากการที่ สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ให้ความสำคัญกับการดำเนินงานการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาของแต่ละรายวิชาที่มีความหลากหลาย เช่น ในการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมกลุ่ม มีการให้ทำใบงานในกิจกรรมการเรียนการสอน มีการให้ทำรายงานในกิจกรรมการเรียนการสอนและมีการให้นำเสนอผลงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ดังที่ สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้. (2558: 56) ได้มีการจัดงบประมาณเพื่อสนับสนุนการทำวิจัยไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของเงินรายได้ โดยมีการประกาศเงื่อนไขการพิจารณาโครงการและสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัยแก่อาจารย์ที่สนใจซึ่งมีผู้สนใจขอรับการสนับสนุนเพื่อทำโครงการการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง หมวดวิชาศึกษาทั่วไป วิชาความคิดสร้างสรรค์กับนวัตกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เนื่องจากสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ได้ตระหนักถึงความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอนว่าเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เกิดประสบการณ์ตรงกับผู้เรียนทั้งกิจกรรมเดี่ยวและการจัดกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งตรงกับที่ อุทุมพร จามรมาน (2541: 5) กล่าวว่ากิจกรรมการจัดการเรียนการสอนว่าเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบสำคัญของการศึกษา คือ การระบุวัตถุประสงค์ในการสอนของอาจารย์และการเรียนการสอนระบุเทคนิคการสอนของผู้สอน เทคนิคการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนบรรยายภาพของการเรียนการสอน สื่อการสอนต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จและการวัดผลการเรียนรู้ การสอนของผู้สอนและการประเมินผล และอารมณ์ใจเที่ยง (2546: 72-73) กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีต่อการเรียนรู้ไว้ กิจกรรมช่วยสร้างความสนใจของเด็ก กิจกรรมจะเปิดโอกาสให้นักเรียนประสบความสำเร็จ กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังความเป็นประชาธิปไตย กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังความรับผิดชอบ กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังและส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กิจกรรมจะช่วยให้นักเรียนได้มีการเคลื่อนไหว กิจกรรมจะช่วยให้นักเรียนได้รู้สึกสนุกสนาน กิจกรรมช่วยให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล กิจกรรมช่วยขยายความรู้และประสบการณ์ของเด็กให้กว้างขวาง กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมความองอาจและพัฒนาการของเด็ก กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมทักษะ กิจกรรมจะช่วยปลูกฝังเจตคติที่ดี กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมให้เด็กรู้จักทำงานเป็นหมู่คณะ

กิจกรรมจะช่วยให้เด็กเกิดความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น กิจกรรมจะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดความซาบซึ้งและความงามในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทิพร ยะบุญวัน (2554: 55) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งผลการวิจัยด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล โดยรวมว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และปัทมาสน์ บุญทรง (2555: 119) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตามความคิดเห็นของนิสิต ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษามีความเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ สุทัศน์นัย ขอมริดา (2552: 104) ที่ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นดังนี้อาจเนื่องมาจากการที่ สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ให้ความสำคัญกับการบริหาร ด้านสื่อการเรียนการสอน เพราะถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น จึงได้มีการดำเนินการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหาวิชามาใช้ เช่น มีการใช้เครื่องฉาย (Projector) มีการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ และมีการใช้วีดิทัศน์เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน โดยได้ดำเนินการตามพันธกิจหลักของสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ ดังที่ได้รายงานไว้ในรายงานประเมินตนเอง สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ (2556: 61-63) ว่ามีการฝึกให้นิสิตมีการนำเสนอโครงการในรูปแบบรายงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร และการนำเสนอหน้าชั้นเรียนที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในรายวิชาต่างๆ รวมถึง มีการพัฒนาห้องปฏิบัติการเพื่อรองรับการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ที่ประสาธมิตรจำนวน 2 ห้อง (มีคอมพิวเตอร์ 175 เครื่อง) และห้องครีษ จานวน 3 ห้อง (มีคอมพิวเตอร์ 157 เครื่อง) มีระบบกระจายสัญญาณเครือข่าย ทั้งแบบมีสาย และแบบไร้สาย (wifi) เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวก สะดวกสำหรับการเรียนการสอนและยังเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และ สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ (2558: 39) ได้รายงานว่ามีการดำเนินการจัดซื้อและติดตั้งเครื่องขยายเสียงแบบพกพาเพิ่มเติมในห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2555: 64) ได้กล่าวว่า นวัตกรรมสื่อการสอน เป็นผลเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เครือข่ายและเทคโนโลยีโทรคมนาคม ซึ่งทำให้นักการศึกษาพยายามนำศักยภาพของเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ จำนวนมาก ทั้งการเรียนด้วยตนเอง การเรียนเป็นกลุ่ม และการเรียนแบบมวลชน ตลอดจนสื่อที่ใช้เพื่อสนับสนุนการฝึกอบรมผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ นวัตกรรมสื่อการสอน ได้แก่ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) มัลติมีเดีย (Multimedia) การประชุมทางไกล (Teleconference) ชุดการสอน (Instructional module) และวีดิทัศน์แบบมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive

video) ตรงกับทฤษฎี เชมมณี (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2555: 65; อ้างอิงจาก ทฤษฎี เชมมณี. 2545: 417-418) ได้เสนอแนะว่า นวัตกรรมที่ครูควรเลือกใช้ในการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ควรมีลักษณะ เป็นนวัตกรรมที่ไม่ซับซ้อน และไม่ยากเกินไป ใช่ง่ายใช้สะดวกไม่เสียค่าใช้จ่ายแพงจนเกินไปสำเร็จรูป อำนวยความสะดวกในการใช้เป็นนวัตกรรมที่ไม่กระทบกระเทือนต่อบริบทเดิมมากนัก ไม่มีคนเกี่ยวข้องมากนัก ให้ผลชัดเจน เช่นเดียวกับ วัชรพล วิบูลยศรีน (2556: 16-17) กล่าวว่าสื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญในฐานะเป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน และเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนจึงมีประโยชน์และมีความสำคัญคือ มีเร้าความใจ โดยแสดงรูปภาพบนหน้าจอ คำถามบนกระดาน หรือการเล่นเพลง เมื่อผู้เรียนเข้ามาในชั้นเรียนหรือเข้าสู่บทเรียนซึ่งจะเพิ่มความน่าสนใจให้กับผู้เรียนมากขึ้น ทบทวนความรู้เดิมด้วยการใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนสิ่งที่เรียนมาก่อนและเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้เนื้อหาใหม่ ๆ นำเสนอวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนในแต่ละวันแก่ผู้เรียน นำเสนอเนื้อหาใหม่ ให้กับผู้เรียนเพื่อเพิ่มการจดจำเนื้อหาให้มากขึ้น สื่อการเรียนการสอนนอกจากจะทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาใหม่ได้มากขึ้นแล้วยังช่วยส่งผ่านเนื้อหาใหม่ไปยังผู้เรียนได้อีกด้วย สนับสนุนการเรียนรู้ผ่านการขยายประสบการณ์ โดยจำลองโลกภายนอกเข้ามาในชั้นเรียนเมื่อไม่สามารถพาผู้เรียนออกสู่โลกภายนอกได้ เช่น การใช้สื่อการเรียนการสอนจะช่วยเชื่อมโยงประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วยการนำเสนอตัวอย่างหลากหลายรูปแบบ ทำให้ผู้เรียนเกิดมโนทัศน์ใหม่ได้แม้อาจไม่ได้พบสิ่งนั้นโดยตรง กระตุ้นให้เกิดการตอบสนองของผู้เรียนผ่านการนำเสนอข้อมูลและการถามคำถามของผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์จากการตอบคำถามนั้น ให้ผลป้อนกลับที่สัมพันธ์กันแบบทดสอบหรือแบบฝึกหัดในชั้นเรียนได้สร้างคงทนในการจำและการถ่ายโยงการเรียนรู้ โดยใช้รูปภาพเพื่อช่วยให้เกิดความคงทนในการจำจะทำให้ผู้เรียนมองเนื้อหาบทเรียนเป็นภาพและถ่ายโยงความคิดที่เป็นนามธรรมไปสู่รูปธรรม ซึ่งจดจำได้ง่ายกว่าประเมินความสามารถ โดยใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือในการเสนอคำถามเพื่อประเมินผู้เรียนในชั้นเรียน หรือผู้เรียนสามารถส่งการนำเสนอโครงการต่าง ๆ โดยใช้สื่อการเรียนการสอนได้

1.5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ที่เป็นดังนี้อาจเนื่อง มาจากการที่ สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน โดยมีการประเมินผลงานจากการนำเสนองาน มีการประเมินจากการทำกิจกรรมกลุ่ม มีการประเมินจากผลงานที่มอบหมาย และมีการประเมินผลจากใบงานและแบบฝึกหัด ซึ่งจะเป็นการวัดและประเมินผลการเรียนที่หลากหลาย ดังที่ได้รายงานในรายงานการประเมินตนเอง ประจำปีการศึกษา 2557 สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้. (2558: 39) ว่าได้ดำเนินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การสร้างเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาศึกษาทั่วไป แบบประเมินผลย่อยและการประเมินผลรวบยอด (Formative and Summative Assessment) เมื่อวันที่ 3 - 5 มิถุนายน 2557 และดำเนินการปรับปรุงเกณฑ์การประเมินผลรายวิชาศึกษาทั่วไป ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์รายวิชาตามข้อเสนอแนะจากที่ประชุมคณะกรรมการวิชาการ เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2557 พร้อมทั้งมีการแจ้งวิธี

และเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้นิสิตทราบอย่างชัดเจนตามประมวลรายวิชาซึ่งแจกให้นิสิตทุกคนตั้งแต่สัปดาห์แรกของการเรียนการสอน เพราะตระหนักว่าการประเมินผลเป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนและเป็นการวัดผลการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของผู้เรียนในระยะยาว อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จที่ต่อเนื่องโดยจะต้องทำควบคู่ไปกับวิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และที่สำคัญจะต้องตรงกับหลักสูตรที่ได้เขียนไว้ เช่นเดียวกับที่ วิชัย ตันศิริ (2550: 252) ได้สรุปไว้ว่า การประเมินผลเป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนและเป็นการวัดผลการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของผู้เรียนในระยะยาว อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เกิดผลสำเร็จที่ต่อเนื่อง ซึ่งการจัดกระบวนการประเมินควรจัดควบคู่ไปกับการสร้างรูปแบบของหลักสูตร ซึ่งผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยาภรณ์ ลักษณะมิพิเชษฐ์ (2547: 87) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม พบว่า นักศึกษา มีความเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพครูของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครปฐม ด้านการวัดและประเมินผลว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก เช่นเดียวกับปัทมาสน์ บุญทรง (2555: 119) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตามความคิดเห็นของนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีความเห็นว่าด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต จำแนกตาม กลุ่มสาขาวิชาและเจตคติของนิสิต ผลการวิจัย พบว่า

2.1 การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจาก สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มีการประชุมวางแผนการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีการจัดโครงการสัมมนาอาจารย์ที่สอนรายวิชาศึกษาทั่วไปทั้งหมดทุก ๆ ปีการศึกษา และยังมีการจัดสรรงบประมาณการจัดซื้อสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้. (2558: 38) และมีการบริหารจัดการโดยมีการชี้แจงรายละเอียดของหลักสูตรและเค้าโครงรายวิชาแต่ละรายวิชา มีการจัดการเรียนการสอนหลายรูปแบบ เช่น ให้ทำกิจกรรมกลุ่ม และมีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย ทั้งคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายและเครื่องฉาย (Projector) รวมถึงมีการวัดและประเมินผลการเรียนนอกเหนือจากที่ประเมินโดยอาจารย์ผู้สอน เช่น มีการประเมินผลจากการนำเสนองาน ซึ่งได้ดำเนินการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน ใน 5 ด้าน ให้กับนิสิตทุกกลุ่มสาขาวิชาอย่างเท่าเทียมกัน และได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์และพันธกิจหลักของหน่วยงาน สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้. (2558: 2-5) โดยได้พัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้แบบบูรณาการ พัฒนาอาจารย์ให้เป็นผู้รู้และสามารถสร้างหรือใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะบูรณาการ การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปให้นิสิต

ระดับปริญญาตรีทุกคนอย่างเป็นระบบ มีคุณภาพและประสิทธิภาพ รวมทั้งการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวทางและพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ตามแผนปฏิบัติการยุทธศาสตร์หลักของมหาวิทยาลัย คือ การเป็นแหล่งความเป็นเลิศทางด้านนวัตกรรมการเรียนรู้ (Learning Innovation) จึงทำให้นิสิตในแต่ละกลุ่มสาขาวิชามีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

2.2 การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป
สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต จำแนกตามเจตคติ ของนิสิต โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตที่มีเจตคติด้านบวกมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากกว่านิสิตที่มีเจตคติด้านลบ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอนของสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ความคิดของนิสิตให้โน้มเอียงมีการแสดงออกในลักษณะพึงพอใจ เห็นด้วยกับระดับการปฏิบัติของการบริหารนวัตกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ (2520: 38) ได้กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม หือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือการคัดค้าน ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม ซึ่งเจตคติจะปรากฏให้เห็นได้ชัดเจนในกรณีที่เป็นสิ่งเร้าทางสังคม และนอกจากนั้นเจตคติยังเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่จะมีการอ้างอิงจากพฤติกรรมหรือการตอบสนองที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้า แต่ไม่สอดคล้องกับ จันทิพร ยะบุญวัน (2554: 55) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มวิชาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป หลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดลโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้และการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนโดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งควรนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปกำหนด

1.1.1 ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการกำหนดนโยบาย

มาตรการในการกำหนดรายวิชาที่สอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนิสิตทุกกลุ่มสาขาวิชา และควรมีการบูรณาการหลักสูตรกับรายวิชาด้านอื่น ๆ ให้มากขึ้น และการปรับเนื้อหาส่วนธรรมชาติให้ลดลงเปลี่ยนเป็นศิลปกรรมสากลเพิ่มขึ้น

1.1.2 ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการวางแผนการจัดสรรงบประมาณ

เพื่อจัดหาอุปกรณ์สื่อที่หลากหลายและทันสมัยให้เพียงพอต่อการใช้งานที่สมบูรณ์และเหมาะสม

1.1.3 ผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาระบบการวัด

ประเมินผลอย่างมีหลักเกณฑ์ที่น่าเชื่อถือและหลากหลายรูปแบบกับนิสิตทุกกลุ่มสาขาวิชาโดยเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบหรือแนวทางการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียน

การสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ที่มีประสิทธิภาพ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการ

นวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ

2.3 ควรมีการวิจัยหรือถอดบทเรียนการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน

หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ขององค์กรหรือหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงศ์. (2532). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- . (2528). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กมลวรรณ คารมปราชญ์ คล้ายแก้ว และคณะ. (2557). การวิเคราะห์เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอผ่านองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส) สำหรับใช้ประกอบในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กมลวรรณ คารมปราชญ์ คล้ายแก้ว และภิญญาพันธ์ เพียรชัย. (2557). การวิเคราะห์เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ ที่นำเสนอผ่านองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส) สำหรับใช้ประกอบในการจัดการเรียนการสอนวิชามนุษย์กับการใช้เหตุผลและจริยธรรม (มศว 353). รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กาญจนา ตันโพธิ์ ธีรฐา คำชู และสิริขญา คอนกรีต. (2557). การวิเคราะห์เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ ที่นำเสนอผ่านองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส) สำหรับใช้ประกอบในการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร (มศว 111). รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กรมวิชาการ. (2521). *คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2540). *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- กิตติ อรรถาผล. (2553). *การศึกษาเจตคติต่อวิชาดนตรีไทยของนักศึกษาคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กิตติ จรรย์ยานนท์. (2526). *วิชาพื้นฐานทั่วไป, เอกสารประกอบการวิเคราะห์และการกำหนดหลักสูตรวิชาพื้นฐานทั่วไปตามเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: สภาอาจารย์.
- กิตติภูมิ มีประดิษฐ์. (2548). *ความเป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์: บทบาทการดำเนินงานวิชาศึกษาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ขวัญคุณิฐ แซ่ฮั้ง และคณะ. (2557). การวิเคราะห์เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ ที่นำเสนอผ่าน องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส) สำหรับใช้ประกอบในการจัดการเรียนการสอนนิชาวิทยาศาสตร์เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม (มศว 142). รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). *ปฏิรูปการเรียนรู้เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด*. กรุงเทพฯ: คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้.
- สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้. (2553). *โครงการจัดตั้งสำนักนวัตกรรมการเรียนรู้* เสนอต่อ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- งามตา วรินทร์านนท์. (2535). *เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิตต์ภิัญญา ชุมสาย ณ อยุธยา. (2557). การวิเคราะห์เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ ที่นำเสนอผ่าน องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส) สำหรับใช้ประกอบในการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์ (มศว 151). รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จันทิพร ยะบุญวัน. (2554). *ความคิดเห็นของนิสิตต่อการจัดการเรียนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม.(การอุดมศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จ๋ารอง เงินดี. (2539). *จิตวิทยาชุมชน ในจิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ชนัดถ์ พุนเดช และคนอื่น ๆ. (2557). การวิเคราะห์เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ ที่นำเสนอผ่าน องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส) สำหรับใช้ประกอบในการจัดการเรียนการสอนนิชาทักษะการรู้สารสนเทศ (มศว 141). รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2551). *การพัฒนาหลักสูตร*. มหาสารคามฯ: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2555). *80 นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดบุ๊คเซ็นเตอร์.
- เชิดศักดิ์ โฉวาสินธุ์. (2520). *การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ*. เอกสารประกอบคำสอนวิชาการสร้างมาตรวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฐาปนีย์ ธรรมเมธา. (2539). *สื่อการศึกษาเบื้องต้น*. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ณัฐวรรณ เวียนทอง. (2554). การศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและเจตคติในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) กับการสอนตามคู่มือ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงแข จงเจริญ. (2540). การศึกษาทัศนคติของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิธีเรียนทางไกลที่มีต่อโรคเอดส์ในจังหวัดกาญจนบุรี. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเนตร เชยประเสริฐ. (2551). การศึกษาเจตคติของผู้ปกครองต่อการเรียนรู้สองภาษาของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทบวงมหาวิทยาลัย. (2538). วิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี. รายงานการสัมมนาทางวิชาการ. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ทรงพล ภูมิพัฒน์. (2538). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: เอสอาร์ปริ้นท์ติ้ง.
- ทัศนีย์ ศุภเมธี. (2533). พฤติกรรมการสอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏธนบุรี.
- ทิสนา แคมมณี. (2552). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญา บุปผเวส และคณะ. (2534). จิตวิทยาเบื้องต้น. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธีระพร อูวรรณโณ. (2529). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บ้งอร ฟุ้งกัน. (2552). นวัตกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนปรีชาานุศาสน์ จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญเกื้อ คอรวาเวช. (2543). นวัตกรรมการศึกษา. นนทบุรี: ห้างหุ้นส่วนจำกัด SR Printing.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2556). ทฤษฎีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ.
- ปทีป เมธาคุนวุฒิ. (2544). หลักสูตรอุดมศึกษา: การประเมินและการพัฒนา. กรุงเทพฯ: นิชิน แอด เวอร์ไทซิง กรุ๊ป.
- (2545). หลักสูตรอุดมศึกษา: การประเมินและการพัฒนา. กรุงเทพฯ: นิชิน แอดเวอร์ไทซิง.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526). ทัศนคติต่อการวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2545). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปัทมาสน์ บุญทรง. (2555). การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ตามความคิดเห็นของนิสิต.ปริญญาโท กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พยัต วุฒิรงค์. (2557). การจัดการนวัตกรรมการ. กรุงเทพฯ: วี. พรินท์ (1991) จำกัด.
- พวงรัตน์ เกษรแพทย์. (2558). การพัฒนาหลักสูตรเพิ่มศักยภาพความเป็นผู้นำของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ระดับคุณภาพมาตรฐานการปฏิบัติงาน. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2558.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). วิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พันธศักดิ์ พลสารมัยและคณะ. (2543). การปฏิรูปการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา: การพัฒนาการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- พัชรี ปรีดาสุริยะ และคณะ (2557). การวิเคราะห์เนื้อหาของรายการโทรทัศน์ ที่นำเสนอผ่านองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส) สำหรับใช้ประกอบในการจัดการเรียนการสอนวิชาความคิดสร้างสรรค์กับนวัตกรรมและเทคโนโลยี (มศว 371). รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2550). การวิจัยและพัฒนา นวัตกรรม. กรุงเทพฯ: เอกสารอัดสำเนา.
- พิมพา สุวรรณฤทธิ์. (2542). การสร้างเครื่องมือวัดผลการเรียน. ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา. กาญจนบุรี: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี.
- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. (2525). หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2548). รายงานการวิจัยกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2549). นวัตกรรมการจัดหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปในมหาวิทยาลัยไทย. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- (2550). หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปหลักการและวิธีดำเนินการ. กรุงเทพฯ: วี. พรินท์ (1991) จำกัด.
- ไพศาล หวังพานิช. (2526). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ภาคินพิชญ์ ภูนิ่ม. (2553) การศึกษาเจตคติต่อการเรียนรวมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของนักเรียนปกติจากการใช้โปรแกรมส่งเสริมเจตคติทางบวก. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ภัทธีรา รอดสการ. (2548). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อเจตคติการเผยแพร่นาฏศิลป์ ดนตรี ของนักศึกษาระดับชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จังหวัดสุโขทัย. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภูวดล บัวบางพลู.(2554). การพัฒนาระบบการบริหารจัดการเรียนการสอนผ่านระบบเครือข่าย ระดับอุดมศึกษา. ปรินิพนธ์ กศ.ด. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รพีพรรณ สุจิตต์.(2541). การศึกษาทัศนคติต่อการเรียนสาขาวิชาเกษตรศาสตร์ของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ในกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รุจิร ภูสาระ. (2551). การพัฒนาหลักสูตร :ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย. ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริม วิชาการ.
- ลัดดา กิตติวาท. (2523). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ----- (2532). ทัศนคติทางสังคมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์. ----- (2538). ทัศนคติทางสังคมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2518). หลักการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- วนิดา เดชตานนท์.(2540). การประเมินผลการเรียน.นครราชสีมา: ภาควิชาการทดสอบและวิจัย การศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- วรรณดี แสงประทีปทอง. (2544). เจตคติ: แนวคิดวิชาวัดและมาตรวัด. แขนงวิชาการวัดผลและการ ประเมินผลการศึกษา. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรรณพร ฉัตรทอง. (2546). การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของอาจารย์และนิสิต. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรกร หงษ์โต. (2553). การพัฒนารูปแบบชุมชนการเรียนรู้ออนไลน์โดยใช้กระบวนการสร้าง ความรู้เพื่อสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาคอมพิวเตอร์. วิทยานิพนธ์. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรินทร์ โพนน้อย.(2555). นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ภาษาไทยและสมดุภาษา สำหรับนักเรียน ระดับประถมศึกษา. ปรินิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วไลพร คุณภัย. (2530). หลักการสอน. กรุงเทพฯ : กองส่งเสริมวิทยฐานะครูกรมฝึกหัดครู.

- วัชรพล วิบูลยศรีน. (2556). *นวัตกรรมและสื่อการเรียนการสอนภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: วี. พรินท์ (1991) จำกัด.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2544). *ลักษณะและธรรมชาติของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา*. รายงานการประชุมทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย ตันศิริ. (2550). *อุดมการณ์ทางการศึกษา ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- (2554). *การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: อาร์ แอนด์ พรินท์ จำกัด.
- ศรัญญ์ ตติยาภิตติ. (2544). *การศึกษาเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อของเล่น*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศศิกาญจน์ ชีถนอม. (2553). *การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและเจตคติต่อการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (รูปแบบที่ 1) ที่ใช้สื่อการสอนซึ่งเน้นวัฒนธรรมท้องถิ่นกับการสอนแบบเดิม*. ปริญญานิพนธ์ ก.ศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศักดิ์ สุนทรเสนีย์. (2531). *เจตคติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งวัฒนา.
- ศุภชัย ตันศิริ และคณะ. (2553). *นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมชาย บุญสุน. (2554). *ความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมนึก ภัททิยธนี. (2541). *การวัดผลการศึกษา*. ภาพลึนธ์: ประสานภาพลึนธ์.
- สมนึก โรจน์มิ่งคลรัตน์ (2549). *เจตคติต่อการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมบุญรัตน์ ตันยะ. (2545). *การประเมินทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- (2542). *แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม พ.ศ. 2545-2549*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

- (2544). แนวทางการปฏิรูปการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษา
แห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการจัดทำแนวทางปฏิรูปการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.(2549). มาตรฐานการอุดมศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานที่
เกี่ยวข้อง. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา.
- (2549). มาตรฐานการศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานและ
ประเมินผลอุดมศึกษา.
- สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้. (2556). รายงานการประเมินตนเอง ประจำปีการศึกษา 2556.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2558). รายงานการประเมินตนเอง ประจำปีการศึกษา 2557. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- สีปพนนท์ เกตุทัต. (2543). แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมแห่งชาติ :ปรัชญาหลัก
กรอบความคิดและเจตนารมย์. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สุคนธ์ สินธพานนท์. (2553). นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน.
กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคโนโลยีปริ้นติ้ง.
- สุชา จันทร์หอม. (2539).จิตวิทยาทั่วไป.กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุदारัตน์ ดำรงค์ศรี.(2555). การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา
มหาวิทยาลัยทักษิณ.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2553). การพัฒนาหลักสูตรและการนำไปใช้. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- สุภัคษร อินทร. (2545). ความรู้ เจตคติและการปฏิบัติของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง สังกัด สำนักงาน
การประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี ในการดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้อัตระดับปฐมวัย.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2533). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2541). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2544). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวัฒน์ จันทรลอย. (2527). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านความเข้าใจในการอ่าน สมรรถภาพ
การอ่านเร็ว และเจตคติการเรียนการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
จากชุดการอ่านที่มีคำถามก่อนการอ่าน ระหว่างการอ่าน และหลังการอ่าน. ปริญญาานิพนธ์
กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- สุวิชัย โกศัยยะวัฒน์. (2540). การศึกษาทั่วไป: เรียนอะไร- ทำไม่ต้องเรียน. วารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์ The Knowledge Center ในเครือบริษัทดวงกมลเชียงใหม่ จำกัด.
- เสริมศรี ไชยสร. (2539). พื้นฐานการสอน. เชียงใหม่: คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- แสงจันทร์ วงศ์สวัสดิ์. (2550). การศึกษาเจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อดุลย์ จาตุรงค์กุล. (2543). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อมรชัย ตันติเมธ และคณะ. (2524). เทคนิคและกระบวนการในการสอนระดับอุดมศึกษาไทย. รายงานการประชุมทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: คุรุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อลิสา เสนามนตรี. (2551). การพัฒนานวัตกรรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนระบบสื่อประสมเรื่องชีวโมเลกุลด้วยรูปแบบการบูรณาการสำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ด. (วิทยาศาสตร์ศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัจฉรา วัฒนาณรงค์. (2551). การสอนที่มีประสิทธิภาพ ระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: สหวิทยาการพิมพ์.
- อัจฉรา เหล่าบ้านเหนือ. (2550). การศึกษาการดำเนินงานหนึ่งโรงเรียนหนึ่งนวัตกรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์. คุรุศาสตรมหาบัณฑิต โปรแกรมวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2546). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- (2546). หลักการสอน. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินติ้ง เฮาส์.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. (2541). สอนไปทำไม?: เทคนิคการสอนและการวัดผลระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Askov, Eunice; & Thomas J. Fishback. (1973, Spring). *An Investigation of Primary Pupils Attitude Toward Reading*. The Journal of Experimental Education.
- Barker, Diane S., *Factors affection policy in educational media services*, (Old Dominion University (0418), (Dissertation Abstracts International, 49/ 05A, 1988).
- Baron, Robert A., Donn Byrne; & Barry H. Kantowitz. (1980). *Psychology: Understanding Behavior*. 2nd ed. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Clider, Andrew B.; others. (1983). *Psychology*. Illinois: Scott, Foresman and Company.
- Cogan, Morris L.; & Levin Harry. (1975, January). *Studies of Teacher Behavior*. The Journal of Experlmental Education. 26: 135 – 139.
- Esin, Joseph Okon, *A study of the relationship between teacher knowledge experience and their apprehension about the use of microcomputer in public schools*, (Dissertation Abstracts International. 50, 02, May, 1989.

- Ettinger R.H. (1994). *Psychology: Science, Behavior, and Life*. 3rd ed. Florida: HarcoursBrace&Company.
- Fishbein, M. (1967). *Reading in attitude Theory and Measurement*. New York: John Wiley&Sons.
- Glietman, Henry. (1992). *Basic Psychology*. 3rd ed. New York: W.W. Norton & Company.
- Good, Carter Victor. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York: McGrow-Hill.
- Hilgard, Ernest R. (1962). *Introduction to Psychology*. New York: Harcourt Brace.
- Hogg, Michael A. (1998). *Social Psychology: Structure and Function of attitudes*. United Kingdom: Mathematical Composition Setters Ltd.
- Koontz, R., Jr., *An assessment of teacher trainees' attitudes toward selected instructional media*, (Dissertation Abstracts International. 52, 07, January, 1992).
- Lefton, Lester A; & Laura Valvatne.(1984). *Mestering Psychology*.2nd ed. Massachusetts Alln and Bacon.
- Krejcie, Robert V.; & Darlye W. Morgan, (1970, Augut).Determining Sample Size for Research Activities.Journal Educational and Psychological Measurement. 13(3): 608.
- Likert, Rensis. 1970). *A Technique for the Measurement of Attitude*. Chicago: Rand McNally Company.
- Markert, Linda Rae. *Contemporary technology: Innovations, issues, and perspectives*, Illinois: The Goodheart, WillcoxCompny, 1989.
- McGee, Mark G.; & David W. Wilson. (1984). *Psychology: Science and Application*. Minnesota: West Publishing Company.
- Osgood, Charles E. (1975). George I Suci and Percy H. Tannenbau. *The Measurement of Meaning*. Urbana: University of Illinois Press.
- Shaver, Kelly G. (1977). *Principles of Social Psychology*. Cambridge: Winthrop Publishers.
- Stoler. R.D. (1992: March). *Attitudes and Perceptions of Regular Education Teachers Toward Inclusion of All Handicapped Students in Their Classroom*. Dissertation Abstracts International. DAI-A 52/12: 4178.
- Strauss, Judy and Frost, Raymond. (1999). *Marketing on the Internet*. New Jersey: Prentice Hall.
- Taba, Hilda. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace & World.
- Thurstone.(1970) *Validity Issues in the Likert and Thurstone Approaches to Attitude Measurement*.University of South Carolina.

Youth, Russell L.; Tran, Myloun T. (1999). *Vietnamese Parent Attitudes Toward Bilingual Education*. Bilingual Research Journal, V23 n2 – 3p225 – 34 Spr – Sim.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถามการวิจัย
และหนังสือขอความอนุเคราะห์

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม เรื่อง

ศึกษาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป
สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิตใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

2. ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ตามความคิดเห็นของท่าน และขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำหรับ ผู้บริหาร อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน วิชาศึกษาทั่วไป ในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒต่อไป

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1: สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

3. กลุ่มสาขาวิชาที่ศึกษา

☐ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

☐ คณะวิทยาศาสตร์

☐ คณะวิศวกรรมศาสตร์

☐ คณะเทคโนโลยีและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์การเกษตร

☐ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

☐ คณะพลศึกษา

☐ คณะพยาบาลศาสตร์

☐ คณะแพทยศาสตร์

☐ คณะทันตแพทยศาสตร์

☐ คณะเภสัชศาสตร์

☐ คณะสหเวชศาสตร์

☐ กลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

☐ คณะมนุษยศาสตร์

☐ คณะสังคมศาสตร์

☐ คณะศึกษาศาสตร์

☐ คณะศิลปกรรมศาสตร์

☐ วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม

☐ วิทยาลัยโพธิวิชชาลัย

☐ สำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ

ตอนที่ 2: เจตคติต่อรายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียวเท่านั้น โดยพิจารณาจากน้ำหนักคะแนนดังนี้

5	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมาก
3	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อย
1	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ที่	เจตคติของนิสิตต่อรายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1	ควรจัดให้มีการเรียนรายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป					
2	การเรียนในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สนุกสนานมาก					
3	การเรียนรายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาเอกได้ดี					
4	ความรู้จากการเรียนในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้					
5	การเรียนในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
6	การเรียนในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปทำให้เป็นคนกล้าแสดงออก					
7	ข้าพเจ้าชอบทำกิจกรรมในการเรียนหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป					
8	ข้าพเจ้ารู้สึกตื่นเต้นที่ได้ทำกิจกรรมในชั่วโมงเรียนในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป					
9	หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปช่วยให้ฉันได้มีโอกาสพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็น ในการเรียนระดับปริญญาตรี					

ตอนที่ 3: การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความในแบบสอบถามแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุดเพียงช่องเดียวเท่านั้น โดยพิจารณาจากน้ำหนักคะแนนดังนี้

5	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมากที่สุด
4	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นมาก
3	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นปานกลาง
2	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อย
1	หมายถึง	ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ที่	การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตร หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. ด้านหลักสูตร						
1	หลักสูตรมีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน					
2	วัตถุประสงค์ของเนื้อหาหลักสูตรมีความทันสมัยต่อสถานการณ์และเหตุการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบัน					
3	เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปมีความสัมพันธ์กับสาขาวิชาเอกที่เรียน					
4	การจัดหลักสูตรมีลักษณะการบูรณาการเนื้อหาจากรายวิชาอื่น ๆ					
5	หลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล					
6	ความเหมาะสมในการกำหนดจำนวนหน่วยกิตแต่ละรายวิชา					
7	ความเหมาะสมในการกำหนดจำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป					

ที่	การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตร หมวติศึกษาทั่วไป สำหรับนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
8	สัดส่วนจำนวนชั่วโมงการเรียนทฤษฎี ในแต่ละรายวิชาในหลักสูตรหมวติศึกษาทั่วไปเหมาะสม					
9	สัดส่วนจำนวนชั่วโมงการเรียนปฏิบัติในแต่ละรายวิชาในหลักสูตรหมวติศึกษาทั่วไปเหมาะสม					
10	มีการชี้แจงรายละเอียดของหลักสูตรและเค้าโครงรายวิชาแต่ละรายวิชา					
1. ด้านการจัดการเรียนการสอน						
1	มีการจัดการเรียนการสอนแบบการบรรยาย/การอภิปราย					
2	มีการจัดการเรียนการสอนแบบการแทรกประสบการณ์จริง					
3	มีการจัดการเรียนการสอนแบบใช้กรณีศึกษา					
4	มีการจัดการเรียนการสอนแบบการสร้างสถานการณ์สมมุติ					
5	มีการจัดการเรียนการสอนแบบการวิเคราะห์วิจารณ์					
6	มีการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ/โครงงาน					
7	มีการจัดการเรียนการสอนแบบฝึกการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา					
8	มีการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง					
9	มีการจัดการเรียนการสอนแบบสาธิต					
10	มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและคอมพิวเตอร์ช่วยสอน					
11	มีการจัดการเรียนการสอนแบบให้ทำกิจกรรมเดี่ยว					

ที่	การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตร หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำหรับ นวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
12	มีการจัดการเรียนการสอนแบบให้ทำกิจกรรมกลุ่ม					
13	มีการจัดการเรียนการสอนแบบการระดมสมอง					
14	มีการจัดการเรียนการสอนแบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน					
15	มีการจัดการเรียนการสอนแบบการถามตอบ					
16	มีการจัดการเรียนการสอนแบบฝึกประสบการณ์ฝึกปฏิบัติ					
1. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน						
1	ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมเดี่ยว					
2	ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมกลุ่ม					
3	ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีการนำเสนอผลงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
4	ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดประสบการณ์โดยการมอบหมายโครงการ/โครงการให้ทำภายในมหาวิทยาลัย					
5	ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดประสบการณ์โดยการมอบหมายโครงการ/โครงการให้ทำภายนอกมหาวิทยาลัย					
6	ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมเปิดบ้าน (Open House) นวัตกรรมการเรียนรู้ให้นิสิตแสดงผลงาน					
7	มีการให้ทำใบงานในกิจกรรมการเรียนการสอน					
8	มีการให้ทำรายงานในกิจกรรมการเรียนการสอน					
9	ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดนิทรรศการประกอบรายวิชา					

ที่	การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตร หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำหรับ นวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
10	ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีการแสดงดนตรีประกอบรายวิชา					
11	มีการใช้สารคดีและภาพยนตร์ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน					
12	ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีการให้ปฏิบัติภาคสนาม					
13	ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเชิญวิทยากรมาบรรยาย					
1. ด้านสื่อการเรียนการสอน						
1	ในการเรียนการสอนมีการใช้เครื่องฉาย (Projector)					
2	มีการใช้หนังสือ/เอกสารประกอบการเรียนการสอน					
3	ในการเรียนการสอนมีการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์					
4	ในการเรียนการสอนมีการใช้เว็บไซต์ต่าง ๆ					
5	มีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยสอน					
6	มีการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้					
7	มีการการใช้วีดิทัศน์เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน					
8	มีการใช้รูปภาพเป็นสื่อประกอบการสอน					
9	มีการใช้นวนิยาย/เรื่องสั้น เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน					
10	มีการใช้การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เช่น A Tutor					

ที่	การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตร หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำหรับนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตามความคิดเห็นของนิสิต	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน						
1	อาจารย์ผู้สอนชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับเกณฑ์การวัดและประเมินผลก่อนเริ่มการเรียนการสอน					
2	มีการออกข้อสอบครอบคลุมเนื้อหาและทักษะที่สอน					
3	มีการสังเกตการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในห้องเรียน					
4	มีการประเมินผลจากการทำกิจกรรมเดี่ยว					
5	มีการประเมินผลจากการทำกิจกรรมกลุ่ม					
6	มีการประเมินจากผลงานที่มอบหมาย					
7	มีการประเมินผลจากการนำเสนองาน					
8	มีการประเมินผลจากใบงานและแบบฝึกหัด					
9	มีการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้					
10	มีการให้นิสิตประเมินผลงานเพื่อน					

ตอนที่ 4: ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้าน การวัดและประเมินผลการเรียน ตามความคิดเห็นของอาจารย์ โดยการสัมภาษณ์

คำชี้แจง โปรดให้ข้อมูลปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ใน 5 ด้าน

ท่านคิดว่าการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ **ใน 5 ด้าน** มีปัญหาอะไรบ้างและมีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหายังไร

ภาคผนวก ค
ตารางค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และการเปรียบเทียบการบริหารจัดการวัตรกรรมการเรียนการสอน ใน 5 ด้าน
หลักสูตรหมวดศึกษาทั่วไป ตามความคิดเห็นของนิสิต จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา
และเจตคติของนิสิต

ตาราง 17 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ เจตคติของนิสิตและกลุ่มสาขาวิชา

ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กลุ่มสาขาวิชา		
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	76	21.71
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	79	22.57
สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์	195	55.77
เจตคติของนิสิต		
เจตคติด้านลบ	168	48.00
เจตคติด้านบวก	182	52.00
รวม	350	100.00

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป โดยรวมและรายด้าน

การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านหลักสูตร	3.55	.68	มาก
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.72	.57	มาก
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.66	.56	มาก
ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.66	.69	มาก
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	3.77	.64	มาก
รวม	3.68	.63	มาก

ตาราง 19 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ใน 5 ด้าน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

การบริหารจัดการ นวัตกรรมการเรียน การสอน	กลุ่มสาขาวิชา								
	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (n = 76)			วิทยาศาสตร์สุขภาพ (n = 76)			สังคมศาสตร์และ มนุษยศาสตร์ (n = 195)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านหลักสูตร	3.76	.466	มาก	3.74	.546	มาก	3.69	.620	มาก
ด้านการจัดการเรียน การสอน	3.68	.44	มาก	3.74	.569	มาก	3.62	.604	มาก
ด้านการจัดกิจกรรม	3.70	.624	มาก	3.79	.656	มาก	3.59	.731	มาก
การเรียนการสอน									
ด้านสื่อการเรียน	3.80	.605	มาก	3.88	.567	มาก	3.72	.672	มาก
การสอน									
ด้านการวัดและ ประเมินผลการเรียน	3.80	.605	มาก	3.88	.567	มาก	3.72	.672	มาก
รวม	3.70	.461	มาก	3.74	.525	มาก	3.64	.577	มาก

ตาราง 20 เปรียบเทียบค่าความแปรปรวน ของการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน
หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ใน 5 ด้าน จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตร หมวดวิชาทั่วไป	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	2	.302	.151	.470	.625
	ภายในกลุ่ม	347	111.520	.321		
	รวม	349	111.822			
ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	.885	.442	1.397	.249
	ภายในกลุ่ม	347	109.851	.317		
	รวม	349	110.736			
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.251	1.126	2.355	.096
	ภายในกลุ่ม	347	165.847	.478		
	รวม	349	168.098			
ด้านสื่อการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.450	.725	1.805	.166
	ภายในกลุ่ม	347	139.409	.402		
	รวม	349	140.859			
ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	2	1.450	.725	1.805	.166
	ภายในกลุ่ม	347	139.409	.402		
	รวม	349	140.859			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.688	.344	1.178	.309
	ภายในกลุ่ม	347	101.355	.292		
	รวม	349	102.043			

ตาราง 21 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชา
ศึกษาทั่วไป ใน 5 ด้าน จำแนกตามเจตคติของนิสิต

การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน	เจตคติของนิสิต				t	p
	ด้านลบ		ด้านบวก			
	(n = 168)		(n = 182)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านหลักสูตร	3.42	.527	4.00	.447	11.091*	.000
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.38	.517	3.92	.469	10.38*	.000
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.34	.666	3.95	.583	9.121*	.000
ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.50	.581	4.03	.573	8.698*	.000
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.50	.581	4.03	.573	8.698*	.000
รวม	3.36	.451	3.97	.440	12.904*	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน
หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ด้านหลักสูตร โดยรวมและรายข้อ

ด้านหลักสูตร	ระดับการปฏิบัติ		
	($\bar{X}$)	SD.	แปลผล
1. หลักสูตรมีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	3.66	.809	มาก
2. วัตถุประสงค์ของเนื้อหาหลักสูตรมีความทันสมัย ต่อสถานการณ์และเหตุการณ์ต่างๆ ในปัจจุบัน	3.73	.800	มาก
3. เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มีความสัมพันธ์กับสาขาวิชาเอกที่เรียน	3.28	.999	ปานกลาง
4. การจัดหลักสูตรมีลักษณะการบูรณาการเนื้อหา จากรายวิชาอื่น ๆ	3.45	.916	มาก
5. หลักสูตรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล	3.67	.891	มาก
6. ความเหมาะสมในการกำหนดจำนวนหน่วย กิตแต่ละรายวิชา	3.50	.939	มาก
7. ความเหมาะสมในการกำหนดจำนวนหน่วยกิต รวมของหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	3.52	.951	มาก
8. สัดส่วนจำนวนชั่วโมงการเรียนทฤษฎี ในแต่ละ รายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เหมาะสม	3.48	.828	มาก
9. สัดส่วนจำนวนชั่วโมงการเรียนปฏิบัติในแต่ละ รายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เหมาะสม	3.49	.842	มาก
10. มีการชี้แจงรายละเอียดของหลักสูตรและเค้า โครงรายวิชาแต่ละรายวิชา	3.74	.846	มาก
รวม	3.55	.683	มาก

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน
หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ

ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ		
	($\bar{X}$)	SD.	แปลผล
1. มีการจัดการเรียนการสอนแบบการบรรยาย/การอภิปราย	3.81	.725	มาก
2. มีการจัดการเรียนการสอนแบบการแทรกประสบการณ์จริง	3.65	.846	มาก
3. มีการจัดการเรียนการสอนแบบใช้กรณีศึกษา	3.70	.797	มาก
4. มีการจัดการเรียนการสอนแบบการสร้างสถานการณ์สมมุติ	3.59	.834	มาก
5. มีการจัดการเรียนการสอนแบบการวิเคราะห์วิจารณ์	3.73	.809	มาก
6. มีการจัดการเรียนการสอนแบบโครงการ/โครงงาน	3.80	.782	มาก
7. มีการจัดการเรียนการสอนแบบฝึกการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา	3.73	.819	มาก
8. มีการจัดการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.70	.842	มาก
9. มีการจัดการเรียนการสอนแบบสาธิต	3.47	.904	มาก
10. มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	3.60	.903	มาก
11. มีการจัดการเรียนการสอนแบบให้ทำกิจกรรมเดี่ยว	3.56	.844	มาก
12. มีการจัดการเรียนการสอนแบบให้ทำกิจกรรมกลุ่ม	4.02	.757	มาก
13. มีการจัดการเรียนการสอนแบบการระดมสมอง	3.96	.741	มาก
14. มีการจัดการเรียนการสอนแบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน	3.77	.772	มาก
15. มีการจัดการเรียนการสอนแบบการถามตอบ	3.71	.780	มาก
16. มีการจัดการเรียนการสอนแบบฝึกประสบการณ์/ฝึกปฏิบัติ	3.73	.815	มาก
รวม	3.72	.566	มาก

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน
หลักสูตรวิชาชีพศึกษาทั่วไป ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ		
	($\bar{X}$)	SD.	แปลผล
1. ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมเดี่ยว	3.73	.792	มาก
2. ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมกลุ่ม	4.00	.704	มาก
3. ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีการให้นำเสนอผลงานโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.80	.766	มาก
4. ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัด ประสพการณ์โดยการมอบหมายโครงการ/โครงการให้ทำภายในมหาวิทยาลัย	3.78	.780	มาก
5. ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดประสพการณ์โดยการมอบหมายโครงการ/โครงการให้ทำภายนอกมหาวิทยาลัย	3.73	.811	มาก
6. ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมเปิดบ้าน (Open House) นวัตกรรมการเรียนรู้ให้นิสิตแสดงผลงาน	3.62	.840	มาก
7. มีการให้ทำไปงานในกิจกรรมการเรียนการสอน	3.83	.779	มาก
8. มีการให้ทำรายงานในกิจกรรมการเรียนการสอน	3.80	.752	มาก
9. ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีการจัดนิทรรศการประกอบรายวิชา	3.62	.837	มาก
10. ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีการแสดงดนตรีประกอบรายวิชา	3.25	1.046	ปานกลาง
11. มีการใช้สื่อดิจิทัลและภาพยนตร์ประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน	3.55	.922	มาก
12. ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีการให้ปฏิบัติภาคสนาม	3.53	.926	มาก
13. ในกิจกรรมการเรียนการสอนมีการเชิญวิทยากรมาบรรยาย	3.37	.987	ปานกลาง
รวม	3.66	.563	มาก

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน
หลักสูตรวิชาชีพศึกษาทั่วไป ด้านสื่อการเรียนการสอน โดยรวมและรายข้อ

ด้านสื่อการเรียนการสอน	ระดับการปฏิบัติ		
	($\bar{X}$)	SD.	แปลผล
1. ในการเรียนการสอนมีการใช้เครื่องฉาย (Projector)	4.02	.827	มาก
2. มีการใช้หนังสือ/เอกสารประกอบการเรียนการสอน	3.65	.999	มาก
3. ในการเรียนการสอนมีการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์	3.81	.912	มาก
4. ในการเรียนการสอนมีการใช้เว็บไซต์ต่าง ๆ	3.51	.917	มาก
5. มีการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปช่วยสอน	3.46	.988	มาก
6. มีการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้	3.73	.865	มาก
7. มีการการใช้วีดิทัศน์เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน	3.79	.815	มาก
8. มีการใช้รูปภาพเป็นสื่อประกอบการสอน	3.76	.878	มาก
9. มีการใช้นวนิยาย/เรื่องสั้น เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน	3.48	.998	มาก
10. มีการใช้การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เช่น A Tutor	3.39	1.026	ปานกลาง
รวม	3.66	.694	มาก

ตาราง 26 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน
หลักสูตรวิชาชีพศึกษาทั่วไป ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน โดยรวมและรายข้อ

ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	ระดับการปฏิบัติ		
	($\bar{X}$)	SD.	แปลผล
1. อาจารย์ผู้สอนชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับเกณฑ์การวัดและประเมินผลก่อนเริ่มการเรียนการสอน	3.85	.848	มาก
2. มีการออกข้อสอบครอบคลุมเนื้อหาและทักษะที่สอน	3.78	.841	มาก
3. มีการสังเกตการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในห้องเรียน	3.75	.782	มาก
4. มีการประเมินผลจากการทำกิจกรรมเดี่ยว	3.73	.820	มาก
5. มีการประเมินผลจากการทำกิจกรรมกลุ่ม	3.85	.779	มาก
6. มีการประเมินจากผลงานที่มอบหมาย	3.85	.755	มาก
7. มีการประเมินผลจากการนำเสนองาน	3.88	.756	มาก
8. มีการประเมินผลจากใบงานและแบบฝึกหัด	3.81	.772	มาก
9. มีการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้	3.69	.796	มาก
10. มีการให้ผลัดประเมินผลงานเพื่อน	3.57	.911	มาก
รวม	3.77	.635	มาก

ตาราง 27 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของนิสิตต่อรายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยรวมและรายข้อ

เจตคติของนิสิต	ระดับการปฏิบัติ		
	($\bar{X}$)	SD.	แปลผล
1. ควรจัดให้มีการเรียนรายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	3.61	.953	มาก
2. การเรียนในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปสนุกสนานมาก	3.30	.980	ปานกลาง
3. การเรียนรายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาเอกได้ดี	3.36	.965	ปานกลาง
4. ความรู้จากการเรียนในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	3.61	.869	มาก
5. การเรียนในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.52	.932	มาก
6. การเรียนในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปทำให้เป็นคนกล้าแสดงออก	3.53	.971	มาก
7. ข้าพเจ้าชอบทำกิจกรรมในการเรียนหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	3.34	.982	ปานกลาง
8. ข้าพเจ้ารู้สึกตื่นเต้นที่ได้ทำกิจกรรมในช่วงเรียนในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	3.24	1.032	ปานกลาง
9. หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปช่วยให้นิสิตได้มีโอกาสพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการเรียนระดับปริญญาตรี	3.52	.923	มาก
รวม	3.45	.788	มาก

ตาราง 28 ความถี่และร้อยละของปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชา
ศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านหลักสูตร

ปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป	(n = 25)	
	ความถี่	ร้อยละ
ด้านหลักสูตร		
1. รายวิชาที่มีจำนวนน้อยนิสิตไม่สามารถเลือกเรียนได้อย่างอิสระ	7	28.00
2. หลักสูตรยังไม่มีมีการบูรณาการกับวิชาการด้านอื่น ๆ มากเท่าที่ควร	5	20.00
3. เนื้อหาเป็นธรรมะนิสิตเข้าใจยาก	2	8.00
4. รายวิชาศึกษาทั่วไปถูกใช้กับนิสิตทั้งมหาวิทยาลัยแต่นิสิตบางกลุ่มมีความสามารถเกินกว่าวิชาศึกษาทั่วไป ดังนั้นเนื้อหากลุ่มผู้เรียนยังมีความไม่สอดคล้อง	2	8.00
5. เป็นหลักสูตรที่จัดให้กับนิสิตเป็นสำหรับและนิสิตไม่มีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตร	1	4.00
6. วัตถุประสงค์กว้างมากทำให้การเรียนการสอนไม่ครอบคลุม	1	4.00
7. หลักสูตรดีและมีประโยชน์ต่อผู้เรียนมาก แต่เด็กไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ทำให้ไม่อยากเรียนในหมวดศึกษาทั่วไป	1	4.00
8. วิชาที่เปิดสอนยังมีปริมาณไม่มากพอและยังไม่หลากหลาย เช่น วิชาที่เจาะตรงไปที่ ASEAN และพวกการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม	1	4.00
10. รายวิชาศึกษาทั่วไปที่มีให้เรียนยังไม่หลากหลาย/มากพอ เช่น วิชาภาษาต่างประเทศ มีแต่ภาษาอังกฤษ	1	4.00
11. หลักสูตรมีความครอบคลุมเนื้อหาที่หลากหลายแต่บางรายวิชาไม่สามารถเปิดสอนได้ เนื่องจากไม่มีผู้สอนจากทางสำนักคอมพิวเตอร์ เนื่องจากอาจารย์เฉพาะทางไม่เพียงพอ เช่น วิชาด้านภาษา	1	4.00
12. หลักสูตรเป็นการบรรยายผู้เรียนเลยไม่สนใจ	1	4.00
13. เนื้อหาวิชาศึกษาทั่วไปไม่ครอบคลุมมิติของการเรียนรู้	1	4.00
14. มีรายวิชาที่เปิดสอนแต่ยังไม่มียาจารย์ประจำที่เชี่ยวชาญในรายวิชานั้น ๆ มาสอน ทำให้ต้องเกิดการจ้างอาจารย์พิเศษจำนวนมาก	1	4.00

ตาราง 29 ความถี่และร้อยละของปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชา
ศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดการเรียน
การสอน

ปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป	(n = 25)	
	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการจัดการเรียนการสอน		
1. มีนิสิตในแต่ละกลุ่มเรียนเป็นจำนวนมาก	4	16.00
2. ขนาดของห้องเรียนมีจำนวนของนิสิตต่อห้องเรียนมากเกินไปจนอาจทำให้การ เรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพและค่อนข้างไปทางการสอนแบบ passive learning	3	12.00
3. ผู้เรียนลงทะเบียนเรียนในกลุ่มใหญ่	2	8.00
3. จำนวนผู้เรียนแต่ละกลุ่มเรียนมากทำให้เวลาแบ่งกลุ่มทำงานอาจมีทั้งคนที่ ทำและไม่ทำ	2	8.00
5. อาจารย์ผู้สอนยังขาดแคลน	1	4.00
6. อาจารย์รู้เท่าทัน Information น้อยกว่าในระดับนานาชาติ	1	4.00
7. การจัดการเรียนการสอนศึกษาทั่วไปต้องดูแลนิสิตนักศึกษาทั้ง มหาวิทยาลัย ซึ่งจำนวนบุคลากรทั้งผู้สอนและสายสนับสนุนไม่เพียงพอ ต่อการบริหารจัดการวิชานี้	1	4.00
8. วิธีการเสริมสร้างองค์ความรู้	1	4.00
9. รายวิชาเดียวกันมีผู้สอนหลายท่านซึ่งมาจากคณะ/สาขา ทำให้การ จัดการสอนรายวิชาเดียวกันยากที่จะเกิดมาตรฐานเดียวกัน	1	4.00
10. ชั่วโมงการเรียนสำหรับรายวิชาภาษา(ภาษาไทย/ภาษาต่างประเทศ) ต่อสัปดาห์น้อยเกินไป ทำให้นิสิตไม่ได้ฝึกฝนมากเท่าที่ควร	1	4.00
11. ระยะเวลาชั่วโมงการสอนอาจน้อยเกินไปสำหรับวิชาที่ต้องฝึกทักษะ	1	4.00
12. เนื่องจากมีนิสิตจำนวนมากอัตราผู้สอนจึงมีไม่เพียงพอ	1	4.00
13. เนื้อหาที่ต้องครอบคลุมในแต่ละคาบเยอะ	1	4.00
14. นิสิตในแต่ละห้องมีจำนวนมาก	1	4.00
16. รายวิชาภาษาอังกฤษเป็นรายวิชาที่ต้องจัดระดับความสามารถของ ผู้เรียนโดยปัจจุบันใช้คะแนนสอบกลางและคะแนนสอบตรงซึ่งอาจไม่ใช่ ข้อสอบวัดความสามารถทางภาษาแต่เป็นข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์	1	4.00
17. ผู้เรียนมีจำนวนมากและกลุ่มผู้เรียนที่หลากหลายและมีผู้สอนจำนวน น้อยเมื่อเทียบกับอัตราส่วน อาจารย์ 1 คน ต่อผู้เรียน 25 คน	1	4.00
18. วันที่เด็กมีเรียนอาจตรงกับกิจกรรมที่จัดโดยคณะหรือภาควิชาทำให้เด็ก ต้องขาดเรียนในวันนั้น และบางครั้งไม่มีการแจ้งผู้สอนล่วงหน้า	1	4.00

ตาราง 30 ความถี่และร้อยละของปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชา
ศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัดกิจกรรม
การเรียนการสอน

ปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป	(n = 25)	
	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
1. จำนวนนิสิตมากเกินไป	7	28.00
2. มีนิสิตในกลุ่มเรียนจำนวนมากไม่สามารถร่วมได้อย่างทั่วถึง	2	8.00
3. การจัดกิจกรรมจะส่งผลมากเพราะจำนวนผู้เรียนมีปริมาณมากเกินไป	2	8.00
4. กลุ่มผู้เรียนมีขนาดใหญ่	2	8.00
5. กิจกรรมในแต่ละคาบค่อนข้างเยอะ	1	4.00
6. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียนมีจำนวนมาก	1	4.00
7. เน้นให้นิสิตผลิตผลงานชิ้นงานมากเกินไป เช่น ทำ VDO Presentation หลายวิชา	1	4.00
8. กิจกรรมยังไม่มีความหลากหลายเท่าที่ควรบางกิจกรรมใช้เวลาเนิ่นนานมากเกินไปและนิสิตให้ความร่วมมือน้อย	1	4.00
9. ไม่เน้นที่ผู้เรียนเป็นหลัก	1	4.00
10. การจัดกิจกรรมบางอย่างไม่เอื้อต่อการที่มีจำนวนนิสิตมากๆ ต่อกลุ่มเรียน	1	4.00
11. เน้นการจดมาก	1	4.00
12. จำนวนนิสิตค่อนข้างมากในแต่ละกลุ่มเรียนทำให้การทำกิจกรรมอาจทำได้ไม่มากหรือไม่ได้ผลดีเท่ากับกลุ่มเรียนที่มีผู้เรียนไม่มาก	1	4.00
13. อาจารย์แต่ละท่านมีความถนัดและสนใจการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนแตกต่างกันบางคนถนัดบางคนไม่ถนัด	1	4.00
14. ผู้เรียนขาดความสนใจในการเรียน	1	4.00
15. จำนวนนิสิตมีผลต่อการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนภาษากิจกรรมที่จะกระตุ้นให้นิสิตได้มีส่วนในการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ เช่น พูดในห้องอาจไม่ถึง	1	4.00
16. จำนวนนิสิตต่อชั้นเรียนที่มีจำนวนค่อนข้างมากทำให้การจัดกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมในชั้นเรียนหรือ tasks ต่าง ๆ เช่น การบ้านหรือ Project เป็นไปอย่างมีจำนวนจำกัดและขาดความหลากหลายอีกทั้งเมื่อจัดกิจกรรมนิสิตบางคนก็อาจจะไม่มีโอกาสได้ทำกิจกรรม	1	4.00

ตาราง 31 ความถี่และร้อยละของปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชา
ศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านสื่อการเรียน
การสอน

ปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป	(n = 25)	
	ความถี่	ร้อยละ
ด้านสื่อการเรียนการสอน		
1. อุปกรณ์ที่ใช้ไม่สมบูรณ์	6	24.00
2. สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายมีน้อย	5	20.00
3. อุปกรณ์และสถานที่บางครั้งยังมีปัญหาไม่เพียงพอ/ใช้งานไม่ได้ไม่ดี	2	8.00
4. สื่อในการสอนมีจำนวนและความหลากหลายทางอุปกรณ์ค่อนข้างดีแต่สำหรับตัวนิสิตอาจจะยังต้องการเพิ่มเติม เช่น เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ใช้ในการช่วยในการเรียนการสอน	1	4.00
5. คุณภาพสื่อทั้งสองวิทยาเขตไม่เท่าเทียมที่องค์กรฯ สื่อจะด้อยกว่าที่ประสานมิตร	1	4.00
6. สื่อการเรียนการสอนน้อย	1	4.00
7. การใช้หนังสือเรียนที่ผลิตสำเร็จรูปเนื้อหาอาจไม่ครบตามความต้องการของผู้เรียน	1	4.00
8. ผู้เรียนบางคนอาจยังไม่เข้าถึงสื่อการเรียนการสอนเนื่องจากปัญหาความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน เช่น พื้นฐานการเงินของครอบครัว ความถนัดทางด้านเทคโนโลยี	1	4.00
9. ผู้สอนบางท่านไม่สามารถสร้างสื่อการเรียนรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้	1	4.00
10. สื่อไม่ทันสมัย	1	4.00
11. สื่อยังจำกัดอยู่ที่ TPBS	1	4.00
12. สื่อยังมีจำนวนจำกัด	1	4.00
13. สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนในบางครั้งใช้งานไม่ได้ไม่ดีเท่าที่ควร	1	4.00
14. สื่อและเทคโนโลยีมีเพียงพอแต่ไม่สามารถจัดการเองได้ในขณะที่สอน เช่น บางครั้งต้องการปิด Project ก็ปิดไม่ได้	1	4.00
15. อุปกรณ์ในห้องสอนที่องค์กรฯ ไม่สมบูรณ์มีไวรัสในคอมพิวเตอร์	1	4.00

ตาราง 32 ความถี่และร้อยละของปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชา
ศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดและ
ประเมินผลการเรียน

ปัญหาการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป	(n = 25)	
	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน		
1. รูปแบบเกณฑ์การประเมินอาจจะดูจำกัดอยู่ที่ครูผู้สอนเท่านั้น	5	20.00
2. การประเมินผลการเรียนในแต่ละรายวิชายังไม่ครอบคลุมกับ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ผลการประเมินอาจไม่ตรงตามความเป็นจริง	3	12.00
3. การวัดประเมินผลการเรียนยังไม่มีหลากหลายเท่าที่ควร	3	12.00
4. อาจารย์ที่สอนในรายวิชาหนึ่งมีจำนวนมากทำให้มาตรฐานในการวัดและ ประเมินผลอาจไม่ได้ไปในทิศทางเดียวกัน	1	4.00
6. เนื่องจากมีกลุ่มผู้เรียนมีจำนวนหลายกลุ่มเรียนดังนั้นจึงส่งผลให้มีปัญหา ของการวัดและประเมินของแต่ละกลุ่มผู้เรียนที่ไม่ตรงกัน	1	4.00
7. ความไม่โปร่งใสในการตัดเกรดเพราะนิสิตมีจำนวนมากและมีข้อกลาง แครงสงสัยในคะแนนที่ได้	1	4.00
8. การตัดเกรดแบบอิงกลุ่มไม่สามารถชี้แจงรายละเอียดการตัดเกรดอย่าง มั่นใจให้กับนิสิตได้	1	4.00
8. เกณฑ์ยังมีความหลากหลายซากเอกภาพ	1	4.00
9. คะแนนใกล้เคียงกันตัดเกรดยาก	1	4.00
10 การวัดประเมินผลจากผู้สอนอย่างเดียวบางครั้งขาดความเที่ยงตรง	1	4.00
11. การวัดผลบางกิจกรรมเป็นกลุ่มอาจไม่ยุติธรรมต่อเด็กในรายบุคคล	1	4.00
12. การประเมินในบางรายวิชาไม่ตรงกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ สามารถประเมินผลการเรียนได้จริง	1	4.00
13. ข้อสอบรูปแบบอัตนัยยังไม่มีเกณฑ์การประเมินที่เป็นแบบแผนมาตรฐาน สำหรับใช้ในรายวิชาที่มีผู้สอนหลายคน	1	4.00
15. การวัดผลการปฏิบัติมีน้อยมีการวัดผลจากการสอบมากกว่าเพราะ จำนวนนิสิตมากกว่าผู้สอนหลายเท่า การวัดผลการปฏิบัติจึงใช้เวลา มากซึ่งในความเป็นจริงเวลาไม่พอ	1	4.00
16. การประเมินผลไม่หลากหลายเนื่องจากผู้เรียนมีจำนวนมาก	1	4.00
17. จำนวนนิสิตมากเกินไป	1	4.00
18. เกณฑ์การวัดผลอาจจะยังไม่ชัดเจน อาจไม่สามารถแยกแยะเด็กเก่งกับ เด็กอ่อนได้อย่างชัดเจน	1	4.00

ตาราง 33 ความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน
หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ด้านหลักสูตร

ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป	(n = 25)	
	ความถี่	ร้อยละ
ด้านหลักสูตร		
1. ควรสนับสนุนให้มีการบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ	5	20.00
2. เพิ่มรายวิชาให้มากขึ้น	3	12.00
3. ทำให้มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน	3	12.00
4. เพิ่มจำนวนหลักสูตรให้มากขึ้น	1	4.00
5. เปิดโอกาสให้นิสิตนำเสนอ/ประเมินหลักสูตร	1	4.00
6. ควรสนับสนุนให้มีหลักสูตรแบบบูรณาการ เช่น การบูรณาการวิชาภาษาอังกฤษกับวิชาอื่น ๆ ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	1	4.00
7. ปรับเนื้อหาส่วนธรรมะให้ลดลงเปลี่ยนเป็นศีลธรรมสากลบ้าง	1	4.00
8. ประเมินนิสิตตั้งแต่แรกเพื่อสร้างความเข้าใจพื้นฐาน	1	4.00
9. ถามความคิดเห็นของผู้เรียน	1	4.00
10. เพิ่มรายวิชากลุ่มศึกษาทั่วไปให้มากขึ้น โดยขอความร่วมมือจากคณะต่าง ๆ หรือเพิ่มรายวิชาเองโดยมหาวิทยาลัยสนับสนุนด้านบุคลากรและงบประมาณ	1	4.00
11. พิจารณาแก้ปัญหาด้านการขาดแคลนอาจารย์ผู้สอนเฉพาะทางอย่างยั่งยืน	1	4.00
12. เพิ่มการบูรณาการให้มากขึ้นโดยจัดกิจกรรมภายหลังการเรียนโดยให้บูรณาการกับวิชาเอกของนิสิต	1	4.00
13. ควรปรับให้การเรียนการสอนให้เรียนรู้กับแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ	1	4.00
14. นิสิตบางกลุ่มอาจไม่ต้องลงเรียนวิชาศึกษาทั่วไป อาจจะผ่านไปแล้ววิชาที่ถูกออกแบบมาให้ตรงกับความรู้ความสามารถ	1	4.00
15. ประเมินหลักสูตรเดิมก่อนปรับปรุงหลักสูตรใหม่สำรวจศึกษาความต้องการจากผู้เรียน ทบทวนนโยบายระดับมิติของผู้สอนและผู้บริหาร	1	4.00
16. ปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและความสามารถของผู้สอน	1	4.00
17. พัฒนาศักยภาพอาจารย์ประจำ	1	4.00

ตาราง 34 ความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน
หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการ
จัดการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป	(n = 25)	
	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการจัดการเรียนการสอน		
1. ควรลดจำนวนนิสิตต่อห้องให้มีจำนวนน้อยลง	6	24.00
2. ลดจำนวนนิสิตลงหรือเพิ่มอัตราของผู้สอน	3	12.00
3. แบ่งกลุ่มให้เล็กลงเพื่อกระจายหน้าที่ให้ทั่วถึง	2	8.00
4. ลดจำนวนของนิสิตต่อห้องให้อยู่ในจำนวนที่เหมาะสมต่อการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม	2	8.00
5. มหาวิทยาลัยให้ตำแหน่งเพื่อมาสอนศึกษาทั่วไปและสนับสนุนการทำวิจัยเพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ	1	4.00
6. มีงบประมาณให้อาจารย์แลกเปลี่ยนความรู้กับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ	1	4.00
7. เพิ่มจำนวนครูและสายสนับสนุน	1	4.00
8. ควรปรับขนาดผู้เรียนลงไม่ควรเกิน 60 คน	1	4.00
9. เพิ่มการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น active learning	1	4.00
10. จัดให้ชั่วโมงการเรียนรู้ภาษากลุ่มภาษามากขึ้นหรือบ่อยขึ้น เช่น ครั้งละ 2 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง เพื่อให้ได้ฝึกฝนมากกว่าเดิม	1	4.00
11. จัดชั่วโมงเรียนให้มากขึ้น	1	4.00
12. ลดเนื้อหา กิจกรรมลงบ้าง	1	4.00
13. หออาจารย์ผู้สอนและห้องเรียนให้พอเพียงกับจำนวนนิสิตหรือจำกัดผู้เรียนต่อห้องให้พอดีกับขนาดห้อง (50 คนต่อห้อง)	1	4.00
14. ควรจัดให้มีการสอบวัดระดับความสามารถทางภาษาแทนการใช้คะแนนจากส่วนกลางเพียงอย่างเดียวเพื่อให้มีการแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามระดับความสามารถที่แท้จริง	1	4.00
15. เพิ่มจำนวนอาจารย์ผู้สอนเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	1	4.00
16. ทำข้อตกลงกับคณะ/ภาควิชาเพื่อกำหนดการจัดกิจกรรมที่แน่นอน	1	4.00

ตาราง 35 ความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตร
 วิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการจัด
 กิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป	(n = 25)	
	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน		
1. จัดกลุ่มเรียนให้มีขนาดเล็กลง	5	20.00
2. เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ใช้การเรียนรู้แบบ active learning	3	12.00
3. ลดจำนวนนิสิตต่อห้องเรียน เช่น 15-20 คน ต่อห้องเรียนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรม	3	12.00
4. ลดจำนวนนิสิตให้เหลือกลุ่มเรียนละไม่เกิน 60 คน เพื่อจัดกิจกรรมให้ทั่วถึง	2	8.00
5. ลดจำนวนนิสิตไม่ให้เกิน 30 คนต่อห้อง	1	4.00
6. อาจใช้สื่อเทคโนโลยีเข้าช่วย	1	4.00
7. กิจกรรมในห้องเรียนควรเน้นกิจกรรมการทำงานมากขึ้น	1	4.00
8. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนตามความสนใจของผู้เรียน	1	4.00
9. สร้างคู่มือ/อบรมวิธีการจัดกิจกรรมที่สามารถสร้างขึ้นได้จริงในชั้นเรียนที่มีความหลากหลายให้อาจารย์สามารถศึกษาและเลือกปรับใช้ให้เหมาะสมกับรายวิชาของตนเอง	1	4.00
10. ลดจำนวนผู้เรียนต่อกลุ่มให้เล็กลงการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนน่าจะสะดวกและมีประสิทธิภาพมากขึ้น	1	4.00
11. บูรณาการร่วมกับวิชาอื่นในรายวิชาศึกษาทั่วไปอาจช่วยลดกิจกรรมแต่สามารถเก็บคะแนนได้ควบคู่กันไป	1	4.00
12. พยายามจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้หลากหลายส่งเสริมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับรายวิชา	1	4.00
13. แบ่งกลุ่มจัดการเวลาโดยเฉลี่ยให้ทั่วถึง	1	4.00
14. ควรจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียนโดยกิจกรรมควรมีความน่าสนใจและไม่ใช้เวลานานมากเกินไปเพราะอาจทำให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อได้	1	4.00
15. ลดกิจกรรมที่มีความซ้ำซ้อนออกไป	1	4.00
16. ควรมีการบูรณาการชิ้นงาน/ผลงาน จากหลายๆ รายวิชาเพื่อลดภาระงานของนิสิตและเพื่อให้นิสิตเกิดทักษะการบูรณาการ/การคิด/การทำงานร่วมกัน	1	4.00

ตาราง 36 ความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน
หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้าน
การเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป	(n = 25)	
	ความถี่	ร้อยละ
ด้านสื่อการเรียนการสอน		
1. เพิ่มสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย	5	20.00
2. จัดให้มี Visualizer และอุปกรณ์ใหม่ที่เพียงพอและลบข้อมูลออกจากเครื่องคอมพิวเตอร์ทุกสัปดาห์	3	12.00
3. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง	2	8.00
4. ควรตรวจสอบให้สื่อและอุปกรณ์การสอนให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานเสมอ และควรมีการปรับปรุงพัฒนาสื่อให้มีรูปแบบใหม่ๆ ทันสมัย โดยเฉพาะในเรื่องการใช้เทคโนโลยีในการสอน	2	8.00
5. หาสื่อที่ทันสมัย	2	8.00
6. ควรมีการตรวจเช็คอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนและประสานงานการใช้ห้องเรียนอย่างมีระบบชัดเจน	2	8.00
7. ยกตัวอย่างให้ผู้เรียนอย่างเข้าใจและชัดเจน	1	4.00
8. สร้างสื่อการเรียนการสอนขึ้นเอง	1	4.00
9. ทำความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น	1	4.00
10. จัดหาสื่อจากละครบางตอน/ละครสั้น เพื่อให้ผู้เรียนสนใจและให้ข้อคิด		
11. ควรมีการสอนแบบ flipped classroom	1	4.00
12. มหาวิทยาลัยอาจต้องเข้ามาดูแลบริหารจัดการ		
13. มหาวิทยาลัยควรมีหน่วยงานดูแลด้านอุปกรณ์ในห้องเรียนให้พร้อมอยู่เสมอ	1	4.00
14. ทำการสำรวจปัญหาและความต้องการด้านสื่อการเรียนการสอนของนิสิตและนำมาปรับปรุงแก้ไข	1	4.00
15. หาเจ้าหน้าที่ทางด้านโสตฯและเทคโนโลยีมารองรับการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของอาจารย์ที่ไม่มีความถนัดด้านเทคนิคแต่เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา	1	4.00
16. สื่อและเทคโนโลยีมีเพียงพอแต่ไม่สามารถจัดการเองได้ในขณะที่สอน เช่น บางครั้งต้องการปิด Projector ก็ปิดไม่ได้	1	4.00
17. อุปกรณ์ในห้องสอนที่องค์กรฯไม่สมบูรณ์มีไวรัสในคอมพิวเตอร์	1	4.00

ตาราง 37 ความถี่และร้อยละของข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป สำนักนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการนวัตกรรมการเรียนการสอน หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป	(n = 25)	
	ความถี่	ร้อยละ
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน		
1. ควรมีการวัดประเมินผลให้หลากหลาย	6	24.00
2. ควรมีการประเมินผลที่หลากหลายมากขึ้น	3	12.00
3. ใช้เกณฑ์วัดและประเมินผลตัวเดียวกัน	2	8.00
4. ควรจัดให้มีการประชุมตกลงเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลและทำความเข้าใจกับผู้สอนเพื่อให้เกณฑ์ในการให้คะแนนตรงกัน	2	8.00
5. ปรับเกณฑ์การวัดผลประเมินผลให้ชัดเจน	2	8.00
6. การจัดกิจกรรมแบบ Active Learning ประเมินได้ยาก จึงควรลดจำนวนนิสิตต่อกลุ่มเรียน	1	4.00
7. ฝึกอบรมนิสิตให้ประเมินตนเองและเพื่อนอย่างมีประสิทธิภาพ	1	4.00
8. แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเพื่อช่วยลดภาระผู้สอนในการวัดผลการปฏิบัติ	1	4.00
9. เร่งสร้างเกณฑ์มาตรฐานในการตรวจสอบในทุกรายวิชา	1	4.00
10. ผู้สอนต้องมีการประชุม/ตกลงให้การวัดผลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้และใช้การวัดแลที่มีประสิทธิภาพ วัดผลได้จริง	1	4.00
11. ต้องมีการกำหนดหัวข้อประเมินให้ตรงกับวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น	1	4.00
12. แบ่งให้คะแนนตามเกณฑ์เป็นรายบุคคล		
13. ควรมีการวัดและประเมินผลการเรียนที่หลากหลาย เช่น มีการวัดผลโดยกลุ่มเพื่อนมีการประเมินตนเองและอาจมีการยึดผลแบบนอกระบบเรียนร่วมด้วย	1	4.00
14. เปิดโอกาสให้นิสิตมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินและมีการประเมินเพื่อนร่วมห้องด้วย	1	4.00
15. การตัดเกรดแบบอิงกลุ่มก็มีข้อดีสำหรับการจัดการเรียนการสอนสำหรับนิสิตกลุ่มใหญ่ ผู้สอนควรชี้แจงให้ชัดเจนก่อนการเรียนการสอน	1	4.00
16. ต้องให้การวัดและประเมินผลการเรียนมีมาตรฐานใกล้เคียงกัน เช่น การให้คะแนนแบบลูบิค	1	4.00

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวอุบลรัตน์ คมจิตร
วันเดือนปีเกิด	4 มกราคม 2544
สถานที่เกิด	2 หมู่ที่ 1 ต. เมืองสรวง อ. เมืองสรวง จ.ร้อยเอ็ด 45220
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	5/665 โกเดินคอนโดทาวส์ ต. ประชาธิปัตย์ อ. รัษฎบุรี จ. ปทุมธานี 10130
ตำแหน่งงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป สำนักงานคณบดี ปฏิบัติงานที่ศูนย์ภาษา (สาขานานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	สำนักงานคณบดี ปฏิบัติงานที่ศูนย์ภาษา (สาขานานาชาติ) วิทยาลัยนานาชาติเพื่อศึกษาความยั่งยืน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2529	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนเมืองสรวงวิทยา (มสว) ต.เมืองสรวง อ.เมืองสรวง จ.ร้อยเอ็ด
พ.ศ. 2539	ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ จาก โรงเรียนบริหารธุรกิจและพัฒนศึกษา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2542	ระดับปริญญาตรี (ศศ.บ.) สาขาการจัดการ วิชาเอกการบริหารทรัพยากรมนุษย์ จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2558	ปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ